

TH

So

M

LU

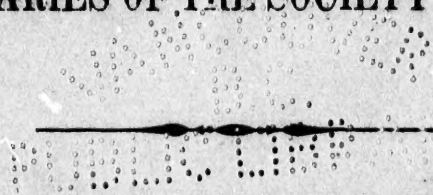
TEL KAIMINTIS KOLINZUTEN

KUITLT SMIIMII.

Some Narratives, From the Holy Bible, in Kalispel.

COMPILED BY THE

MISSIONARIES OF THE SOCIETY OF JESUS.

St. Ignatius Print, Montana.

1879.

NW
970.8
G49L

**
** PART I. **
**

58
VIA

Entered according to Act of Congress, in the year 1879,

By REV. J. M. CATALDO, S. J.,

In the office of the Librarian of Congress, at Washington.

100216

PREFACE OF THE PUBLISHERS.

These extracts and narratives of the Bible were originally intended by the author solely for his own private use. Being urged by his friends and fellow Missionaries to publish them, in view of the benefit which would accrue from them, not only to those who are engaged in the work of instructing and christianizing these tribes, but also to all others interested in the study of the Kahlspel language, of whose great beauty of diction these pages are a fair exponent, the author at last, though reluctantly, consented. The reason of his objection is found mainly in the fact that he had not aimed at as scrupulous a conformity to the inspired text as he would have done, had he intended them for the public. As an apology for the want of perfection in the dress and external appearance of the work, we beg the reader to bear in mind that its publication was undertaken and completed with no other resources except the ordinary limited means at the disposal of this Indian Mission.

St. Ignatius Mission, Nov. 1st, 1879.

T-Ko
ichooolep
ti : Ksk
eus lu
ligu. P
u kstig
spiikalk
Lshei u
u lskuk
u esgoe
lu s'chil

Lu ui
kaezagé
tmalt k
(gustell
ksgésti
shiszuti
lts t-At
Atam u
gol sgu

SMIIMII

LU TEL SKASPLKAIMINTIS

KOLINZUTEN.

I. LU SKOLILS LU STOLIGU.

T-KOLINZUTEN kólis lu s'ebchemáskat, u lu stóligu. U lu stóligu ichodólegu. Itákanchstáskat uistès esiá. Lu lesshiiti sgalgált zúti: Kskol'li lu spaáka; u kolil lu spaáka. Lu lksasláskat goku-éus lu sèulku, u che ls'ebchemáskat u epltkontès, u ché iè lstòligu. Lu lks'ehatáskat zúti: Kskualemi tel stóluga ikuissopòlegu u lktigu sakèini tesniáksem, kuemt kskualemi lu zelzil kaep spiikáلكai kaep snchiteitè kaestogtiguli lesnagaláksem lu spiikáلك. Lshei u ozagèik. Lu moskatilsh zúti: Ks kól'li lu spakani lsgalgalt u lskukuez. Lu zilehstaskatilsh zúti: Tel sèulku kskol'lems suèul, u esgoègoèe kaesgoègoèei lnuist, u zuis: Gootilshui u nkuèzkuskui lu s'chilptlemètiku.

II. LU SKOLILS LU SKELIGU.

Lu uiskólis Kolinzúten esiá teestèm zúti: Kaekskòlem lu skèligu kaezagèili tkaempilè, klèhèltichs esiá lu suèul u lu guigueiá. U tmalt kólis lu skaltemigu, u chpúgusis lu skutlústs, u shè esguilguilt (gustelluis). Isiz tkontèm ilgosólegu u zúntèm t-Kolinzúten: Ta ksgèsti (tasid) ne ichinake lu skaltemigu: kaekskol'item lu kolkshiszutis kaezagèili tznilz. U iamstès esiá guigueiá' chAtam, u áu-its t-Atam lu kskuèsts, per ts ep lu ozagèili tznilz. U itshimsts lu Atam u pòtu esitshi, nkuèltès akòsgutips, u koezt'its t'skèltich lu gol sgutips: u tel sgutips kòlentem lu smeèm, u guíússentem ch-

Atám u zúntem lu Atám : Shé szòm tel iszòm, skéltich tel iskéltich, u nem goélats t'skéligu lu leéus, lu skois, u nem s'chaaz lu lnògonogs u nem es'chesèlem linkò skéltich. U zúntem t-Kolinzàten : Nem pilen tesniáksem lu spiikàlk liè ilgesòlegu, itnkò esshite t'spiikàlk, taksiten. Ne kuilen t'shèi, msiz kutelil, kuemt esia askusigult m telil. Es'chiszùnems : ne koessènnemestep nem eskusigultlemen. Ne ta kossènnementep m guèllemen.

III. LU SKULTEIES LU SKELIGU.

A. M. 1.

Eschesèlem u ichitemèlgu, u tas zeèsh. Pen chilingtemis t'sguèlemen lu sgespiènts u nuieltemèlsemis lu Atám u lu skusigults. Gol shei inálgu lu ls'cheuile, u zúis lu smeèm : Golstèm u geifulems t-Kolinzuten taksiteni tesniáksem spiikàlk? Kolkuènguzis t'Eve : T'esniáksem spiikàlk u kaesiteni, itnko u kaesgeifùlils, gei kaetelil. Zuti lu sguèlemen : Ta pkstelil, pen esmistès t-Kolinzàten lu ne ilentgu iè spiikàlk nem pes'ehgalgàlsem, m mipenántep esia lu gest u lu tèle. U nichis t'smeèm gest lu spiikàlk u zehitoukantès, u ilis u guize! U lsgèluis. U siz es'chsèlem u ehgalgàlsem, u mipenàis ichitemèlgu : kuèis tpizehl tlakat, u ntkosèusz u kólis klínkkuè, u uèkuist lnskualálko. U gálitis t-Kolinzuten lu Atám, u zúis : Atám kulchèn? Zuti : Lèshinemenzin u chinuèkui, neli ichinchitemèlgu. Elzàntem : T'suet u zúnz ikuchitemèlgu? Tamá neli kuilen lu tiszehgaenèpile? Zuti : T'smeèm u koguizeltgu u koguizelts u chin iten. U zúis lu smeèm : Golstem lshèi u kuagèilem? Zuti : T'sguèlemen u kotkakanàis. U zúis lu s'cheuile : Neli lshèi u kuagèilem nem es'chestshitemit lu lstoligu tel esia tel asinkulguiguèiùl. Nem lu titièsh, nem t'skoól mkùilen. Kuemt t Koié m amisteùlemen (or, nem kòtèmen kugné'emen u sa e'm pkaeshemeneusi) askusigult u skusigults nem amisteùssen. T zúilz t'smeèm, nem t'ozkànz, u nem ehgalémentgu lu ls'ehmèpshis. U zúis lu smeèm : Nem goelit m cheshtshitemit no ku ntkukuèlt, nem essonúntemstgu lu skaltemèlgu, u nem aklehshiepìle. U zúis lu Atám : Neli ta koessènnemestgu, pen sènnementgu lu annògonog,

m ku es'chskunlt gol aksiteni t'opolegu m kuilen, u mkuelgüi lu tel shei u kolenzin, neli kuskool u nem kuelskool. U kollts t-Kolinzüten t'sipi kenazelkeit, u gazonamtis, u she meemintem itelgesé legu.

IV. KAIN U APEL.

A. M. 128. — A. C. 3876.

CHESËL lu stiguskusigults Atám, ántem lu skuests Káin u Apel. Apel sguchit'skágae lgolgoál, Káin sgukólka. T-Káin sguizelts l-Kolinzüten lu spiikálk ié lstóligu, u t-Apel kaelgolgoál-lu esguizelts. T-Kolinzüten lémtemelts lu sguizshis, u tipemistès t-solshizten ié lkaelkolgoál, u tas ehkaèlsemists lu sguizshis Káin. U aint Káin, u tigulemùs. Zuntem t-Kolinzüten: Golstém, u kuáimt? Golstém u kutigulemùs? Ne gest eskólstgu nem kuepsguizsh, ne téie eskólstgu nem kuespupusench. Itanü m kutgomenzút: anü lu kuchéltichis t'aspúus: t'anü m kuesgeenzút. Kain zúis lu sinzes: Gu kaeksózkai. Lu chilchëum u kuéis, kolzipzis lu sinzes, tkomstès u polsts. T-Kolinzüten zúntem: Chen lu asinze? Zuti lu Kain: Tas mistén à kochitenzútis a? T-Kolinzüten zúis: U kuezs'chèni? Lu sigumltgu singuls asinze koezuëems tel stoligu, nem inchèsèlsemenzt nem inaimelsemenzt ié lstóligu, neli zi stoligu laguknànskanem, u sustis singuls asinze. Nem kutelkolluis lesmilko lstoligu. Kain zúis: Lu téie lu iszkuèn mì kutànt lu kokae-kolguèltem, komeemintgu ietelgoá: shè ne it'zii m kouichtem, m shè kospeluissentem, mkopólstem. Zuntem: Ta lshè m kaezageit, u tkóltém lu ls'chilchemèsshis golsheí ne uichtem lu t'skèligu, mshè takspólstem.

V. NOE.

A. M. 1656 — A. C. 2348.

Lü skèligu pgomilsh, goetilsh ié l'stóligu. Lu kuankot it'sheí u ntèls she kolinnógonog. Kolinzütn zúti: Lu ispagpágt ta ikslzii lu lskèligu neli mì téie. Lu skèligu shè hói lu kaes schiziz nkokèin essel open chspentich. Kolinzüten lu uichists esiá lu skèligu tsku-

kunnántem t'teie, elpupusénch kólis lu skeligu. Chiziitëm lu spu-
 usz tkutánt t'spupusénch, zúti : Ikaesueushilshem lu skeligu lu isz-
 kól tel stóligu. U tel esiá tel skeligu ichinaks Noe lu nkonnemis.
 Zuntem t-Kolinzúten : Pótu skolchiz lu ishei u hói esiá lu skeligu ie
 istoligu kuez tesia lu t'teie. Kólish t'tië, m ishei kólentgu aktzi-
 tgu. Kolentgu ngoeélze lu kłzitgu, minentgu tel zitgu itpik u tel
 chólzka. I tel s'chut m kólentgu lu kłkolinchmép. Hói ksmelp-
 emi, ks'chiłmelpene lu stóligu. Kuieslagtem : nem kunutgnm lan-
 tlië, nem nùlgustgu esniáksem lu guigueiul. Esniáksem lu aksitën
 m kuéntgu. Tel esniáksem m'esél smeem, skálmigu, tel shei m
 kuepl guilguilt. Ne she t'spelcháskat m tkoie m tipéis musłopen-
 chstáskat skukuéz, u sglalt, m zspenún esiá teé stem. Nõe esiá u
 kolis lu eszúitem. Nõe tákanchłnkokéin u chiłmelpene lu stoligu:
 lu potu spelcháskat u nùlgu nègu esiá lu guigueiul tel esniáksem
 u esel. T-Kolinzúten kolishnépis, kolinzenemápis tel cholzkae.
 Isiz tipéis musłopenchstáskat, u técht lu séulku, u chizkakétiku
 lu tlië. Tastul lu seulku. Ezemilko lu esmkomóko es'chiłmelp-
 éne. Open chsgoé el zil lu chgoézt tel esmkomóko. Nkokéin el
 zilch ópenchstáskat lzii u ezagéil lu séulku, u kuemt u elzuóm lu
 séulku, n lu tliës Noe ilchtogkéin u zkáka. U potu lopenspakani
 u elháko lu esmóko. Musłopenchstaskatilsh, u máuis lu nshilshé-
 lgutis, ózkaests melákalks. Ozkae, kuemt ta elzgüi. Ozkaests lu
 gozgczem u tas nıhtem itgamlégu, ishei m łákshilsh u pelchúsem,
 ltlië u elgüi. Noe lu éltuichis, u eltkuéis u elnùlgusts. Tel zi ul-
 elspelcháskat uléłzkaests lu gozgczem, u t'shei elkolchiz eskoéns-
 em ichkuilp. U mipenús t-Nõe ku tle elgampólegu, u máuis lu ga-
 lkeintis ie tlië, u tlutluússem ku tle elgampólegu. T'shei zuntem
 t-Kolinzúten : Eložkeini pesiá. Tagüi m uléł kschilmelpene lu
 stoligu : ázagant lu zi zkomiutshin shéi lu kłchmıitis lu nkułiem-
 tuégumenzin.

Esri
 telmi,
 t's'cho
 zúti t
 lu nu
 lu nk
 skeligi
 stoligi

CHE
 em : L
 gu kol
 zitgus
 Zzuéte
 Ta ma
 stiiche
 chend
 inchm
 lu Lor
 tptepi
 mehel
 mente
 golshé
 lu stor
 kei. U
 Gutils
 ems t
 úti Lo
 tem G

VI. LU SNTOGTIGULZINUÍLSHZ LU SKÉLIGU.

A. M. 1800.

ESIÁ lu skéligu, u inkozin lu nkolkuéltis. U es zntuégui : kaeks telmi, u kaeks kolépem lu kaessztélti; mkaekólelgu kaezagalsnuist t's'chechemáskat, msiz mkaepgomenzút. Es tehtëtemi, es kóoli. U zúti lu Kolinzúten : Iks kuisázgam zi skéligu, u lu sniapkéintis, u lu nuist lu klzitgus : goa taks hóisz muíechstem. Iks nmethtëm lu nkolkuéltis takae'nsgunemenuégu. U shée ué kolkolstuégu lu skéligu she tas nsgunemenuégu. U pgomenzút, melkomúlegu telstohgu; u tel shei u zntogtigulzinuúsh u nguezinuúsh lu skeligu.

VII. SÓDOMA.

A. M. 2107. — A. C. 1897.

CHESÉL Ange guí ch-Sódoma. Lu chelúg uichtem t-Lót u zúunt-em : Lkoíe m'pnzizilshi. Zúti : Kaestagolúsi. U aízis t-Lot u inúlgu kolsinzút Lot, u tlé ksitshi u tesiá lu t'skéligu shitenzintem lu zitgus, galitentem Lot u zuntem : Lchen lu tituit lanuú u nzizilshi? Zzuétent kaeks'chechemszútem. Zúis t-Lot : Ta lshei m'pksagéilem. Ta ma chessél lu istomchéelt she tas mipenúis lu skaltemigu, che stiichemish? Tkuénti, pen tas chés'chestementep ié lu tituit lu kochenúlgumis. Pen tamsts lu t'skéligu, aízist, u tlé ksumaum lu kot-inchmep. Pen lu Ange kolhuachstem, zchinágeis, zkuntés lzitgus lu Lot, u ełkołinzenmápis kuemt chinemnemkéists lu lehólzka u tptepiéut. Zuti lu Ange : A kuep sinkusigu, snéhelgu, skussé, stomchéelt? Esiá tee stem ózkaésku ié tel eskéikei : nem uéushilshe-mentem ié eskeikei : sissiús lu skoéus, u kolchiz lkae-Kolinzuten ; golshéi u kaekultils. Ozkae Lot, u zúis lu snéhelgus, lu kagéluis lu stomchéelts : Gutilsh, ózkaeish nem uéushilsnémentem lu eskéikei. U ntélsemis esposzáni, emskéin Lot. Lu galip zúntem t-Ange : Gutilsh Lot kuént annogonog u lu astomchéelt, nełi esnkonnemist-ems t-Kolinzúten : mku ozkae gei ku telil. U pen chenchenemesz-úti Lot u chinchinágantem u ózkaestem tel eskéikei, u t-shei zuntem Gutipsh, ta kuksnazagachenzúti, ta ks'chkaélsémentgu lu asgú-

itu. Tam ieleé m ku eleé, pen chesmóko m kueŋguilguilszút. U potu st'leéh, u tipéis t'solshizten tel nuist u ulentém lu eskéikéj, lu skéligu lu guigueiút, enkólkatis eslá chamús kólsilchentém u elchizeeshéus, u shititeséus u chamús u nhoilégu. Pen nazagachenzút lu nógonogs Lot, u kóllil tehtguzin.

VIII. APLAÁM U ISAÁK.

A. M. 1235.—A. C. 1869.

KOÉNIS t-Kolinzúten lu Apláám, u zúis : Apláám. Kolkuénguzis, u zúti : Koié ieleé u chín eleé. Zúti : Kuént lu ichináks lu askussé lu angaménch Isaák u guísh koakskóllinuimistementem lu lesmoko lu nem zútzin. Gutilsh Apláám lu skukuéz, ntchochiskágae, nkulgéimnis Isaák, kuemt chesél skulskulstéltis. Lu nishelím tlúku guíst. Lu chaŋaskatilsh nzkós u nichis lu esmóko lu zútem t-Kolinzúten lu e lu, zì el zii, u zúis lu skullkulstéltis : Eleé mkueleé : koié iskussé zì chzi mkaeuámist, u ne kaenischáum mkaetzpelchús. Nehzeŋkéis-tis Isaák tlúku, u zúilz t'skotéchists solchizten u chololélgu t'skotéchists. Pótu estkoóti, u zúti Isaák : Leéu. Elzúti : Stém ? Isaák zúti : Shé lu chololélgu u t'solshizten, u tlúku, pèn stém lu akskóllinuimistém ? Zúti Apláám : T-Kolinzúten nem kulpagém lu t-kakŋkóllinuimisten. U tkoóti : kolchiz lu lshéi u zútem t-Kolinzúten, u chgòigantem lu láku, lehntés lu skussé, u chtkuéussentem. Nzokantés lu chololélgu u pótu keŋuúms lu skussés kolkuélt lu Ange u zúis : Apláám. U zúti : Koié. Zúti : Takspólstgu lu askussé ta tee kses'chéstgu. Ietelgoá mipenún asngéilem Kolinzúten, u tás iekomíltgu lu ichináks askussé. Nzkós Apláám u nichists sgotléi zuáp : konnúntem u kóllinuimistementem gol lu skusigults. Zúntem t-Ange lu nmizinzútis Kolinzúten : Kuieszúncm : néli ta koiekomíltgu lu askussé, nem esnkonnemistemen : nem goecitilsh lu asgusigult ezagéit t'skapéno lgazis lu s'chilptlemétiku. Nem tél anni m'ózkae lu kŋguilguiltszútis lu skéligu.

T-IAKO

kogumén

kusigus t

lehélisi t

koié liszl

sigus u z

nkò. Ch

teems.

gusigu ku

mentem,

kusgusig

néushilsh

áz'gant e

zuáti lzul

luátkunto

emipenún

chs lu es

chélshem

go m'kaé

shilshem

ezagéit tu

mistém; g

lszooligu

kukusélt

seimels;

ilimígum

pagaléls,

chínágan

tem t-Sus

u Kolim

nish nóg

zút. U
reikéi, lu
u elchi-
achenzút

IX. LU GUTZSHEMENTEM LU SUSÉP.

A. M. 2276 — A. C. 1728.

T-IAKOP chópen el chesél lu skusigults. Susép lu stéuti, lu spal-
kogaménchis, u itshiumilgasélgu u estkuállkastem, u gol shéi lu sin-
kusigus tás niuáls. Nkoáskat méieis lu snpsápsz: Chunspsá; kaes-
lehélisi t'spkéin, lu iszlehlehéus shititemilsh, u lu empilé zgáí ié l-
koie liszlehéus u kamkammin. U nehgut'télsémentem t'sinkusgu-
sigus u zántem: U anuí lu kuktch'shiépile? U ehúéiéttem négu
nkò. Chinnpsù: uichten spakani, kukássem ópen el nkò koespò-
teems. U fémómishstem tlééus, zántem: A tkoie, taskòí, tasinkus-
gusigu kukspòteems ié lstòligu? T'sinkusgusigus pen koleemiste-
mentem, u lu tlééus es'chshitims. Kuém t-Susép nemiépis lu sin-
kusgusigus lu lleéus, eskueumisti lguiguiùt. Lu sinkusgusigu eh-
néushilsh u chitentès lu golgoál. Zántem Susép lu tlééus: Kuis-
áz'gant ez's'chéni lu asinkusigu. Lu t'sinkusigus tuichtem elkt u
zuáti lznlz: Zenès lu kaesgunpsá kaekspòlstem, u meleè mkaene-
luátkuntem: nem kaezántem lu leéus, tguiguiùt u l'entem nem ka
emipenántem stém lu nem chéltichestem snpsápsz. Rúpen kè'z-
chs lu eseutépemis zúis: Ta ishèi m'agéistep: takstlémentep lu
chélshemp lngúlssin zémp. Ta téé kes'chèstem: ichmish lu lesatló-
go m'kaénelontém. Iúdas zúti: Kaestomistem, kaesguizshem. Chì-
shilshémentem lu testomisti u kamkamilsh. Uiskamkamilsh tzi t-
ezagéit tululim m'nèittem guiz'shtem. Zkoáko lu Susép, u imsh-
mistem; guientém. U kué'ls lu snazelkéitis lu sinzes u knuéelts
lszoòligu singúls, u ofguissis lu chléus u zúis; Az'gant, tamá as-
kuktsélt snazelkéitis? Lu uichtem lu t'leéus snazelkéitis tas u-
kémels, u tás choóp t'sz'koákos. Lu t'sgutomist tel zì guizshemis
ilimígum, u gòt gèst lu zuú's, lu tilimígum pléchstemis lu l'i u es-
agaléls, u ezagéit. Nkoáskat ichináks u lehòlzkas, u esagalúsi: u
chinágantem u zuuntem tnògonogs lu ilimígums: Kaekseritsi. Zán-
tem t-Susép: Lehèn m'kaezagéit m'kuèn lu shéi téie lsmilchmélts
u Kolinzáten? Tasgélui kochitélemelts esiá luteé stém, che ich-
mish nògonogs lu tà. U chptléchstemelts u guist. U lu niehis t-

smeém mlt esnguzguzméchstems u gáltúmsh u zúti : Ieleé zkuéntem ié tituit koks'choinzútemis. Éu t'sgéluis noninguenémentem, kue-ntem, nelontém, ilnehim lu Susép. Éu sguchitim leszlòo uichis mlt gèst tituit u tehináks ehkolsguchtim. Chináks ié tel sznlòo sgunkolpòlegums lu Palaò, chináks sgunmùlems. Ié t'sgunkolpòlegums mimišhit t'anspsúpsts lu Susép : Chinnspsù lesiéi u esnkamini esnz-káuskanemstem, iesùkuitem lu ilimigum, u t'sgoegoée kouizine-mektém. T-Susép zúntem : T'anspsù kueszùnems, che tchaláskat mehazéusenz lu tilimigum u t'sgoegoée nem zgui nem teléliits lu askéltich.

Tehináks zúti : Uichten chilialálko u checheleéchst ehkualéchst u tel shéi u ózkae spiikalk ; ehkòmen, u ipen t'shéi kòliten kszsústs lu ilimigum. Zúti Susép : Kueszùnems lu t'shéi che tchaláskat lu tilimigum nem ehnlkokomintz u nem ehkuénz m'lu lasnizúiten nem ehkónzis nem kukaelt'sgunmùlems. Ne ilimigum mkuer'zai nem koesnlkokomistgu, néli kosznáko lu tél istòligu, u igoi tenemús u kònelontém, ielnchim. Esia u ipòtu ezagéit lu t'sz'zúis. Tel zi e-sél spéntich u Palaò npsù echsushenétiku, uichis lu stama kòzt u ichtás : sispel icht'stás, sispel lu kozkòzt. Éu kozkòzt zntèshisa, u itentem esia lu icht'stás. Nègu uichis spkéini, spelchaiakan, gèst : uichis nègu nkò spelchaiakan tás gèst, lié lu ttás gèst itentem lu kuitlt. U lu tilimigum iaastés esia lu iopièut ksméieitem lu snsp-súpsz, u ta epl lkonzút. U ehnlkokomíis ié t'sgunmùlems lu Susép u zúis lu ilimigum : Nmipemístmełzin, chifáks tituit shéi ilnehim u elzii nem lkontès ksméiefts. Éu ilimigum kuémt kultámsh kszgalitem ; ózkaestem gamzúsentem, kolisálkasentem, u guiússentem chilimigum. Éu ilimigum méieitem lu snsp-súpsz, u zúis : Koméie t ezinti ? Zúntem t-Susép : Tám tkoie, t-Kolinzúten nem méiefts gol ksgésti. Éu ksesélem lu asnspsúp u ipòtu ezagéit. Ié sispel kozkòztstamá, eszúti nem spelchspéntich nem goeit lu spkém ; lu ié sispel icht'stás stamá eszúti nem spelchspéntich m'konemszút m'hapzinem. Tlutluússish tmlshútem, u guizeitgu tzniz mestigusts lu spkéin ié spelchspéntich ié lsgoeits : ne esia szsíp lu spkéis, nem tomistementgu nem goeit aklululim. Palaò npiéls u zúti : A nem goa

kaouichm tehnáks tel zi mselshútem tel anui? chitélemełzin esia
 lu inzitgu nem esséunemstems lu tesia. Lu tilimigum ptintés lu
 chmpkéinehsz u lgraptés l-Susép chélshs, u nlgupentés tesnshiizin
 gést nkalépsntem tkualit teskalguélis, u chtkuéusz lu lnshiizin gést
 gatziis u zúis lu sgusigults: Kuesmümp eskölem ksguchzoguèpi-
 lem es'milko lstòligu; nem kolèiktem lu sknésts; iesauktem lu sku-
 èsts: guilguilt'szútis skéligu. Shéi pòtu ezagéit lu lsz'zúis, ie lspe-
 lichspéntich goeit kolil spkéin, u lu gol sgoeits she tas mistés u lshéi
 ksgagéists. T-Susép neéisis esia lu spkéin u éekòis. Lu chgoézt ie
 splchspéntich tas kuaal lu spkéin u konemszút.

LU ELSUGUNTEM SUSEP.

A. M. 2196—A. C. 1708.

L'ESEMILKOMÓLEGU sz'áip lu spkéin, u lu lstòligus Susép goeit.
 Lu kézhcs u lu pgpogòts Susép nguzguzméls t'skamélten. Zuntem
 t-Iakòp: Golstem u ta pesgùì ch-Esìpt pkskuistomisti t'spkéin. Chò-
 pen tel skusigults gùì. Che lu st'téuti sinzes u lzii lleús. Kolchiz
 u lakomenzuut l-Susép, ta elsùguis, u tznìlz pèn gest elsgusùguis u
 ioiòt kolkuélsts, u gutgut'zinemis lu kézhcs. Zúis: Tel chea u pz-
 zgùì? Zànem: Tel Kànaan u kaezgùì, kaeskústomisti t'spkéin. Zú-
 ti Susép: Putikoistèmen pos'ches'chisti. Zuti: Tamà koaskulkulstélt
 ichmish kaechszilini. Elzùti: Pehkuinkuinsh lu pnkusgutélis? Zu-
 ntem: Kaechópen et chesél, lu st'téuti che l'leús u lzii, u chináks
 tle chò. Zúis: A; kuesia kuikskuàngan. Nem chináks ie tel
 ompilé lu elgùì m'zguist ie leé lu sinzemp, iksmipenúnem goà peso-
 neguisti. Hòì lznìlz, u kamkamiilsh tnkolkuéltis, esntéls taknsu-
 gunémentem; zúti: Gest kaespákaka kaeguzguzméchistem lu kae-
 sinze lu kaezkoákostem lu lesntlógo u tá kaenkonnemistem lu
 konkoint skukuimelt; ietelgoà kaenkolisúsentem. T-Susép esia
 esnsùgunemektém lu skamkamiilsh, ué epsgunmizinem. Kuèis chi-
 náks tel t'snkusgusigus u lehtés tululim, u zúis lu skulkulstéltis: ks-
 pkupkuhtëep lu chkoguéusz t'spkéin; kozkoézsku m'etnes'chéet-
 tgu lu ululim zi lehkoguéusz u tel zi toèchlemonti lu kaeksiitís lu tka-
 olgúitis. She kolehiskágao u elgúì. Lu esshiit chitchełguéno u

kuéis łu chkoguéusz ksilíni, u eluichis łu ululim u esnes'chén u zu-
ti : Golstém ? ez's'chén ? U méiełts łu leéus u zúis : Kaegut'tzinem-
łils łu tilimigum kaesuséułils esiá łu zuúts ié kaezítgu, kuéis kae-
sinze, nelontés ilnchim, ne lzii m'kolchiz ié st'téuti kaesinze Penia-
min ; Zuúntem : szchzógomp u zúntep kaepsinze ié leé, kokstilnú-
nemp t'spupusénch. Zúti : Ta. Tznílz u kaesuséułils esiá. Łu el-
z'spenúis esiá łu spkéin łu s'chazskágaeis, t-Lúpen łu esshiiti
tel skuskussées zúis łu leéus : Ułét kakaelzuéti spkéin? Peniamin
kaeks'chshítúłils : nem ie chesél isgusígult łu lanuí m'łzii, ne tas
zgúisten Peniamin, nem komentégu shé isgusígult. Iém'm łu pg-
pogót, kuém zúis : A, gúui, eskonelszútui ksguizshtemp zi ilimi-
gum kskéilemp. Ta pkaes'chsemszúti she tksgúitenemp. U gúi
kolchiz łu l-Susép, u łakomiłtéus łu ksguizshtemis. Łu t-Susép łu
uichis łu sinzes tel skóis (ichináks łu skóis, ichináks łu leéus, ichi-
náks sinze) zkoáko u kolsinzút, liztgus u npilsts. Ié esiá łu siłen
shiumił gést esguizelts łu Peniamin. Łu uisełiten u kolkuéelstem :
Shéi a łu sinzemp łu koeszúłtemp? Łu leéus potu a sguilguilt? Tas
choóp łu sz'zkoákos u chnkoélgu u elinólgu u łu nepep'senzút u
elkuisinólgu u ałtzin zúis : Łu leéump potu a sguilguilt? Zúntem :
Guilguilt. Zuis : Igu ipguetlé kaelúkushtemp tksilís leéump. U-
łel nes'chéltem łu ululim łu lehkoguéusz, u łu sinzústis ululim ié
Peniamin, u elgui. Łu ta lesłkót, chguizútemmentem t'skulkułstélts
łu Susép u zúntem : Pez's'chén, u sznákomełtep łu sinsústis in-
chshiépilé? Esiá u zúuti : Ta kaeskuéntem; ne eluichtgu !kaechko-
guéus m'chazéustgu łu t'shèi u kuéis. U łu sinsústen l-Peniamin
chkoguéusz u eluichtem, u elpelchúsem; elkolchiitsh, u kónkonszi-
nemis. T-Jutas zúis : Koié łu kokuént, m'kochazéustgu, u kaelgui
shé skukuímelt. Łu Susép ta tel zi kselkontés łu ksuékuist, u zuis
ałtzin : Kosinzemp, shéi łu kosinzemp, chin Susép. U łu zuis ta
apl-kolkuéłt, p's'mstáam u zuis : Tempilé u kotomistementep, u
u pen takngél, taksp'spmántem gol ieleé kozgúistep. Tam ich-
mish gol splkéinemp ieleé u chin zgui ; szntélsz Kolinzuten. Teleé
kochshiepiles tesmílko tstólgu. Peluámist kaelmimishíttemp le-
éump. Nem ieleé lls'chisságam mlzii tam stem ksiapezinomentep.

U siz kolchiz'ziis lu sinzes, ntamzais. Lu ilimigum Palaó lu t-eshin snkusgusigus Susép, zúis, kszgúiems lu leéus, guizeitem t'ululim ie gol kaesgúitis, t'golko, t'guigueiul gest gaznùmnten klgaznùmtis leéus. Hoi, elgui, eluip u mèielts esia lu leéus. U konkoint p'gpogót ezagèit t'kèilt t'esnspu, ta uè ksnóninguenems. U lu uichis esia, lu sguiz'shz, u ezagèit t'elguilguilt, u zuti: Tlè shéi elmipenùn lu iskukusèlt Susép esguilguilt. Nem etkuisuichten, m'chin telil. Hoi tkoót esia lu skusigults, guigueiul esiasètis lu tee stems. Jutas tgúi ksmimishitem s lu sinzes, u tgúi lgólkos, ilkót u tehísis. U tpgpogót kolchiz'ziis, ntamzais lu skussès u zuti: Nem chi'pièls m'chin telil, neli uichtemen. U t-Palaó guizeitem lu Jacóp u lu sgusigults lu shiumlgèst stoligu u guizeitem esia lu golgoáls kaeschiteitem.

IX. LU SKÓLILS LU MOIS.

A. M. 2433—A. C. 1571.

TEL shéi u goetilsh lu skusigults Jacóp. Lu telil Susép, eltchi-náks lu eltilimigum, u zúis lu skusigults: Ma t'shèi mił tle goetilsh, mił tlè ióiót, ne chiúshenè m'kaechsuichkéilils, m'kaekuán-gailils. Ikaeksgesgesèchstem, m'kaez'spenùn'tem kaekskol'item ioiót kaeskóolems. She lu uè lshèi u agèists shéi itelzii goléchiist osgoètilshi. Lé ilimigum lu uichis tiliguis, u zúis lu pélpilkui sgukunèm l'estkuèlti: Ne ikolil lu skukuimelt m'shèi kuéntep, m'ntketikuntép. Lu ie pélpilkui ngeélemis Kolinzúten, u gulguilt'sts esia lu szizemèlk, u zúis lu ilimigum: Lu Suip pélpilkui ta kaestèemíls: teu kaegui, shè tlè kóilil lu skukuimelt shè kaekolchiz. Hoi lu tilimigum zúis lu Suip: Esia lu ie ikóilil m'shenzkamnètikustep. Chinaks smeém tkuèlttem t'skukussè, uè uèkuis chetes spakanì lzitgus, lu zkoáko iè skukuimelt u ngèl mipenúntem, iéiem iè t'tkotin u lshéi u ntkuntès lu lgazin lntkotin u ntkontès. Lu lchichezies tel lkot u esáz'gastem es'chitim. Tnkoáskat lu stomchéelts ilimigum gúi chsgazin kszuzáulshi u lèshin teszkoáko iè lntkotin u chitshishemis chtalizeis u uichis egest skukussè, ngesèlsemis iè skukuimelt, u kuèis. Shee lu uichtem iè tchichezies

kuéntem u zpùptlem tel esilil u zùis: Alkuikstlutiúshtem tkaklnkao-
mtiis? U Zùis: Gúish, tlutluúsish. Gúì sgulitis lu tòms. Zuntem
iè tkaelilimigum: Tama koskakaemlégu ié skukussè? nem
gàkanzin. Éu ié tpgòt elkakacemés lu skukuséltis, u lu pogtilsh,
u úkulte lu stomchéltis ilimigum, u tkuéis kolskusiligultemis, u
kolskuéstis Moïs, u tkolsts ks'áz'gam lkaiminten: gest pogtilsh.

X. KÚLSTEM LU Moïs.

A. M. 2513.—A. C. 1491.

Moïs pótu mēlopen smgōp lu tel skólil u telóko kollnōgonog
Sóphora. Tnkoáskát lesmōko u lzij, u t-Kolinzúten łakomeuzú-
tementem chkutenús essolip l'nkùèzt. Uichis t-Moïs iè lnknezt
chkutenús, u tas ulip lu zelzil u chizisehemis ksaz'gam stēm. Zùn-
tem: Takszechizilsh, ptłptłshiniish, nełi gest iè stóligu. T-Moïs nt-
katkainzúst u tas l-es'chēusem gēi az'gais lu Kolinzúten. Zun-
tem t-Kolinzúten; Uichten lu esguzguzmēchstēmstem ásnkóeligu:
chin zuélkup ikaesózkaem, ikaesúkum chgést stóligu. Anul lu kuies-
kúlstem chilimigum Palaó kszúnems: Ksgúì lu asnkoéligu.
Kolkuénguzis t'Moïs: Ta ezagoit lu skéligu lu esłakomenzúti
l-ilimigum. Zúntem: Nem chshistómen, nem tel zi nem kuioiót
tel Palaó. Ułezúis: Nem chingúi kolkuélsten lu isnkoéligu,
mshé lu ne koséuntem, Kusuet m'she chinezinent? Nem zúntgu:
Koié Itkoié chin-Kolinzúten. Ta teé t'suét u kokólis. Moïs
elzúis: Ta koksnoninguonémis lu t'skéligu, nem zúti, chnnspsú.
Zuntem t-Kolinzúten: Stēm lu eskuéstgu zi l'anchélsh? Zúti:
Inzkuéchsten. Ptłéchstement. Éu iptłéchstemis u kólil t-s'che-
uile. Chchinúpsent. Éu ichchinúpsis u elkólil t-zkuéchstis. Zùn-
tem: Nem l'shéi, m-kuagéilem lu lsmilchmélsz asnkoéligu. Ne
tas kussústgu lu l'shéi, m-shéi iè nkò lu nem kólentgu. Kułkaént
zi anchélsh l'askaém. Éu ikułkaentés lu chélshis u chis'chemish
spozt lu chélshis. Elkułkutlénchment lu anchélsh. U shéi lu
iélkułkutlénchmis u elzegeit lu chélsh. Moïs éłgalgalemist, zuti:

XI. LU ZUUTS PALAÒ.

Zì ilimìgum esntèls kutùnt ioiòt, esntèls szúlem kagukégut gol ululims sguilinuégus : es'chguasáchstmsts esia lu skèligu ; gusòs lu lesia ; esnshiiizisúti ; èsnshiiizinemiszúti ; esia lu skèligu u kaluàt-kasi, tas kulazgamist, eisà lu skèligu u ezagèists tnkokosmì. Esntèls nshiiizin, kaesnshiiizini, ta tsuét u eskulagalemist : tlizt lu spkèis ú lu tenténes tlizt : kuèemistèmen lesia lu skèligu, eskutisúti, esntèls iznìlz lu esns' iizin ie lstòligu, kolguzguzméchst, u ngutgutzin. Zuntem t-Kolinzúten : Taksngélementgu ne ué shtemkèin, u ntéls kaezagalnuist lmelkanú, nem tkoie m'elchtòikanemsten ; esntèlsi ksnuisti, m'tkoie nem elishilishten : es'chshitemshtemúsi, u tkoie nem elchishilshústen, nem esazazentèn, nem zeeshstèn, m'elzeeshe-miis lu sznshiiiznemiszútis.

XII. LU SNGUZGUZMÉLSTIS LU ESÍPT.

1. Hói lu Mois lu uisinòlgu l-Palaò ú zúis : Zúti Kolinzúten, akaes-pttéchstem lu isnkuèligu, kaeskuis'cháui lchoéut. Ne ta asztèls, nem chilspétikum shè sèulku ie tinzkuéchsten, u nem kòlil t'singul. Esia lu suéul nem inàka m'che ta kaessust. Kultùmsh lu Palaò u zgalitentem lu tletlekuilsh, lu shishèi lu ishèi négu agéilem. Ku-émnt iekomìis ta kstkoòt.

2. Mois elguì chilimìgum u zúis : Ne ta ptléchstmentgu kstkoòt lu isnkuèligu nemnkozkuézelzin esia lu ánzitgu t'èmlamáie. U guálchstem lu chs'chilptlemétiku u zntèsilsh lu t'èmlamáie, u kuézt lu stòligu esmilko. Elzgalitentem lu tilimìgum u zúntem : Koaklchil-gakénent shè t'èmlamáie, m'ptkoòt.

3. Shèi lu uichis elkomèpem lu t'èmlamáie u kuémt elmákais lu ne kstkoòti. Zuntem t-Mois : Nem chin guálchstem ie tanzkuéchsten, m'kuézt lu stòligu t'slaks. Hói zuti lu tletlekuilsh : Tel Kolinzúten, ta kaèkskontèm. U Palaò tel zì u estlizmì.

4. Elzuntem t-Mois : Nem kuézten esmilko lu stòligu tkuitkui-teps lesniáksem ; nem oguèusten ie tkaesniéusem, u ta kaepł kuit-kuiteps lkaempilè. Nguzguzmèls Palaò lu gol kuìtkuìteps, u zúis :

Ieleé m'cháuntgu lu an-Kolinzuten, ta kaesnmezinemisti. Zuntem t-Mois : Ta-lehoënt m'kaes'cháum. Ulel mákantem.

5. T-Mois zúis : Nem zgúisten spózt lesiá languiguiú, u kul-túmsh ksazgam lu gniguiúls lu Suip, u ta nkò espóz. Shii tel zi esnaizels.

6. Moïs komém tkolenin u iskolis chnuist, u skusúkut lu skéligu.

7. Ulel zúis : Nem zgúisten lu spózt lpesiá, u gol stem u koeskuàngniitgu lu isnkuéligu ? Ziamstéku lu itelchilchéum, esiá nem npüilstep, lu lchilchéum nem poz. Ulel tas ntéls ksséunci. Kolis t-Mois ksteltelláui, ks'sálússei, souèchem ; lu t'sálússe temuálsts lu skolka, lu sopólegu lu zelzil. Elzúntem t-Palaó ; Kaelhói shé steltelláa, salusse, mpguigoá lu chehén lu spuússemp. Sheé ilzii u ezagéil. Uelchó steltelláui, telzi ohmákais.

8. Zúti lu Moïs : Ikszguiem lu t'táze ksuizinems lu ne che esguilguilt t'salússe. Kuém t zúntem : Gúuii tkoótui, pes'chmish pkskalkaltmigu ; ileé skusigultemp u pélpilkui. Zúis : Ta ; ne kaesiaami m'kaetkoót, ne tam shé imkaetlil.

9. U guálchestem chnuist ks'chempmi : lu s'chmip esioiót che tstem esuichstem. U elzúntem Moïs : Ilee esiá lu guiguiútemp, stakelzútemp, m'ptkoót.

10. Zúis lu Suip t-Mois : Lu esiá m'tnkuíngonguèusntem m'kukuném tkaelgolgoál ta kaeplesilem, m'komentègu, m'tlúmentgu ls'chnuists ankolinchmèp kuém t lès'chshmenèus, m'pkòlin ié tel sheménemp lu t'shiumil gest tlikapélze, m'kuesgazmenzút lkaksztkoót. Pòtu ihéusem skukuéz u zuèlkup chináks Ange u chsilchmiis lu eskéi, u lesiálgu lu ta epsingul lu kolinchmèp, u nòlgu u pòlsts lu s'shiiti. Lu uichis t-Palaó es'shiitemishelts telil, u zúis lu Moïs : Ipgu-otlé ipkoót, kuém t lu t'sheméis koimzenementem lu t'sngel géi esiá m'teé es'chénem ne ulé kássip.

Zú
ls
kaep
takor
Lu
u zú
gúist
ls
uéis
kalit
nem
mén
mètik
shem
u es
kolis
nem
tém
lzi u
koml

Zú
guize
ozózi
moke
npág
Koli
esélé
open

XIII. LU NOUSTEUSENTEM LU S'CHILPTLEMETIKU.

Zúts t-Kolinzúten lu Mois: Nem zúntgu lu askusigult; Guish, lsgaziis lu s'chilptlémétiku m-kuntkukuélp: Palaó nem ntéls ta kaepaguiten nom ngúistems (nguiiems,) nem tliztén lu spuústs, nom takomóttén Kolé.

Lu Suip lshéi u agéilem lu tzútem. Palaó séune iimsh lu Suip, u zúti: Kaeks es's'héni? a shei kachóistem? Gazmistés lu gótkos gúists esia lu skusigults, u ehguizútemis, nshidúts u uichis lu lsgazin eskéi. U lu chiútsheishemis ngel, kézolsh lu Suip, u uéis lu ilimigums: A tkukuimálegu lu astóligu lu lshéi u kakaekalakilt, cheé u kaetzgúidílt? T-Mois zúntem: Tapksngéli itlilui nom uichtep lu kszkóls t-Kolinzúten ietelgoá lsgalgált. Lu anshe-mén nem hói kaesúichstp, nom kugupemáganem zi. ls'chilptlémétiku, gokopéusku zi séulku, taskusigult nem niéko, táksnás, lu sheménemp nem ngúilems m-siz chinlakomeuzut. Lu Ange t'shéi u esgolshítustem l'esozéut, lniheussems ié eseléligu u lzii, u kolis ikoáit s'chemíp, kuemt taks uchuehtuégu. Lu gupemáganem ié chs'chilptlémétiku u t-Kolinzúten kolis ioiót néut u pelintém esia lu seulkú u gamíp lu stóligu, u gampólégu lniheusétiku, lzi u ezágéil tesmóko. U ngúistem lu t'sheméis u t-Kolinzúten komkomentés, u elmopstés, lu seulkú, lshéi u nz'spétiku.

XIV. LU SINAI.

A. M. 2514—A. C. 1390.

ZUNTEM Mois: Gazmisku (Kaesgazmeuzúti) lu askusigult iks-guizeltem lu klzuúts. Kszéums lu gaznúntis: kologónt ta kaes-ozózkaci: Kolínchemépsht geisózkac: takaeshalútem shéi ches-moko, taks'ehngustés shéi kolechemúlegus. Ne koleshinementep npúgun mpzgúi. Potu lehalaskatísh u npúguis utel zi esntlaginuilsh. Kolinzúten zuélkup lu lesmokó, tel skákalt u galitis Mois u guizelts eselésheh ílkésshin lu sshéns, u lu lshéi u kólkaintés tchelsh lu ópen skolkueúts. Muslopenchstáskat u lzii Mois. Lkolechemúl-

egus ié esmòko esgazgazmì eskòeui òu skèligu. Òu uèlkup Moìs u uíchis òu skusigults esià eskoèui. Òu t'spupusénchis u teltelintès ié shèns h ù zùti òu koikoàialks: Kuént zì ancholulélgu u kuchgut-pmiskéligu u chesmilko u kuespelskéligu, akséichstem gol tas poteests Kolinzùten.

XV. MANNA.

Òu nteéshilsh u uékuzinemis, chilikois Moìs t'Suip zuis: U golstem u leè u kaegniúhilt ié lkonkoint stòligu? Ntèels ku pén gest òu lkaeskaspñilziiten u kaestelil, pen lshèi gest kaesillen kaes-mkéinch t'skéltich. Zuis t-Kolinzùten: Itlilui, ne galip m'uichtep òu gest snkolpòlegu òu piksguizetlem. Hòì òu galip ezagéit t'skueilègu es'chsilchize òu eskéi, òu uíchis sunuègu: Stem lishèi. Zuntem t-Moìs: Shéi òu sìten t-Kolinzùten esguizetlem. Kuesià m'kueschénem òu tkaezagéit òu taksntéls. Lshèi u agéilem, u shé òu ku-itlt ué goeit òu zes'chéis, shèi tas tigulem òu tel òuet. Shéi òu pià-kstès kuèmt tesniáksem òu tgèst òu spgpàlks, ezagéit t'skéltich, t'spiikàlk ittish òu lszntélsz.

XVI. CORE.

T-Kóre chsuich'káis Moìs, zuis: Kuesilimguszùti, kuesntéls ku-koàialks, es'ch'zogoepiléstgu òu skèligu. T-suet u z'kolstem kaes-zogzogùlilt? Kolkuélsts t-Moìs òu skèligu u zuis; Kolgokomen-zùit tel Kóre, u òel sellágt; t-Kolinzùten nem òakomiltém a itis-plkéin, isztéls u chinilimigum, goá t-znilz u koeskòlstems. Òu ikol'gokomenzùt u nskapèus òu stòligu òu lzitgus Kore, u esià nishilsh ntuák. U paáp òu zitgus, kuèmt tel shéi u mellúk. Moìs kuisntéshilsh u chàum kaet'èpsi, u ètèps.

XVII. MALI.

T-Mali t'sgusmeèm négu temàsementem u t-Kolinzùten guizetlem òu spòzt, u zuis: Meéminti ié tel eskéi. Chàushitem t-Moìs u ètpaäg u ètsguistem òu l'eskei.

XVIII. ESZOGZOGLTÜMSHI LU MOIS.

A. M. 2553—A. C. 1451.

GOKUŽUSTS lu skusigults t-Mois, eseléligusts; lu nkoéligu chnko-kéin u lzii, u lu nkoéligu chntelihélze négu lesmóko n lzii, zàis: Eskòlskui lu t-Kolinzùten peszùtem. Nem es'chestshitem lu t'shéi u tàs potéests lu leús. Nem es'chest'shitem lu t'shéi u esnehmékus lu chitemápilé; nem es'chestshitem lu t'shéi u u eskuésts téie lguiguéiùl, lsgsumeèm, lsnkuskaltemígus. U tesiá lu skéligu kolkuénguzis, zúti: A; kòmi ezagéil. Ta kaessálko lu lu asztkoót lu lkaesmèiehils t-Kolinzùten, itog m'kuestkoót: ne ta kùesséune m'es'chèstshitemt lanzitgu, lehòlzkac, m'es'chestshitemt languiguéiùl, lastomálteni, langatlzin. Nem kuep slzize t'skamélten, t'spòzt, tanshemén. Nem che ta kaépsilen; ne ué kukólka tá kaeskóli: mospóltts lu anguiguéiùl, nem kues'chiszléin, nem kuesulip t'skukulil. Nem t's'chitemíp nem ta kaesguízòts lu stipéis, lu ne tipéis nem kolemin. Nem kues'chinom'kéin, nem kuest'zté zem ué lntogkéin kuesgustelluisi m'kutitièsh, m'kues'chmilkomize t'spòzt, tgamáteni, itnáka tel aszozoshin ú lesmílko lasplkéin. Lesmílko nem kuespelstuégui, nem itchináks lu tanshmén m'she m'n-kokéin lu tel empilé mehtkantèm, nem ta t'suét kstákakemt. Tnshilzen nem esihíltts lu askéltich. Nem eskuéstgu chináks smeèm aksznáko. Taskusígult nem es'chsuíchkéistems. Ne esséunementgu Kolinzùten nem esgestshitemt laskéltich, lasnishtélze lannógonog laskusígult, lasnkólkaten, lanzitgu, lehòlzkac. Nem gést kues'chitip, kueskakaméiem, kuesnshiizin tel esialigu tam kukaézeút.

XIX. LU NKUENZINTIS MOIS.

MOIS nkuéis lié: Séuneish s'chemáskat, séuneish stóligu: lu iskolkuélt tkukuiéti ksmoopmí ézagéit t'stipéis u t'skuéit ié lskualúlegu.

Kolinzùten, onégu mselshùtem, itóg, ta epsuìluilt lznílz. Ta kae-s'chzutéchstemstem ezagoit tkaéloéu, míl kaèutcheohét m'kae-

skusigultils. Mit ikukokuèu tapspikéin. Tamà shéi lu aniléu, an-Kolinzùten anchshiépile. Posemint lu t'skassip, séunt lu aniléu nem méiefts. Lu t-Kolinzùten pgomstés lu skèligu iè Istòligu u kusznkuéis kukessusigulta. Uichtens kuezagèil tkuskukuimelt kuszgoèlem à kuénz u esázgastems ezagèil t's'chkutkutlústis. Ezagèil tmielkanù lu eskóim'ms lu skusigulta ksgoèemj ils'chiságani estugteliüssi, u lshèi u ezagèil t-Kolinzùten chilkaminz ls'chuágais iléé u kukszuúkums. Kólinzùten its'chináks Kolinzùten; u ankunzùten, eseémstems, espalkomistóms eskoóbztóms u kukoób u telkantégu. Chnmenchinementgu anchshiépile u sguélemen kolchshiépilémentgu: kukólist kukskoàngais t'sguélemen. T-Kolinzùten esià u esuichists, u ulip lu spuúsz t's'chgut'télsz, zúti: Nem chiniligúsem lu t'shéi lezagèil l'skèligu, ikaesázgam lchen m'goá agéilem. Kae ulip lu is'chgut'téls, iksulim esmilko iè smòkos u kułtkokòlegu. Iks chgòikanemłtem lu splkéis lu esià lu tnguzguzmélsten, iksngukúm esià lu ntapmin, esià lu mehzniilz ikaestapminem. Ikszgúiem esniáksem lu s'cheuille kskokoéem. Iè ilchłkèltich m't'smúlemen, mesłuu, u lu lnishùt nem tnehmshkanemistén m'esłuu. Kómi tiguspgpágt iè iskusigult: kómi posemúis, kaeskolłuiszút gol kstelłis. Kó iè lu chiksèichsti, u ikskòlem kutùnt ksnkolłisúsi: iesgoàkom iè ismúlemn, chinès chgèzechsti, iè ntapmin nem ntlemtlàm t'singúls lu inshemén. Kutenélsément Kolinzùten, nem utèł nkonnemúis lu skusigults.

XX. Josué.

A. M. 2553.—A. C. 1451.

ZILCHSTÉLIGU lu iáiaa ks'spelstuégu l'Josué: èpláissius lu pelsuègu, esià gèst lu tapmúis. T-Kolinzùten zuis Josué: Taksngèlementep; guizełzin esià, ta teè kses'chèlems, takselkołúlems. Josué tkoòt chmilkomàskat lu lskukuez u ita tuichtem u chguizút. Lu sheméis psáp, u goèit lu komkomntém. Lu toukamenzút t'estłók Josué lu t-kuiskolłákóis, u t-Kolinzùten kólis salússem t'sshensh, u tmuálistem u agèistem t-sopólegu. Josué lu uichis u tlegúpis lu sheméis u tlè chelùg, zuis lu spakani; Tlipsh. U lu

spakani zesèlem u tlip lsnihèussems chechemáskat, tam telzi eskonáp
 lu itasz'spenústs lu sheméis. Kómis chztíltíl lu ilimígum u chazé-
 lists l'zilchstátko l'eszilzil, lziésts es'chgóeus u chelùg.

XXI. SÁMPSON.

A. M. 2848—A. C. 1156.

TCHINÁKS skaltemigu Manue epñògonog lu estmskusigult. Ea-
 komezùtemtem t-Ange u zùntem: Ta kuep skusigult; nem ku-
 tiguskukusélt, pen ta kaesgamzùsem, nem tàgúi m'teè stem m'ks-
 koéustem nem súst. Lu askukusélt nem klznílz lu Kolinzùten. Nem
 klkutánt ilimígum klkolkeigunzùtis lu t'snkoéligus. Hòi kolil lu
 skukusélt u kolskuést'shts Sampson. Lu pogtílsh uichis skukuim-
 elt smeém tel sheméis u ntèlsemis shéi lu kñògonog, u nséuzis lu
 leéus u zùntem: Ta apñèlpilkui lasnkuskéligu, u tel anshemén u
 kuntéls kukaèpñògonog? Sámson gúi lu l'shéi u galít'shemis kl-
 nògonogs; iekomíltem; zùis: A, tám ikszechzògo m'lgupenùtemen:
 kszzechzògomp. Gui ch'es mòko u kuéis cheñkokéin guaguáligu, u
 azèlists esesél. Lu uisazelists u lesià l'snihèussems lu súpsts u
 chlehtéts st't'lúkue esolús u ptlèchestemis. U iptlèchestemis u ches-
 milko kotlkòtlísh lsnkòlkatis u paantés esià lu skolka. Lu skéligu
 sinuégú zuti: T-suét u paantés? itchinaks Samsón melkontés lu
 shéi m-ksagéists: chgut'téls gol tas gvizektep lu smeém. U ulen-
 tés lu smeém u lu méstums. Lèshin Samsón u zuti: Uè m-l'shéi
 u psagéilem u pen chikseíchisti u m-siz ichinéltlil. Telòko gui
 lesmòko lesntlòg. T'snkuéligu ngél u chgúimis kskunéms kslchím.
 Lu kslchiùms zùntem: Kolchinti lu ne lzi mkaezagéil lu kszn-
 télsem, pen ta kókspòlstemp. Elzùntem: Tam kukspòlstem, ku-
 ksguizshem lkaeshemén. Itlil u lehtém teselèp t'tlitzlitz lu sípi.
 Lu tuichtem t'sheméis eslich, u npiéls; pen Sampson ùmi u likat
 lu sípi ezagéit lu it'tétiim. U uichem kuiépests snchilzaskágae u
 kuéis u chgutpmiskéligu lu sheméis, u nkokanél u ópenchstakan lu
 pòlsts. Aigot u chnòlgusts chináks smeém u zùis: Ieleé m'chin-
 itsh. Ikuém t'chiclentem t'sheméis, chshtentém. Pòtu lsihéusem
 skukuéz gutílsh Sámson, kolimáupis lu zítgu u ntokkèitemis lu

kolinshnepenizuten u elguissis eh'esmoko. U siz kuéis chináks sme-
em Tálila lu skuést kónogons : u t'sheméis zuis lu Talila : Kèi-
lent mkuéltgu lu somesh lu t'shéi u ioiôt. Zuis lu Tálila : Ne ko-
angamench m'kon éiéltgu t'stem u kuioiôt, u tas lkostámt lu ks-
lehnzít. Zuis : Ne t'tinsh ta tesgamíp m'kolchentép, lshèi m'chin-
ezagéil ié tesiá t'skéligu. Hòl lu itsh, tnogonogs kuéis t'tinsh u
lehtés, u zuis : Sampson chguizutemenz tanshemén. U kéilt u tou-
kantés lu tinsh ezagéil it'tenemús. U zántem t-Tálila : Koikoiò-
kontgu ; mí koméiét t'stem m'lehnzít. U zuntem : Ne it'siz lu
t'sipi ta teesazminemsts mkolchentép, she chin hói, chinkutgútíp.
Shé lehtém, u eháuis. U Zuntem t-Tálila : Pistém hòistgu lu ko-
ksikoiòkontgu ? Zúti : Ne kusitchem t'splehép ié tel inkomkan,
u tel pogomín m'kochaztégu, mnshitòleguntgu ié lstòligu, mshé
mchinalíp. Elzántem : She téu chelès u koikoiòkontgu, ietelgoà
m-kuonégúisti. Teièshtem lu tnogonos, esntèlsi ksméièltem, tas
chopmistem esmezinem. Hòl zuis. Ne kogoizéltgu lu inkómkan.
U galitis t-Tálila lu sheméis u zuis : Mipenúten. U lu esit'shi u
goizélt lu komkais, u chguizutementem u lu ehkéilt izàg u ta
kselkontés kspelstuégui, neh t-Kolinizuten ehchélshilshementem.
Hòl lu t'sheméis tas hói es'chguagueimistem. Sampson agèilem
itkoèu u nkuitlem lu s'chkutkutlústs. Tlé ehkuáal lu kómkais u
ehioiòtilsh lu Sampson.

Lnkoáskat u iaa lu sheméis lkutenélgu t'sshèns lu zítgus kstleku-
iszúti u guissentem lu Sámpon. Lu zítgus liliúlt u esgolzkozin,
u lu lniheússemis ié lesnshitòlegu u tkontés. Lu eskoimmentúti lu
skéligu, u chinchinim ié leselálko lu esnzulègu íamsts u zúti : Ks-
telilem Sámpon, kuém esia lu sheméis Kolinizuten. Esmilko lu
zítgu u nzák, chilemzkéne esia lu skéligu, z'síp. Lu lshèi u ezagéil
goéit lu szpelskéligu lu shéi u telil u lúet lu potu sguilguilt.

Lu
t-Kol
áigot
lzitgu
kaekt
kuten
gults
sleè
tem :
Samu
uél :

Ku
Intel
Chin
skol
epsò
men
gum
pelst
isten
lu sk
lu n
ksig
Cho
szko
t-Ta
Zán
Elz

XXII. LU TÈSHILSHEM LU TAPIT.

A. M. 2934.—A. C. 1070.

Lù t'shèi u Saúl lu ilimigum ta esiá eskolsts lu eszúltem t-Kolinzüten. T-Kolinzüten zúis Samuél lu kutunt koaiálks: Tlè áigotemen, shállkemen: iksuèusshilshem lu tel silimigums, guísh lzitgus Isái l-Pètleem m-kunólgu m'kuéntgu lu kuikszúltem lu kaektilimigum. Taksnkòéntgu chen lu milsuinúmt, lu ioiót lu kutenálko, nefi t-Koiè lu spuúsz u esáz'gasten. Níáa esiá lu skusi-gulsts Isái, tpíp lsmiùlchmelsts Samuél: zúntem t-Kolinzüten: Ta leé sleé lu isznkuèn. Zúis lu Ié: A ié esiá lu askusigult? Zúntem: Chechináks skukusée lu chesmóko es'chitims lgoak. Zúti Samuel: Kultúmsh kaseszgalitem, elzkoelhítsh, u zúntem t-Samuél: Shèi lu isznkuèn lu klilimigum.

XXIII. TAPIT U GOL'ATH.

A. M. 2942.—A. C. 1062.

KUÉMT lu pótu t-shèi lu Suíp espelstuègu l-Pilistin, lu nkoèligu Intelihelzé u nkoèligu, lehtelihélze, u lù igasùlegu lsnihéussems. Chináks szlèchst skuests Goliát, shiumitkutenalko tel esiá, pótu tel skolchmágais lu chgozentés lu esiá lu skèligu, u ululim lu koazkáis epsótalks t-ululim (sololimalks) goeit lu ngazèlstis. T-guist lako-menzút lu lsheméis, esguasemszóti, zúis: A tlè puiechst lkspelstue-gump? nkoénui tchináks zi tèt empilé mzgúi: ikaechesélem m-kae-pelstuègu kaechnksmenuègu. Lu Suíp lu léshinemis lshèi u egukú-istem, kolpip. Tapit iskukussée lu séunemis u esguaszáni, séuis lu skèligu lu chisgaságams: Stem lu kakaesguizektem lu lchináks lu nem npolstemélsenis ié sguaszáni? Suét lu zal'z u esntéls ksiganùnems lu sgupelstuègus lu Kolinzüten. Zúntem t-kézchs: Choópsh, tam kusiopiéut. U lu t-kuílt lu séunemektem lu szkolkòélts guiúktém lu chilimigum. Galitentém t-Saúl: zúntem t-Tapit: Ta kaeskolpipe, nem koiè lu chingui nkupelstuègumen. Zúntem: Takselkontègu, tamá kutenálko, u kuikukuimaláko? Elzúis: U a kses'chénem? es'chitektén lu gołgoáls lu inillén: shèi

tee u esmgéichen u zgúi kskóeems, shéi kuén tkuiépests, shéi nskéu-
sten. Shéi lshéi m-ageisten lu izii, ikséichshtem lu Kolinzúten lu gol
eslemlomelshtem. Gaznúntementem t'és'chemish t'sololimalks,
ué koénis, iumst, u tas iuu, u zúti; Ta iksguisti ta iskoém lu tee
zagéit. Etchizelgunzút u kuném t'sipi, u zkuéchistis, u chguiste-
mis. Lu t-Goliát t uichis zguist, u skukussée es'chkóskan, p'pègu-
zin, ikoòt, zúis: A kokoñkokosméchshenementgu, u kuzgúi
koakspeluisssem t'anzkuéchsten? Zúntem: Kuzgúi kueplchulu-
lèlgu, kuepsololimalks, kueplshitlechst. U ié koie z'chgúimenzin
ichmish lu skuests lu Kolinzúten lu iszkuènel. T-Kolinzúten nem
kuñkaenzlis ié l'isozoshin, nem iotelgoá lsglgalt m-kuiksnihssem, u
m-tesia m-mipenás, suet lu Kolinzúten. Ikutenálko téshilsh,
chitshilshemis. Igòetlé Tapit u niluàchestem l'agènes, nkutlin-
tés, s'shensh u ncheéusts l'sipis, u zkamiis u tápkéis, u tkòko.
Chgutpemiis u kuéts lu chululèlgu, chitámkais u kolshilettés lu
splkéis: nuishelts lu splkéis u zúti: Kaekolinzúten lu epsioiót
(szkóls) tam koie. Npièllementem, kutenèlsémentem lu t'sinkuèl-
igus, zúti: Kuskaltemigu, kulhelichet. T-Saúl séunemis lu shéi u
koéemistemis, zúti: Hói a? chiis'chmish shéi skukussée lu esaz'-
gamp, u che ta koes'chkaélsmentep. Pupasénch t'chen m'ageists
m-chgkasinzútemis. Tnkoaskut Tapit es' ehleni lu lilimgum.
Saúl t-koéemistemis téshilsh kstuúms t'chululèlgu k'schshitemi-
nálkoms lzitgus. K'lu uchiszút u ntelkapénzút telòko.

XXIV. TAPIT U IONATAS.

A. M. 2944.—A. C. 1060.

Lu t'skussés Saúl Iónatas lágtemis Tapit, u pupusénch lu uichis
lu lshéi u agéilem lu leús; chizenuégu u zúis t-Tapit: Es'chésten
lu anillèu, lu lshéi u koksagèists, koesnpolstemelsem? Zúntem: Ta:
teèu tee k's'es'chénem lu imllèu shéi esmistén, sl . ne esmistén,
m-shéi nem zútzin. Zúntem: Ta, esmistés u kaelgatéus, nem esué-
kuéts; esmistén, ié koie u stelit l'нкуéput'shin u kaeslkoéus
(kaesgáméus) Zúntem: Ta: T-Kolinzúten tlé goè'stem lu imllèu,
u anni nem kukaelt ilimigum, aksnkalshélpem, u ne kuilimguúsh

m-koes
géil es
ne mip
m-kul
l'kaesh
sé Itzi,
m-shé
shéi m
kozech
Hoi lu
Shéi k

GOE
móko
itám s
shilsh
mígum
chuéus
gum ié
pen n
T-Saúl

Hör
sgupel
gum, u
limigu
mistén
nshitò
lu zka
t'shem

m-koesnkonnemuistgu. U zkoáko es'chesélem nêti lu spuúsz eza-
gêil esotêus: T-Iónatas zuis: Negalip i kskolsinzuti lu inillêu:
ne mipenún kuesaimtems, m-shêi nem mimishitemen. Ié lesntlôgo
m-kulzii, nem chinzgûi, l'as'chissâgam chikuestatapskêligui. Nem
l'kaeskukusêlt kokaefesiamtêms lu intapemîn. Ne zûn lu skuku-
sê ltzi, chastehlzi lu tapmîn, m-shê ne kusêune lu zûn zi chastehlzi,
m-shê m-kuntêls kuesnpôlstemelsem, shêi kuemt, mkutelôko. M-
shêi m-zun lu skukusêlt: ishê l'as'chiteléelê, m-shê m-kuózkae, m-
kozechgûimentgu, m-shêi m-kuntêls: Hói gest chines gustelluisi.
Hói lu gâlip t'atapskêligu lu Iónatas u zûis lu tituit: ã chastehlzii.
Shêi kuemt tlôko Tapit.

XXV. TAPIT LU L'ESNTLÔGO.

A. M. 2946'—A. C. 1059.

Goeft lu skêligu u l-Tapit u chishintêm ksgupelstuêgu. Shê ches-
môko u lzii. Saul kuistkukuêlp l's'chisâgams ks'chiêlems. Saül
itâm szchzôgos u nôngu lshêi u lzii Tapit l'esntlôgo. Shê lu tak-
shilsh ksmenêchi u euétentem u kuñichem tel snazelkêitis lu ili-
mîgum. Shêi lu elôszkae lu tel esntlôgo lu ilimîgum kuêmt tlê ek-
chuêushilsh, Tapit kuénelt lu skuñichis u zûis: Azagant kuilimi-
gum iê iskuñich tel asnazelkêit. K'lu chin ntêls shêi pôlstemen;
pen nkonnemînzîn: u golstêm u koestlutluástgu koakspolstem?
T-Saül kolkuênguzis: Onêgu lu kuiskussê, koie lu têie iszkól.

XXVI. LU STELILS SAUL.

A. M. 2949.—A. C. 1055.

Hói ehguizútementem Saül t'shemêis, u z'spenuntem esiá lu
sgupelstuêgu, chinâks tel sgupelstuêgus ptêttês lu koázkais iê ilimi-
gum, u gutip ch-Tapit u zûis: Ié lu anshemên telil, anui kukaetti-
limîgum. Séuntem: Lchên u ezgêit esmistêgu u telil? Zuis: Es-
mistên, nêti les'chisâgams u chin lzii; lu mipenûis taksguulgûilti, u
nshitôleguis lu chululêlgus, lshêi u zkâlilsh, tznîlz u pelszút. Shê
lu zkâlilsh u ntêls ta iksgolstelil, u kozûis: Kôpôlstgu, pen ta
t'shemên m'kokspôlstêms. Shêi kolkaluêtzin u polsten, nêti esmi-

stén tlé taksguilguilt. Tapit chitelzeenzut u zúis : Mít a kukutis-pùus ù kspòlstgu ù inilmigum? U zúis ù chináks tel sgupelstuégus : Pòlstgu. U chgùimentem esià ù skéligu, u zúntem : Taks-támstgu, anui kukaektìlimigum.

XXVI. SZPUKUÉIS T-TAPIT.

A. M. 2969.—A. C. 1035.

Èu ilimigum Tapit, tñkó ù skepz skùsigults eskuipèlstuégui lshméis u Tapit estòko esitshi u ntogkéini. Èu chelúg u gutisish, u gustellúis u uichits ù zitgus s'chitelziis skukuimelt smeém ichitemèlgu oszoàulshi. Zuti : Gúui, kuénti. Hòì nkuòetis'shemis u tiè esiúmi, u ektolsts. Èu ksuékums ié téiè szkòls kultúmsh ksgalitetem Urias sgéluis. Èu elkolchítsh lilimigum u suséuktem ez's'chén ù zuútemp ù lszpelstuégump, u goeít ù guizeshsts u elkúlsts ch'zitgus ksitshi lnògonogs. U tas ntèls kaelgù ch'zitgus ié ilsgupelstuégus u elzií. Etgalitentem u zúntem : Golstém ta les'chgúimstgu annògonog? goá kuesàigoti kukaekesmitguélsi. U zúis : Lchen m-kaezagéili, ié sgupelstuégus, Kolinzúten, lehólzkae es'chiliguigumúsi, tesià u esnguzguzmèls; u lchen m-kaezagéit mikoie młzitgu mehinesítsh linnógong? Zúntem : Iguish tlé chespelstuégu. Kaishits ù shiíti ilimigums tel sgupelstuégu u zúis : Èu mł ilchinchint m lzii Urias takstám kspòlstem. Shéi goá kuinsháskat u pelstuégu : shéi lshéi u tkontès ù mł ilchinchint u pòlstem. Etikultúmsh, elmimishitem s ù Tapit : goeít ù pòlstem ù skéligu, shéi nègu Urias u pòlstem. Kolkuènguzis t-Tapit u zúis : Ta golshéi mkskołpipe : ù sgupelstuégu ezagel tngazgazminten, itnkoáskat sheshéi chestshitemt shéi t'nkoáskat esgestshitemt. Koitchestmenti ù sgupelstuégu. Èu smeém Persapé ù lèshin pòlstem ù sgéluis u ntulemtépis ù ełnziliskuem, kuéntem kłnògonsogs Tapit.

Ko
tan k
ches
legu
t'kae
ksitsh
gúi l
ié ko
u zú
ten ik
sústis
kszúk
guilgy
nogs
Golsto
u kué
tehulu
kuagè
lspuús
kolgo
ezagè
ns'stè
che ic
ishéi k
Kor
konéls
Gol
Tel
téie.
Neh
Neh

XXVII. TAPÍT U NÁTAN.
A. M. 2970.—A. C. 1034.

KOLINZÜTEN kutúnt tás niuáls lu gol szkóls Tapít, u kúlsts Ná-tan kskolkuêlstem. Chnòlgusts t-Nátan u zùis: Lnkòligu stòligu chesél skalkaltmìgu, chináks koiòlegu chináks konkoint. Lu kolòlegu goaskàgae stomà t'golgoàl; lu konkoint ichmish lnkoskàgae t'kaelgolgoàl, tas ptlèchstemis, eskuèsts, es'chtkontès l'snìtshitis ksitshi ezagèik t'skusigults. Tnkoàskat eps'chiz'zin t'tigulèligu u guí lkoìòlegu u ksnzizilshi. Lu koiòlegu némis lu guigueiùls u gui ié konkoint golgoàls lu pòlsts kszùkts ié s'chiz'zis. Aìmt lu Tapít u zùti: Suèt konemszùt? Ezagalsmii lu t-kaesuichkìls t-Kolinzùten ikskuiskuném, ikspòlstem. Nem tmùs m'chgoézt lu klnkoli-sústis. Zùntem: Anuì lu kushèi, kuinilimìgum. Sèuneish lu kuskzùltems t-Kolinzùten: Kòlenzin lu kuktilimìgums lu tiskusigult, guilguilstemen lu tanshemén guizerzin, esià lu stakelszùts, lu nògonogs lu anshemén aklanuì, lu shèi ne ta pòtu lshèi, nem chtguìzin. Golstem u choinzùtemeltgu lu kueszùltems akszkòl t-Kolinzùten, u kuéntgu lié teie ls'chkutkutlùstis? Pòlstgu lu gèst skaltmìgu tehululèlgus anshemén, nakomełtgu lu nògonogs; lesuékum lshèi u kuagèilem, u t-Koié kuikslzìjm luinuìntgu. Tapít ezagèik tnòlgu lpuùsz, u zùti: Téie lu iszkòl. Zùntem: T-Kolinzùten nègu elkolgoéłts lu téie aszkuén, pen nem goeìt kuzkoàko lu gol shèi u ezagèik Nátan elgui u Tapít lkelish u zkoàko tas nelinèlsi, tas ns'tèlsi lspelchàskat: lu ioiòt lu sz'zkoàkos lu zìtgus gualemstèm: che ichìkinàs lu snìt'shitis t's'chauaupùsz. Lesmìlko lu sguilguilt's ishèi lu szkòls; eszùti.

Konkonnemìnt, Kolinzùten, lu ezagèik lu skutùnts lu asnkonkonèls.

Gol kutánt aagést koelkuèlépelt lu téie iszkuén.

Tel zì koelzèult lu isngapèus, koelgukùnt, koelgaként lu tél téie.

Nèh esmistén lu téie iszkòl, tágui m'ksnlèptemen.

Nèli anuì ikuchináks u kuies'chés'chstem lu lasmitchemèls.

A nem lénemtemen ne kuelzgúi koakschmiépilem?

Ltéie u chin kóllil, u tel zí goelt u tkoie u kuén lu téie.

Chgozntès lu t'sgoeits lu téie iszkuén lu uestgoeit lu inkómkam ezagél t'es'chilmelpénei lu isplkéin.

Esgamècheni lu ispuús ezagél teé t'stem tkutánt gemt. Koslu-
uítém lu ispuús ezagél tepłłhuélze.

Ta ièpl nmiłguélsten, ta ièsnzipzp'sem. Inkò ichinés zkoákoi,
ezagél tchikstkupmì tispupusénch.

Zeeshemìn lu inzuút; kómi máun lu iszkòl téie. Zeeshemìn
lu ikslakómenzút las'chkutkutlústen, lu gol snchesélze lu isnga-
péus.

Kocháułt lu isngapéus tasngút; nem chgoz'znúis lu smèkot lu
itkspíks.

Menzement lu téie iszkuén, nem koekólshítgu it'siz tikaelspuús,
koektigulemelt lu ispuús. Ta kokaesmenzmstgu, ta kaełuéushil-
shítgu lu St. Spgpágt tel koié, ta kukaesueushlshi tel koié.

Koelguizełt lu isznpiéls lu pótu lisgést: kólint kszenzánti lu
iksioiót.

Nem chsguiúłzin lu kuáukot, nem esméiesten lu sgést kaeskòlems.

Nem guélsten esiá lu tas gest islagalágt. Tagui m'kokaekongais
tanshemén.

Koestkuełtgu lu is'chanaupús, ta koes'choinzútemłtgu lu iszpu-
pusénch.

T'shiéus chikaes'chazmí lanui, muichtemen lu ls'chchmáskat.

XXVIII. ABSALÓM.

A. M. 2980.—A. C. 1024.

T-ABSALÓM chsuichkais lu Tapit u iaamim lu tnkułpelstuéguris
lu sguilinuégus lu Tapit. T-Tapit zúis lu skusigults: Ta kokaes-
pólłtèp lu iskusse. Ie eseléligu chłtchéushilsh lu lshéi u pelstue-
g" Lu sgupelstuégus Absalóm chitkantém pgomenzút, u Absalóm
nègu telòko. Chuišnkan. Eu kèzelsh, pelintém chsnehmichis
lu kómkais. Lsztelòkus u kułòlgukan t's'chzelzelléchst, u lu ku-
łòlgukan, u chialminálko lu kómkais. Lzli u chshaltéus u lu sin-

chemtêusz gutip. Uichtem u zûis lu Ioáb; Chahaltêus Absalôm. Zûti Ioáb: Golstêm u tas pôlstgu? Zûntem; Kuesiâ lu ululim iê lstôligu koguizetm, shêi takspôlsten, nêti chgaenépilis lu tilimigum. Zûti Ioáb: Nem koiê chingûi m'koesâzgastgu m'pôlsten. Chelês u kômis smûlemen u tes'chêlêlem u luultês lu spuûsz u npûguis esgeenims lu skusigults ta tel zii ks'chitakantês lu snkusigults. Eskêigtêms singûls skusigults. Tapit leshin pôlstem Absalôm u chilikois Ioáb Zûntem: Ta teê zs'chêstemt iê tkaempilê; u ietelgoâ pôl'tst lu askussê uâkaukt kuesngêilshem, kueszkoâko ezâgêit tkusmeêm. Ozkaeish u lêmtemmentgu lu sgupelstuêgu, lu gol enui u pelstuêgu.

XXIX. JOB.

A. M. 2520.—A. C. 1484?

CHINAKS skaltemigu Job: pôtu shêi, itog, u skaltemigu esngêlems Kolinzûten golluêsts lu tele. T-sispel lu skalkaltemigu lu skusigults, u checheles pelpikûi, goeit lu guigueiul; lu skussê agalâskat eltchinâks lu eltkolsinzûti: lu teêu kolsinzût t-Job es'châushits es'chintem gêi es'chesemszût. Tnkoâskat lu t'sguêlemen lakomenzûtemis Kolinzûten, zûis: Iessilcheminem essemilko lu stoligu. Zûntem: A uichtgu lu inpteenzuten lu iskulkulstêlt Job? ta chinâks tel essemilko tel stôligu lshêi u ezagalstóg. Zûti: Unê: tam itenemûs kuesngê lems t-Job. Tanui u chogolzetgu lu zitgus: koêziltgu t'esniaksem t'stakelszûts; mi nguzguzmêlstgu, chnguît lu stakelszûts, nem uichtgu a takschinmenchinements? Zûntem: A: Tamâ esiâ stakelszûts u l'anchêlsh; pen taks chnguîtêgu lu skêltichs. Gûi lu sguêlemen. Tnkoâskat teêu kolsinzût lu kêzchs lu es'shiiti, lu esmimini kolchitsh ch-Job, u zûntem: Aszûlem estelûlegui, lu anguigueiul esiâ ilchissagam, u koguênt u chguizût lu shemên, igantêm esiâ, komkomentêm esiâ lu isgazût: ichinchinâks u chinguilguît, u chinzgûi kuiesmûimishitem. Liê potisueulsh u nêgu chinâks inôlgu u zûis: Zûtp lu souêchem u ulip esiâ lu guigueiul zkazkantêm, kuemt lu asguchiteskâgae, ichinchinâks u ichinguilguîlt, u chinzgûi u kuiesmûimishitem. Liê tas

choop lu ts'mimis u chinaks inòlgu u zùntem : Eu askusigult eskol-sinzùti, u t'sznéut u chilemt'skéne lu askusigult u chis'chináks u chinguilguilt, u chinzgùì u kuiesmimishitem. Esniáulsem u potu tshéi u téshilsh, u chitélzeenzút u l'kéilsh u zùti: Ichinchitemélgu u chinkòlil' michinchitemélgu m'chin elkòlil t'mált. Tel Kolinzúten u koguizelts, u t-Kolinzúten, koelkuélt: ks'kòlilì lu szntélsz Kolinzúten: m-tshieùs kakaesseunem Kolinzúten. Eu gol' esia tas nchèsncls, ta teè esnentels ta teè ezint t'estigulem l-Kolinzúten.

T'sguélemen ulél lakomenzút l'kae Kolinzúten; zùntem: Gol stem u kuaizist ikspupusénchem zi gest skaltemígu Job igòl tene-mus? Zuti: Tamá esia lu skéligu m-goélsz esia lu teè stem gol ksguilguilt lu malt skeltichs. Chingúlt lu skéltichs, u nem uichtgu a takstigulem. Zùntem: A: ne tksagístgu lu skéltichs, pen takspòlstgu. Lemt lu sguélémen lu chsptléchstemeitem lu lszntelsz: gúi' chJob, u guizets spozt es'chmilkomize, ta cheeples-gák. Eu spugpálks iéspòzt lu chesálka shéi gúi les'chgòikan mnechs snchilzaskágae shéi t-konzút. Shéi kuném teè stem t'shénsh lu tshéi es águsts lu mzólt. Zùntem t'nògonogs: A potí kues kokuén: gu chànish melshè m-kuteliž. Zuis t-Job: Kueskolkuélt ezagéil t'smeém tasknlpagém. Eu kakauéstem lu gèst tel Kolinzúten, kaesguizehls, u golstém m-ta kakaeskuéntem lu tème kaeguizehls.

Chechelès lu tel selagalagts lèshinemeitem lu kuskùsts lu zuùts, u kuisázgantem, ks lémim. I'tel lkot u uichtem u ta elsuguntem, u zkuakuáko, chitelzenzút, chpokokanzút t-kolemín, l'aaakaka lsplchàskat skukuéz u sgalgált; ta epleslcostès kskolkuelti, gol, uichis tastùl lu snguzguzmélsts. U tznilz Job lu es-shiit u kolkùelt: Komi ititakskòlil! kuti iliziúzi leskòlil tel iskòì u chinestelil. Kushéi ta t'shéi t'ezagéil ikaesnguzguzmélts. Kushei nèu pen ichinkéim lu l'ikntemtemnéiten.

T-Elipháks chináks tel selágalágs chilikontem u zùntem: Goá nem konchesénementgu: lu pótu laskoiólegu esnaukéistgu lu skéligu: lu ilasgés, shéi gest kueskolkuélt: ietelgoá lasnguzguzmélts kuelechmshkanemíst. Mi posemìnt t'spistém lu itóg skéligu es'ches-tshitem? Ichmish kuáukot esnguzguzmélsts t-Kolinzúten. Eu skéligu a nem esgests zút l'smilchmélsts Kolinzúten? Ta. A lu skéligu tel zì igúku tel Kolinzúten? Maa ué zì Anges, she tas ioiòt

tas ze
eples
kaem
Zui
lu-lan
u lue
stema
golst
niául
Stem
lu isz
u kol
u ko
Mi k
eslak
neme
elgoá
kòlil
t'szz
tim u
t's'ch
t'tap
Kae
tóika
lziiez
t'shi
T'
iems
skéli
she g
guilt
T'su
m'ez
t'ste

tas zenzánti; shéi ué l'shéi, she uichits t-Kolinzúten eples'chitoko eplesullem. U lchen m'ezagéit ié lu kaempilé, lu pen ichmish kaemált.

Zuis t-Job: Lu tele iszkuén, u isznguzguzmél's kòmi suguméntem lu-lansuguméten m-kaemipenúntem ié isnguzguzmél's, lu mił goeit, u luét lu téie. Tapmliis Kolinzúten nólgú lu liskéltich. Koespol-stems. Lu tle suisntéls, u golstém u ta koesikuntéchstemsts? golstém u koeskamkaméchemstemsts? A chiss'shéns, m-shé es-niáulsemsten esíá? Ié piselagalágt itenemús koes'chiókomp. Stem lu skeligu lu kaeskéigtemsts t-Kolinzúten? Tlé shállemen lu iszguilguilt. Kolinzúten, ta koks'chns'chtúsementgu néli t'anuí u kokólentgu t'malt, u tanuí m'koelkólentgu t'ikaél mált. T'anuí u kochilguizéntgu t'kétite, t'anuí u kokólentgu t'szóm u t'tinsh. Mí kozúnt chén lu teié iszkol lu golshéi u koesnguzguzmél'stgu, u eslakomistégu lu asioiót ezagéit t'pizchl t'snéut kspelim. Koeskòe-nemeltgu éssemilko lu iszguilguilt, koesuichtgu lu isguítn. Iet-elgoá t'snáka u chikshói, zagéit teú t'koesgeipem. Lu skéligu lu kólił iłguiguez lu ksguilguilts u goeit esnguzguzmél's. Koezagéit t'szzeéko szchagéil's u kuaál, shéi elhói. Koezagéit t'sopòlegu iłté-tim u szchagéil's, u kuaál, u elkoeél t'skukulil: ié l'stòligu ezagéit t's'chèilégú lu kaestlágt, (smelmelkoé,) shéi kaéthói. Kaezagéit t'tapmín lu kaestlágt tas uichtem lu ksgúitis lu l'shéi u shiúst. Kaezagéit teshite t'snzkamínten. Kaezagéit t'szshilèp iát't, u chi-tóikan u kutsích, ta'kslchèn m ksagéilem, m'elshititemilsh: tshieus lzliezagéili lu chshéi u chzize. Shéi lshéi u ezagéit lu skéligu telil, t'shieus tził kaezagéili, tagui m'kaelsípshilsh, m'kaelgutilsh.

T'séulku lkukuiét, esamnùnems lu s'shéns: t'séulku esnkułgú-iems lu silchezin tas mistém she nkułgúimis. L'shéi u ezagéit lu skéligu iłkukuiét esaámti, eszspmi: esaámti lu kaesioiót, she hói she gúi nłapáks u telil: ta lchen m'kaeagéilem m'telzii kaesguil-guilti. T'suét m'elkontés lu séulku, m'taksmoóp? T'suét mtlpstés? T'suét m'elkontés lu steltelláum m kuéis, m't'znilz kszntelsi l'shéi m'ezagéists? U l'shéi u ezagéit ta lchen mkaezagéit m'kaelgóp t'stelil n'kaechizilil's. Chingolinłapáks: che ié sonúntem lu stelil.

T'iszozooshin che ta koeselkostés is'chuágan che itlag-tlág (tlagtlagép) esaámti lu iskéllich. Che itinkétite eschilguize lu iszóm. Che ichmish tispelimenzin es'chilguize lu ingalégu. Ché izúg lu intlutluásten. Ispuás estemuálshi, iskutlús ché esti-gulem, cheiszchagéil u chinespopéulshi. Koeéi lu inkétite; lu iszóm gamíp. T-esiá lu skéligu u koes'chns'chtúsemis. U lu innógonog shéi ngaztúsis lu inshemén, koeskoeshemífts lu iszpo-peulsh. Gamálten, u szóm, u snáka lu isnkusgusigu, u lu isínze u lu isgupélpilkui u iskóí. T-Kolinzúten kochializeis tepfluélze takom'stès koesaíntemis, inpiilsh lu chinesnguzguzmèls. I-tempilé mkonkonnemintep kuisellagalágt.

Eliphaz kolkuel: Kusuét lu kueskolkolstuégui l-Kolinzúten? kuesiciezinemísti tas scunemistems? Ta a smipenústgu t-kutánt téie aszkuén, tas kolchítsh lu aszcháu lkae-Kolinzúten. Ezagéil tes'chitemíp eskoléleísts lu spakani u tas paáka, tas tlaáka. Mipenánt lu téie. Koshéielt ié kuikszútem. Kulagalemístement lu Kolinzúten, ptichstemístsh tlélemístsh ichoózinsh.

Job zúti: Ué koes'lemímp u poénmemeczin. Kómi empilé lu pezagéil t-koié, kushíi nem epskolkuéllemen. Ta pepnzeshitin, u koes chns'chtúsmstep, u koes íptep luúltép lu ispuás estmuálsh. Kusuét esmécieshtgu lu tklzuúts Kolinzúten? Kuitlt lu kuáukot u gest estkotkoót, u lu gesgest esnguzguzmèls.

Uichis t-Kolinzúten lu snkamkamèlsz lu Jób u léshinmis lu szkolkuelts lu selagalágt, u síz takoménzút u zúti:

Kusuét u koesméchstemstep lu iselágt? Lchen u pelzii u kólen lu stóligu? l'stem lu stóligu u kol? l'stem u lzíi? lchen u ezagéil plílt? t'suét u kólis lu silchezín ls'chíltplemétiku, u zúis: ioleé mku-zkolchítsh, u m'l'shéi m'hói lu astéchet, lu aszpált? t'suét u esku-ésts lu spálts lu s'chíltplemétiku, u tás melíp lu stóligu? tás chíl-melpéne? T'suét u kólis lu s'chitemíp klchíltchéists lu stóligu? T'suét u eskuésts lu steltelláum souéchem esgúists, elzzgúists lu l'szintéls? T'suét u eskuésts u itóg lu esmóko? T'suét a zúis lu spaáka: kaespaakamí? T'suét u kólis lu eschílkalií lu l'skákalts esmóko? T'suét u eskuésts lu stipéis lnuist u shalút? T'suét u guepilégusts lu stóligu t'smékot? T'suét u guepilégusts t'sopálegu

itkuil
t'skap
u esg
kússe
(koan
ligu l
elkon

Ku
tgunt
aksz
ketit
Koli
igu.

Pe
Ies
skalt
nem
u pe
lu s'
gol
Guiz
lkae
kae
guz
míz
ksg
aka
kue
aka
Ptl
skó
tem
U
spu

itkuli ezagéil klguéplp? T'suét u gaznúmtis lu guiguoiúl lu tgest t'skapússels? T'suét u escémsts lu skusigults mlákalks? T'suét u esguizelts lu ksilis esiá guiguelul? T'suét u chlpelpgontés lu kukússsem lnuist? T'suét u kolkólis lkañelziitis? T'suét u eskoaap (koamstés) u tas chngués? T'suét u eskuésts zilnuist, u tas tiip lstóligu kstemuálshems? A kunen lshèi u kuagéilem? A kunen eselkontègu kukskólem tnko taks'chkutkuthlústen?

Ku n'hau kutúgt ezagéil t'tetáze? A kunéu elkontègu lu kschtguntègu t'nkoép lu ankomkan? A kunéu elkontègu akstlulnúds akszuchskéligu ezagéil t'an-Kolinzúten? A nem elkontègu lu anketite ne ipik mkskolentgu ikaelkoái? Tas ntéls akskulpagshitem Kolinzúten, takskulpagshitgu Kolinzuten. Ta isnagalels t'skélign.

Pesntéls gol skuánkots a esnguzguzméls Job. Ta l'shèi u ezagéil. Ies nguzguzmélsem gol kutúnt esposemisten. Esmistém ioiöt skaltémigu, esioioszút kaeschazmì lkoíé: chinesntélsi iksmipenùnem ieskoénem; eskuésten nkutenáksem tel empilé: emshismzólt, u pezéut teeu mepskoiólegu. Kutúnt lu stlegúps. Essiétten esiá lu s'chauaupúz, eskoálkaitén, esnpiélsinstem lu esáz'gasten. Tam gol szkuéls teie u esnguzguzméls, gol empilé sznkuénemp téie. Guizetemen klñchsugumétenemp, klñázgatenemp. Ioioszutui lkaes'chazmì l-Kolinzúten, mtastém ksilkoáulemt kaes'chmaulemt, kaes'chtaáulemt, Pkaeskolúiszúti pen gest ne pnguzguzméls gól lksguilguiltemp singapéusemp. Es'chmilkomíze tgamáten Job: u pen nem ehgoézt tel spakanì lu spaakas lu ksguizshs. Tam ichemish ilasgés mkaespóteem Kolinzúten: akaes'chagéilem, akaes'chioioszútem akaespóteem. Tam ne itá kuesoslszút akáesséunem Kolinzúten. Ne ué goeit asoslszút tlé akaesséunem. Tágúì makaeskolpipe, makaes'chmsbkanemist. Ptlchstémistish l-Kolinzúten ezagéil t'skukuúملت ls'chuágais lu skóis u elzii. Lziisku né tksztéls Kolinzúten m'lshèi m'ezagéistems. Esiá lu tee kues'chénem gol akngestin. Job, téshilsh. U kuemt elgest lu skéltichs, esiá lu spoz'z u elpaág, u gesálk lu spügáalks. Tesiá lu t'skéligu chgúimentem, ksnkuñpiélssem.

XXX. Tóbi.

A. L. 3300.—A. C. 704.

Tóbi áigot ls'chisgamélgus stekonzút u it'sh. Éu mómkozin chi-tiipús tmenéchis u chinempkéin. L'shéi u méchestementem tnògonogs: She stem lu chéltichstems lu taszháum? Stem lu chéltichstems lu esákastgu lu temtémnéi? Pen temtòmelsts lu nógonogs, zúis: Ta l'shéi m'akaesegukúnem. T-Kolinzúten kaeskusigulthls, u kaesnomtéusem lu nguulgulten tapshòli nem guizełts lu t'shéi u esmússelstems.

Ichináks lu skussées, u tnkoáskat zúis: T-Gapél kokólis tòpen-chistakan lu potu kuskukussé, u koguizełts kaimin ietelgoá che estòko. Chgùiment kukaelguizełtoms, kuksenséupi. Taks laamíngu, kaekonkoínt, pen ne kaesngélemstem Kolinzúten ta kaesiapzin. T'skussée kolkuénguzis lu leéus: Nem l'shéi m'chin agéilem lesià lu koasz'zúłtem, u pen tasmistèn lchen m'chin agéilem mkaelguizełts: tas sùgusten, u ta koesúgusts: ta lzii u iésnkołgúi. Zúntem t'leéus Gúish, tlutluúsish taksgazút, nen gakantgu kaelguizełt ulu-lím ié potú iesguilgult. U ózkae u uichis gest tituit, echsuish tle esntéls kagusteluisi. Tóbi skusseés tas sùguis u Ange, u koitsemis: Tel chen u kuzgúi? Kusteméligu? Zúntem: Ta ma tel empilé. El-zúntem: A esmiulégustgu lu shushuél ch-Media? Zuti: Esmiulégusten: tlé goeit lshéi u chines kolchítsh. Zúis: P'kuleé ikaeluis méiełtem inilléu. Elkúsméiełts lu leéus, u zúntem t'leéus: Z'zúnt kszgúi zì tituit ié leé. Éu inółgu lu Ange zuti: Gest sgalgált. U zúntem tpogpogót: Ta epłgest lkoie. Ilchim u chines elzłi, tas uichsten spaaka. U elzúntem t-pogpogót: A nem chishintègu lu iskussé? ne kuełzkolchitsh, nem gakanzin. Zúti: Uné. Nem guíussen, melzguíussen, nem gest esgusteluis. U gazmenzút ks'tkoóti, u tkoót.

Éu itkoót lsgazin u tkukuelp. U shéi u zntèshilsh kutunt suéł, ue ks koelúsems lu tituit. Ngel, uée u zuti: Koeschgutpeminem t'suéł: Zúntem t'sgazúts: Zì t's'chuágais mkuéntgu, mznkutlétikuntgu. U kueis, n nkutlétikuis, u tkontés ilgamlègu, popèulsh, u

hói. Elzántem : Mauit zi stgénchis, kolchilemstégu zi spuúsz, u pnínch u kolii, gest malièmisten. U kolélzeis lu skèltichis suèu!, shèi lu stèechels.

Zúis t-Tóbi : Lstem u gèst iè peninch, iesélkom elkont ? Zúntem : Ne chitekúsentem tel spuúsz lesziiku, t'smoòt esmeemistems sguélemin m'shée tagùì m'kaelzgúi. U iè kolii ls'ehkutkutlùsten u gèst. U zúis : Lchen mkaez'zilsh ? Zúntem : Ié lehichet u lzii tel astemélis eplstomchéelt, áultem Sara. Ne nóggonogomentgu m'esià lu toestem maklanuì. Galitélt zi mèstums, nem guízelt. U zúis : chines sé' une tle chaispél lu sgéluis, u t'sguélemin kolzipziis esià. Zúntem t'Ange : Koséunement, u kuiksméiektém lu shei u esalip tsguèlmin. Ioiòt lu sguélemin lu lesngonoguèus u tas pusemists Kolinzúten : ichmish ksznpiélsz u'esposemists ezagéit t'guiguoiú. U anní ne kuèntgu m'kuinòlgu lu lanzitgu ; chaláskat ta teo kses'chéstgu : ichmish kuks'cháui lu lannógonog. Ne chalaskatilsh, melchitshelshementgu tam pótu gol aksnpiéls, pen gol akskusigult.

U gúui, u npíilsh lzítgus Raguél, gest npíilsh. U zúntem t-Raguél : Ezagalús tistemélis t-Tóbi. Zúntem t-Ange : Leéus. U iè tpiipogót kuèntem, u tamzántem, zkoáko. U zúti Raguél : Chinlém lu uíhtemen : ppgágt lu anilléú. U kutànt kolsinzút. Pen zúti Tóbi : Ta iksíeni, iksásti, ne koguizeltép lu stomchéeltémp iklnógonog. Iem lu piipogót ngélshsts nem nègu pólstém t'sguélemin. Pen zúntem t-Ange : Ta pkiém. Ie stomchéeltémp lesngélemists Kolinzúten u kskolisgélui : gol shèi iekomàntem lkuitlt. Zúti Raguél : Ietelgoá mipenán koséunemełts lu iszechàu t-Kolinzúten u zkálems ieleè, lgest tituùt mkagpsgélui lu istomchéelt. Takstám ksguizlzin lu istomchéelt. U chinchinéchists lu stomchéelts u tutkochinéchists lszych'héchsts iè tituùt, u zúti : Kolinzúten lempilé m'is lzii, pkulúsémis U kolsinzút.

Eu kukuèz zúis t-Tóbi lu nógonogos : Gutilsh cháuish lechaláskat, néli kaeskusigulthls Kolinzúten. Eu kolkuełt lu skuiskus u zúis sguagaluisz tpiipogóts : kszníkai tkántemtemnéiten. Eu galip u kuisntléchsem lu smeém, uichis esetiřshi ies'chesélem, éfmimishits lu sgéluis, u zúis t-Raguél lu sguagaluisz : Kakaehlakasem lu szn-

zika. T-Raguél zúis lu nògonogs: Kskolsinzùti, u kolltgu ksteé-chis: u guizelts s'chút lu stakalzút lu Isnéhelgus, u zúis: Ne chin-telil m'siz esiá m'guizeltz.

Pen t-Tòbi zúis lu Ange: Konkonnemint, kuént ié ka'imín, u kolzueteltgu lu ululim lu koeszúltem tinilleu. Néhi lailleu, iskói, tle eskoltkapélsi. U gui lu Ange.

Lu t'leús tel zítgus tus mistém golstém eskassip, u ntéls ilspuús: Ezs'chéni? A goà telil lu Gabél? A goà taksguizeltéms ululim? U kuémt gol shéi espupusénch.

T'sgagéés, zántem lu Tòbi: Ikuleé: nem kaishiten lu anilléu ka-elnkamélsi. U zántem t'snechélgus: Ta kskkontén: néhi iniléu iskói espupusénchi. U lu tsgagéés u t'lezéhsz guizshtem goeit lu teestém u etkooót. U kuéis lu stomchéelts u zúis: Espotéestgu lu asgágac, anzéehst; gaménchsku asgélui, gést eschitestégú akskusi-gult, mkuesgéstem, géi eschilikoístemt. U tkoót.

Lu elchichiit lzitgus u zántem t-Ange: Esmistégu lu l'shéi u eza-géit guéltgu lu anilléu: gu, kaehtgái ikaechesél. U ié annógonog u ié esiá ne ilkukuéit. Kuént zí kolis suéut nem iapzinementgu.

Lu skóis lnuist u lzii estlutluússems lu skussées. Lu etkuchis, elzenès, elgutip kszünems lu sgéluis. Konkoint, es'chinemkéin, teshilsh, né gutip, she tkokoluis; ntamzáis lu skussées, u eszkoàko es'chesélem. Ié t'skussées kuéis lu kolii, u minilts lu s'chkutkutlústis lu leús, u zòskae ipik lu kétite tel s'chkutkutlústis, ezagéit tuússe ketite, u tkuéis, u zkuktés u ózkaes tel s'chkutkutlústis, kuémt elchgalgásem. Uéulsh ié pogpog't aitzin: Kolinzúten lemte-monzin; tanui u konguzguzmélstgu, u tanui u koelguilguilt'stgu, u chinehúchem utél kniskussé.

Tel zí spelcháskat u kolchítsh lu nògonogs kuémt esiá lu tees-téms, u méiefts esiá lu lshéi u agéistem t'Ange. U ié t'leu u t'skussées galitis elhéushilshsts lu Ange u zántem t'leús: Stém lu ksguizshtemen lu gol aszkól liskussé? Tanui u guiséntgu u elz-guístgu igést. Tanui lu elzkuéntgu lu ululim, tanui u gest lu stigul-nògonogs, tanui u meemíngú lu sguélemin tel znilz, tanui u npiéls lu pogpogots, tanui u guilguilt'stgu lu iskussé lu neks-kamim t'suéi, tanui u chinehúchem, tanui u kae-

koiöle
Lèmt
szkol
mélte
lu esg
kam,
kugar
kòlsts
askuss
lu tel
chines
Tlé ch
Lu

Ch
pelstu
pelstu
kunén
ilimig
u lpòt
tel zn
nem g
skéltic
gaznú
chsten
númte
U o
senter
sméén
lzitgu
tem l'
migm

koiòlegu. Kuent s'chút ié teé kaestèm. U zántem l'esuèkum : Lèmtement Kolinzùten lu nkonemilems. Gest lu lakomstègu lu szkolis Kolinzùten gest lu s'cháum, gest lu chiska-mèlten, kaesnkonnémìnem lu konkoint. Lu kues'chàui lu esguèlstgu lu akszuèten gol akszuétem lu temtemnéi gol aks-làkam, t-Koié u esúkusten lu aszcháum l-kae-Kolinzùten. Nefi kugamènehis t-Kolinzùten u ntéls kukskoènems. U ietelgoà kozkòlsts t-Kolinzuten kuikaelpagèm u iksgulguiltem lu nógonogos lu askussè tel sguélemin. Koié chin Ange Raphaél, Koié chinchínksà lu tel chispel t'shièus l's'chiságams Kolinzùten kaetpièut. Pesutéls chines ikeni u chines sústi ; u estigulem lu isùten tas uichstem. Tlé chikaelgúi. U elchòo.

Lu uiskolkuélt kákailsh, u kasip eslémtemis Kolinzùten.

XXXI. IÙDIT.

A. M. 3347.—A. C. 657.

CHINÁKS kutánt ilimìgum esàustem Holofèrnes, iaamstès lu sgu-pelstuégus lukoélìgu eskèi, esàustem Betúlia, à esgasemenzúti kspelstuégui. Lu Suip lu uichis goeít skèligu u esiàa, kákailsh, u kuném tkolemin u tkontèm l'spíkéis u ioiòt chàum. Kultúmsh lu ilimìgum u zúis : Kulagalemístui. Lu sèune esià lu ilimìgum, esià u lpòtu shèi spuász kołagalemist. T-Iúdit tchináks gèst smeém lu tel znùlz u zúuntem : Pezs'chèni u pkułagalemísti ? Ikohóiskui, nem guilguilstemem kuesià. Elnòlgu lzítgus u zèuis esmilko lu skèltichs, ushkèinem, chst'stehpènem, gaznúntem lu t'shiumilgest gaznúntis, kaeshinim lu gest kacshiis, nazazènem, kołalkoznèchstem ; t-Kolinzùten kòlentem tel zii igest, nèli tam gol tèie u gaznúntem, gol gest.

U oózkæ lu lsguagaluisz, u chiitshilshemis lu shemééis, u guiú-sentem lu chilimìgum, zítgus. Liè ilimìgum lu uichits suinúmti smeém u kussús, u gamènehisz, u kultúmsh kskoilzinem ksnòlgum lzítgus. U chlùg npiéls lu ilimìgum, ilen, súst, u koèu, u chiitkon-tem l'snítshitis. Zántem t'skéligu lu Iúdit : Ta kuksngéli t'shè lili-mìgum m'kuít'sh.

Inòtgu, kuèmt esià koèu, u chit'shilshemis lu ilimigum, nzelguèpem u zùis : Kolinzàten, koguizelt ietelgoà chiksioiòti. Chptléusts lu ilimigum chululèlgus l'sniit'shitis u chpelkuéus : nzokantés, u chtàm-kais lu ilimigum u chgèchstem ksspims, u spentés nasalkanèl, u kolchiteltés lu spłkéis. u tapłkolmipenúmt ié ué chitenzátis, u esià eskoèui.

Ełkolchit'sh lu lsnkoèligus, u zùis lu estchitemi : Kokołinmàupsht. Tchiamintem, nkutlintés u koènis ié ilimigum spłkéis, chłkontés u nshitoléguis. Lu galp telilsh, lu sgupełstuègu, u uichists lu ilimigum spłkéis esnshitolègu, u eltelóko esià.

Zúntem lu Iúdit : Kuesnshuizín gest néli ikutòg kusmeém, néli lu tel telil lu asgélui u tałposemintgu chináks skaltemigu.

epem
ts lu
tâm-
el, u
esiá

psht.
ontés
u ili-

eti lu

PART II.

11 1824

Q
A
gult
lsne
chel
the i
serr
pase
Eu
nem
birth
lu t
lose
not
Eu
u p
koz
(du
kus
u te

SMIIMII

LU TEL SIZ TEL KAIMINTIS

KOLINZUTEN.

I LU NKÓLILTIS ST. JOHN.

Luc. 1.

Q. Ko-zúlt lu nkóliltis (*conception*) lu St. John.

A. Lu potllinígum lu Herod, Zakariás u Elisabet u taepskusi-gult, u tle chuèulsh, (*both grown old.*) Nko sgalgúlt potes'cháui lu Isnehàunen u ózkae ksmótems (*offer incense,*) u esià lu skéligu chehólzkae es'cháui. Lu tel szech'hèchsts lu smotemen (*altar of the incense,*) u laáko lu skulstélts Kolinzúten lu epskapkapúts (*the servant of God with wings,*) u kussús lu Zakariás. Lu tépskapkápúsel zúntem : Taksngèl : séuneme'ts lu aszehàn lu t Kolinzúten. Lu annógonog nem ntkukuélt (*shall conceive,*) nem kskuésts John, nem kulemt, nem esià lu stelskéligu mlemt lu lklehkoliltis (*at his birth.*) Nem kutunt ksiopiéuti lu l-Kolinzúten : tapistèm mkssust lu tukuilku (*win,*) m-teé lu tioiót lu ksslpstèm (*that may make him lose his mind.*) Lu t-Zacarias kolkuénguzintem : Nuilélsenem (*I do not understand it,*) chin-pogpogót, u lu innógonog negu pogpogót. Lu tepskapkápúsel zúntem : Chin Kapliél, Ko'è lu tel ch'sipel u u pèntieh u chiséchsuish (*stand,*) lu Isnilzitis kae Kolinzúten, u kozkúlstem (*sent,*) kuik-méiehtem 'ié. U pen nem kuestkáu (*dumb,*) nem tiltilugt lu akskolkuélt, mnelaáko (*appear,*) hé, néli ta kusnoninguéne lu t-kolkuélstemen (*foretold thee.*) Lu chehólzkae u tesià u 'estnemtúsem lu Zacarias, u nuilélsenem (*did not know,*)

lu gol skasip lu ks'chchizetis (*his coming.*) Žushè a zózkæ, u kolsùgumests estkáu (*told them by signs that he was dumb,*) u nsugunémentem kuuichis lu epskapkapúsels. Kuemt lu uiechsts lu kszkólis lu lsneháumen, u elgúi lu chzitgus, kuemt lu nógonogs ntkukuélt, u uékuiest lu gol szeésh (*hid herself for shame,*) u zuti: Kuemt lu t-Kolinzúten konkonhemíis, u koéttlékuŕts (*removed from me,*) lu iszeésh.

II. KAPLIEL ESMIMISHITEMS MALY.

Luc. 1:26.

Q. Koméielt lu smínni lu epskapkapúsel lu tstiichmish Maly.

A. Žu pòtu tákan spakaní u ntkukuelzémentem (*conceived,*) lu St. John, t-Kolinzúten u zkálstem Kapliel lu lesiapkèini (*city,*) lu skuésts Nazaret lu lpagpágt stíichmish zogshitem (*promised,*) lu t'skaltemigu skuésts St. Susèp, soguéps (*root of,*) Tapit, u lu stíichmish skuésts Maly. Éié epskapkapúsel guí u chnótgoms (*went in to,*) tié lzitgus, koit'semis (*saluted her,*) u zuis: He, Maly, kunkoézelze lu tgest, lu Kolinzúten lanúi u lzii, u pòtenzt (*thou art respected,*) tel esiá lu tel askupélpilkui. Sèunemis tié lu t-Maly, u nmeéls, u eskuŕpagami goá gol stem u egukúistem tezageil (*had been spoken to thus,*) lu tepskapkapúsel zúntem: Taksngél, anuí lu kugaménchis t-Kolinzúten; nem kunkukuéltze; m-kutkuélttem, (*thou shalt conceive and bring forth,*) t'skukuimelt, u lu kskuésts Jesu Kli. Nem lu akskusè nem kktutánt skusées kae-Kolinzúten. Nem t-Kolinzúten guizltem lu leóu; Tapit lu ksnemúten; nem shéi lu ktilimigum tagúi mks'hói lu lskuŕgults Iakóp. U zuti lu Maly: Lchen nem ezagéil lu shéi lu tasmistén skaltemigu? Žu tepskapkapúsel kolkuènguzintem: Nem zgúi lu St. Spagpat, nem zchizents, lu t'siopiéuts Kolinzúten nem chitcheineents; lu ne tél anuí lu kskólili nem lu kskúest: Kolinzúten skusées. Tamá lu aníz'-zuúps Elisabet, shéi lu tle tiguszigult lu ls'chchèulsh (*in her old age;*) shéi tle ltákan spakaní u esntkuélti; néli taeplezagéil t-Kolinzúten. Maly zúti: Ie koié lu sguagolúist lu t-Kolinzúten: lu lchen u ŕkoegukúistgu mlshéi mezagéil lu lkoie. U elehousemis (*and no more,*) lu epskapkapúsel.

III. LU CHGUIMENTEM ELISABET.

Luc. I, 39.

Q. Ko mimishit lu ls'chguimskéligu lu Maly l-Saint Elisabet.

A. Lu iséunemis tié sniimii, (*news*,) Maly iguotlé u gui, u uàmist chesmókos Juder, u chnòlgumis lu Zakarias, u koit'semis Elisabet. U iséunemlts lu skolkuelts Maly lu t-Elisabet, u fumist lu skukuimelt lu lsnsgusigultis (*in her womb*), u lu pogòts nkuezel-zèmentem t-St. Spagpagt u uée: Tel chen iè isnkonin u lu t-skòis Kolinzùten kotchizis? (*came first to meet me*.) Ma, iséunemelzin lu ankolkuéltén, u npièls lu isntkuélt. Anui kuszpòte tel esià tel kaesknulpélpilkui, u kszpòte lu asnkòlilze lu esntkuelzèmentgu (*what thou hast conceived*), lu spiikàlks lu asnishtélze. Maly uée, u nkunem:

Lu tisingapèus kutenélsemis lu kae-Kolinzùten, u lu tispagpagt nspièlsemists lu isnguulgultén: néli zàzgais lu nkonkoIntis (*the portty*), lu sguagaluisz; u ié tel estagolùs nem tesià lu t'stelskéligu m-koàuntem koksnpotétén. Néli lu tiopieùt kutunt lu kokòlishts lu tèstem lu ikniopieùten (*for my dignity*), u lu skuèsts npoteten. U lu snkonkonèlsz (*his mercy*), lu tel soguèps u chnt'tallemép (*from the first to the last generation*), lu esngèlemstems. Kolem t'tastúl (*awful things*), lu ls'chuágais, pgomstès ln kagukégut (*proud*), lu tel spuász. T-komstès lu ililimígum kolpizpizelst (*put down the bravest chiefs*), u nuissshelshsts lu esnkonkontel-semist (*those that think themselves poor*.) Lu es'chakamélteni mkèinchentem (*filled*), lu tgesgést, u lu koi-álegu meemintem in-chólze (*empty handed*.) T-kuéis (*accepted*), lu skusigults Israol, lu esnkolkotemists lu snkonkonéltstz (*remembering his mercy*), lu gol skolkuelts lu gol kacleéu Aplam, u lu gol skusigults gol takáep-shòl.

Maly chemútemis (*remained by her*), lchàqVès spakani u elgi chzltgus.

IV. LU CHKÓLILTIS JOHN.

Luc. I, 37.

Lu potushéi lu nehizinús nlopús (*the time arrived*;) u tigúsigúlt Elisabet t-titúit, u t-esiá u chgúimentem t'schsgaságams kskulúpiélsams (*neighbors to congratulate her*;) u potu hánmáskat, u cheuizéltém lu spáplks (*circumcised the prepuce*;) lu titúit, u ntels kснаuskuéstems lu leéus (*to call him by the fathers' name*;) u zuti lu skóis: Ta, John lu kskuésts. U zuti lu stemélis: Ta suét u epskuést lu tel astemélis. U kolsuguméshtem (*made signs*;) lu leéus: Suét lu kskuésts? Kuéis lu kaimintén, u káintés: John lu kskuésts. Ziuzisúiskaintés u talip (*got loose*;) lu tiguzehis, u nkuném: Kaes-kutenélsémstem Kolinzúten, néli zázguis u guilguilts lu skúsgúigults.

V. NMEÉLSEMÍST LU SUSEP.

Mat. I, 18.

Q. Kaezúfílt golstém u épsnkaéls Susép.

A. Lu kólentem lu Maly lu l-Susép, u tas'chiznuégu, u mipenúis t-Susép esntkuélt lu Maly. Ué tle lpuúsz estóko lu kaelgokouszút (*to separate himself*;) ksnmíépems lu lsnehzoguepiléten, u gól sgésts lu estóko lu lsplkéis, u ntéls takaplshuélzentem, m-gúist. Lu espupusénch, lu tepskapúsel u klisemis (*spoke to him in a dream*;) zuúí: Susép, taksgél lu kskuéntgu Maly lu asnkúlkóhi: néli lu esntkuelzémis tel St. Spagpagt. Nem tiguskusigult nem tanuí mkolskuéstshtgu Jesus: néli nem tznllz ngulguítsts esiá lu skéltgu lu tel szkueís lu tel tele. Lu kéilt lu tel súitshis, u kólis lu zúltem lu tepskapkapúsel, u kuéis lu snkúlkóls, u tas'chizis mshéi u kskóli lu kshúitemishelts.

VI. LU CHKÓLILTIS JESU KLI.

Luc. II.

Q. Ko méielt lu smimiis lu Jesu Kli lu chkóliltis.

A. Cæsar Augustus eszúti: Kaeschsinzúti (*make a census*) lu tkaeskusigult. Ié gol ié esia ksgú lu chsnkoliltis golkaechmússhin (*to the birthplace of their ancestors*.) U Maly esiúmi. Lu kolchitsh lu ch-Bethleém, u lzi kolchitsh lu klchkuéltis (*time of her delivery*.) U ózkae lu tel sniapkinten, gúi lu cheskolzik (*grotto*), eskolhog, néhi takaephnlziten (*no room*), lu lesiapkéini. U lzi tigusigults lu tksshiitemishelts, u chpelkuizeis lu liiselgu (*wrapped him round with linen*), u tkontés lu lehspkéinten (*straw*.) Lu lzi Istóligu u epsguchitskágae golgoál (*shepherds*), es'chitims lu golgoál. Lzi u laáko lu tel s'chechemáskat lu epskapkapúsel, u laáko lu spéégu (*bright light*), u zehpeguizeentem (*surrounded by the light*), u gualíp t'sngél. U zuntem lu tepskapkapúsel: Chinzgúi piksmimishitem lu esnshiizin lu tpipliit (*joyful*;) néhi ietelgoa nkosgalgált u kólii lu aklguilguilt'szúten lu lsniapkéintis Tapit. Shéi lu klchlakotíis, klchmiitis (*his sign*), lu skukuímelt: ném ehchizentep lu skukui-melt es'chpelkúze itpikálgú (*white clothes*), est'tóko lspupégu. I-choóp lu epskapkapúsel, tigushemenuégn tepskapkapúsel, kuemt goeit u ziamenzúti, u esnkunéi, u eszúti: Kutkutánstem, sisiszinemstem gesgeszinemstem, (*be praised*), lu Kolinzáten lu lsnuist, u ksgésti, ksnkamél-i kshemtuégui lesmilko ié Istoligu esia lu gesspuús. Lu elchlúéentem (*left*), lu tepskapkapúsel, lu sguchit'skagáe lu lgolgoál etkamkaméls lu lzníilz: Gu kaelgúi ch-Betleem, kaesúchem lu teestém lu kaelakomlúils t-Kolinzáten. U úamist, u uiehis chizis lu Maly, lu Susép, u lu skukuímelt est'tóko lu lspupégu. Kuemt mipenúis kuezonégúist lu epskapkapúsel; u kuélsh lu sguchit'skagáe, u esia u séune ié lsminii u agéilem. U lu Maly es'chitestés lu lspuús esia hié teestém. U elgúi hié es'chit'skagáe, u essisiszinemsts lu Kolinzáten.

[Luc. II: 21.] Łu hanmaskatılsh, u cheuizeńtem łu spápkas
 łu skukuimelt, u kuęstemis Jesus Kli, neli száu łu tepskapkapúsel
 łu zıúzi esntkuńtemstem.

VII. ŁU CHECHEŁÈS ILILIMIGUM.

Mat. II.

Q. Koméiełt łu snimiis łu chechełès ililimigum.

A. Łu potu kólil Jesus Kli łu l-Betleem, łu potu chilimiguntis
 Helod (*in the time of king Herod,*) łu sgukulpagém (*thinking men,*)
 łu tel skutłptin (*East,*) u zgui ch-Jerusalem, u suuńtumsh: Chen łu
 siz stigulilimigum łu Suip? Kaeuichłtem łu skukúsemis łu lehs-
 kutłptin, u kae-zgúi kaechháum. Łu séunemis łie t-Helod, u mće
 nchels, nchésels, (*was vexed,*) u esia łu snkuńligus u nehéels. U
 esia ziamstès łu ililimigums łu końalaks u esia łu esmiszút (*the Sa-
 ges,*) u kułséuis: Chen łu kskólili łu Jesus Kli? Kuemt itóg u
 zuntem: Betleem łu kńkóliltis; neli eskolkéi łu lkaimintis Kolin-
 zúten (*Bible,*) neli tam kukukuiúme kusniapkéinten, ku-Betleem, łu
 lasnkuńniapkéinten. Neli tel anui mksozkae łu kłilimigum łu
 l-Suip. Łu lshéi lesuńkum u galitis łu chechełès łu sgukulpagém,
 u chséupłéis(*questioned,*) potu es'chinemnóg (*at what time,*) u uieh-
 entem łu kukúsem. U kaulstem łu ch-Betleem, u zúis: Gúui, u
 kułséuntep łu skukuimelt, mne chechizentep, mkoelchguimentep,
 mkozántep, mchingúi mcháun. Łu séunemis łu ilimigum, u
 gúui, u łu eluńchis łu kukúsem u t'shéi u nechinélsentem golshitús-
 tentem u koáp, (*went before them gliding,*) u gúi ls'chnuists ié zitgu, u
 tlip, u chłtgoéne (*stopped right above.*) Łie chechełès łu esgukul-
 pagém łu eltuńchits łu kukúsem, npiěls npiilsh ié ié lzitgu, u uiehiz łu
 skukuimelt, u łu skois, u chkoikoishénemis kammin, łkakailsh łu
 łstoligu, telik (*bent their knees to him, prostrated flat on the ground;* koł-
 inchegkuńpis łu sntakalszuten (*opened their trunks,*) ueks'checpenems
 (*to present him,*) tkrańit, tmótemen, u it'tagt. Łu łsińtshis u zuntem
 ta kael shiústementep łu Helod, u tnkoáks u shiúst u elgúi.

VIII. TĚSHILSHTEM LU JESU KLI LU LSNCHĚUMEN.

Luc. II. 22.

Q. Koměietgu lchen u ezagěil lu Jesu Kli teshilshtem lu ch-Kolinzŭten (*was presented to God.*)

A. Ms'openchstĭsklat lu tol chkŏliltis, u ezkuěstem lu t'skŏis ch-Jerusalem, u guizshementem lu ch-Kolinzŭten, lu chsnchzo-gnepilětis (*according to the law of,*) Mois lu něi ezkěi lu l-Kolinzuten kaimiis : esia lu tituit lu shiitemishelt, lu eskoŭinchegkuěpis lu snagusigulten, shěi lu kaepstěi lu Kolinzŭten (*belongs to God.*) U tguizelts lu esěl gozgŏzem, goa esěl hemis'shemis. Shěi u eplchinaks skaltemigu l-Jerusalem esnkamkaměls (*quiet,*) chochomŭl, niĭuiols (*patient,*) itŏg es'chtlutluŭsem lu klzozzogunzŭtis lu Suip, u lu St. Spagpagt lznils lu lpuŭs. Lshěi zŭntem t-Kolinzŭten ta ksuichems lu tkstlils potusuichems lu kl-Guilgŭilts'zŭtis. Guĭ chsnchĭumen potu ksnpilshi lu lsnchĭumen lu Maly eskuěsts lu Jesu Kli. U kuěis lu skukŭimelt t-Simeon, kuŭgoeentěs, u sisizinemis lu Kolinzŭten, zuti : Hŏi, koptlěchstement lu laskolkuělt l-kŏiě, gest lu ikstlil. Něi lu tischkutkutlŭsten uichis lu inguilmilt'szŭten něi kŏuistěgu (*prepared by thee,*) lu lesialigu ; shěi lu szgŭistgu (*thou madest come,*) lu kŭnpeguttiis lu stemskŏli (*light to the infidels,*) u lu kŭnpiělstis lu askusigult lu Suip.

Lu skŏis u lu leŭs eskuělshi lu hě es'chkolkuěltemstem (*what was said about,*) lu skukuimelt, chchaupilěntem t-Simeon, u zuntem lu skŏis : Lě skukuimelt t-kontěm lu gol snoŏsten lehgoegoěit, u kŭnguilmilten lehgoegoěit : kscheutŭsem ; zagěil tkŭsnchkaiĭlkonten kaes kěiŭsem, ksngoělzentem, kstĭmzintem. Lu tnsputěn mŭgoě-utst lu asngapěus, gol esia lu skulpĭgs lu skěligu kŭlĭakŏi, (*that he be fought against as a mark of contradiction ; that his words be rejected, denied, "a sword shall pierce through your soul, that the thoughts of the people be manifest."*)

Shěi u chinaks pogpogŏt smeěm skuěsts Aune, sgutměiem (*prophetess,*) spelchspěntich lu semŭt lu lsnkuŭkŏls, u lu sluělemtem hanemŭopenchspěntich ělmus spěntich, u tĭpistěm u shŏists lu

snchâumen chs'chlehlûg chsgalgali, u pentich esnshizinûs, u es'chskamêltenem. U lu lshêi u elnôlgum lsnchâumen, u lshêi u mipenûis lu Jesu Kli, u chkolkucltemis (*spoke of him*) lu lesiâ lu es'chtlutluâsem. Lu lshêi u kôlentem lu lsnchzgoepilêtis Kolin-zûten, elgûi lu chstôligus, ch-Nazaret.

IX. TELKUSENTEM LU JESU KEL.

Mat. II. 18.

Q. Komêiekt lu lshêi u ezagêil telkûsentem lu Jesu Kli lu ch-Esîpt.

A. Lu tepskapkapâsel takomenzûtemis lu Susêp lsnpsup'ps (*manifested himself to him in a dream*), u zûis: Gutilsh, mkuclntgu lu skukuimelt u lu skôis, mtelkûsentgu (*carry him away in a flight*), ch-esipt: Izîi im kutlil (*be still*) ne kuepôtu kuiks'zânem. Nêli tlê uisntêls (*decided*) lu Helod, kskolgoêlems. Susêp agêilem lu tzûltem. Lu uistelil, Helod u zûnten lu Susêp lu tepskapâsel: Elgûish lu chaet ôlgu. Lu t'shêi u esnpolstemêlsems (*wished to kill him*) lu skukuimelt tle komip. U elgûi el-luâkaka (*went dwell*) lu lsnlziiten lu t-Nazaret.

X. KOMKOMENTEM LU SZIZIMÊLT.

Mat. II. 16.

Mipenûis lu t-Helod selpêchstementem (*fooled*) lu t-chechelêis lu sgukulpagém, u aîmt, u kulsts lu sgupelskelîgus kskomim lu szizimêlt lu eskôlil lu tel esclspentich esiâ lu Betleém, u lesmilko sel'liehch (*around*) lu Betleem. Potu nlopûs lu skolkuclts lu kaesgusmiszût (*prophet*) sgutmêiem Jeremy: Lêshinementem es zocti, Rachel es'chzoctemists (*mourning*) lu sku igults, tas'chlunclsemis (*did not drop them from her heart*) nêli cho taepskupsigult; u tiltilugt lu ks'chmshkanemists (*could not let them go out of her head*) lu skusigults.

XI. OÓSENTEM LU JESU KLI.

Luc. II. 40.

Q. Koméielt lchen u ezag'il u óósentem lu Jesu Kli.

A. Éu Jesu Kli espogtilshí gest lu spogtilsh (*his growing*.) Lagaláskat nkulpogtilshemis lu sniopiéntis (*his wisdom was growing with him*.) lu es'á, lu l-Kolinzáten u lu l-stelsk'ligu. (U agaláskat tel zi es'chtgúgu (*it went adding*.) u esgaménchstem.)

Éu pogpogóts agalspéntich esgúí eh-Jerusalem lu gol kutánt sgulgált. Éu Jesu Kli potopenchspéntich u eselspéntich nkulgáimís lu pogpogóts. Éu nptlémás lu szpóte (*at the end of the feast*.) ehgúí lu pogpogóts, u lu skukuimelt u éheelzú (*remained still*.) lu lsncháumen, tasmiszút lu pogpogóts. Chechelág (*toward evening*.) lu ztkoót, u esntluseústs (*looked for him among the*.) lu lsnkuéligu, lu ne uz ksnuichúsis (*perhaps to see him among*.) ié lsnkuéligus. U tasuichis, u épélehósem, estlutlúsems. Potigu'chalá, u éluichis lu lni'péusems lu sgukapagém, u essonámtemstem u essuséuzinemstem (*hearing and questioning*.) Ézi lu ié kutkutánt u psap lu kúsi-ichis lu gol sisiús lu titút. U lu t'skóis zúis: Golstem u lshéi u ku agéilem lkaempilé? Má lu anleéu u koíé u kuestluthúsem, u kaeszkóakoi sheschaláskat. U kolkuénguzis lu skóis: Golstem u koestlutluástep? Tamá esmistégu u ikaesázgaltém lu tée stems lu inleéu? U élehshintés lu skois, u gést esséunemists lu pogpogóts.

XII. JOHN ESZOGZOGULTUMSHI.

Luc. III.—Mat. II.

Q. Kó méielt lu snguilguiltis lu John.

A. John gúí lochochóulegu u lákshilsh lu lsgaziis lu Jordan. Éu gázunámtis lu tel spums eznkomkoichen (*camel*.) lu snlehéusz sipi lu kuilgu (*leather*;) lu síhis t'táze u uákaukt tish. U eselóatémis, esmaliéimis lu stelskéligu u ioiót zogzogstes eszúnems: Ié

pkaelgeulegu? (*brood of rattlesnakes*); t'suèt u zunts lu lehen mkuagéilem mlgupenunts (*will miss you*), lu tnehguttélistis Kolinzúten? Gu, ehpusénchément lu aszkuén téie: gu gest lu akszkol lu laksopusénch. Takaeszuti: Kaeskusigulthils lu t-Aplaam: néli lu Kolinzúten kunéu ié tel shensh u kolshts lu tkskusigults lu Aplaam. Iételgoá tkontém lu shelemin ié ls'cheméps sognép esshite; lu ne taksgest lu kskóilólésts spíikálk, nem esshl'lep (*cut at the foot*); u kuzich esnz-kamnús. Unégu maliéménzin t'seulku, u lu t'shéi u kokseutépimis (*that will come after me*), tel koié u kutilshíit. Unégu t-koié tam chispotushéi lu kkaeshinemíltéms lu kakaeshíis (*to wear his shoes*), nem tznílz melóatémént t-St. Spagpógt. Eskucsts lu gaguústis (*fan*), ksgukúms lu zítgus lu chmehínélgus (*yard*); nem íaamstés lu spkéis lu íanspkéintis: lu chngukucústen (*the chaff*), nem npkumínúsís (*scatter in the fire*), ísolshílzten tapístem mks-
tèps.

XIII. MALIÉMENTEM LU JESU KLI.

Luc. III, 26.—Mat. III, 13.

Q. Lehen u ezagéil lu maliémentem lu Jesu Kli.

A. Jesu Kli, gúi ch-John, u zúis: Ko maliément. T-John kolkuènguzis: Koié ze lu chiksmaliémi tanui: golstem u ch-koié u kuzgúi? Zuntem: Lzii tle kaezagéili; néli kaeshoéúhílt (*it is decent for us*), kaeks nlobém lu kaekskólem lu eslá lu ípotushéi. U íshéi u maliémentem lu Jesu Kli u siz ngutelshétiku, u ntéshilsh (*arose from the water, went ashore*), u lu s'ehchemaskat kolínchegkuépsstem, u tui-chis lu St. Spagpégt ezagéil t-gozgòzem ístgoménzút, ntguánskais lu ís'chíltgocnes lu splkéis u íákshilsh. U íeshíne-mentem skólkuélt tel nuíst, eszuti: Shéi lu ískuséu lu íngaméne', ískutenéls.

XIV. JESU KLI ES'CHSKAMÉLTENI.

Mat. IV.

Lu Jesu Kli potu s'chelopen spéntich, u ntélsémentem shéi unegu
 Susép epskusée. Lu uismaliémentem u guiásentem ehchochoùlegu
 (*wilderness*,) kskoleguegukáistem (*to be tempted*,) lu t'sguelemin.
 Lzi emut mslopenchståskat u mslopenskukuéz, u tasnkoñifen.
 Lzi u nemtëusis lu nakaukt lu guigueiút (*dwelt among the wild
 beasts*,) u kuemt chságamstem, u galteñuisentem (*talked to*) lu
 t'sguelemin, konkonszinemstem (*suppllicated*;) Lu unegu ku-
 Kolinzúten skusées ikankozin, mshe pl'chemistègu (*turn*,) ie
 sshensh kaelsnkolpólegu. Zúis t-Jesu Kli: Eskolkéi: támich-
 mish snkolpò lu kñguilguiltis lu skéligu, pen ne esiá lu kñnkolká-
 éltis Kolinzúten, shéi lu unegu kñguilguiltis (*life*,) lu skeligu.
 Kuemt kuément lu t'sguélemen, u guiásentem eh-Jerusalem,
 ehtkuéusentem lu ls'chiténétis (*placed high on the cupola*,) lu
 snchaumen, u zántem: Lu ne unegu kukaek-Kolinzúten, mtelzi
 mku chiltpemenzút. Tamá néti zúis t-Kolinzúten lu epskapkapá-
 sel kuks'chitims, mshéi ta kukslgúp (*thou shalt not be hurt*;) nem
 eskuéstems lu lehchélis, mshéi ta kukslgupshin lu lsshensh.
 Zúis lu t-Jesu Kli: Tlé eskolkéi taks'choinzútemmentgu lu a-
 Kolinzúten, takskolspsaiámentgu (*not to fool with God, not to make
 a fool of him*,) Uteł eikuéntem, elguiásentem lu chesmóko lu
 lehkutónkan, u koèntem esmilko hē stoligu: zántem: Ma koie
 lu chinepsté (*all is mine*,) mguizlzin, lu ne ielē mkochkoikoishē-
 nementgu, mkocháuntgu (*if thou kneel at me, and adore me*,) Lzi u
 tnichltem lu skolkuéts, zántem: Eskolkuel: nem ichináks kae-
 Kolinzúten lu kakaes'cháum, mkaeskólshitem. Lzi u elgoelstem
 fashē (*for a while*,) lshéi u tipenzút lu epskapkapásel, u zcashitem
 lu ksá'li, (*placed down food for him, prepared him a table*.)

XV. SUET LU ST. JOHN.

John I. 19.

Eu tel sniapkëinten u kultùmsh lu koikoaialks lu chechochoulegu ch-John, u züntem: Ku suét lu anui? U zuktëm lu unëgu tas lë-nemt: Tam chin Jesu Kli. Lzi elseuntem: Ku suét lu ne kaełzùnem lu tshéi u kae zkùlkilt? U zúis: Chin spéuzis konkolkueltis lu ezuëulshi lu lechochoulegu. Eie t'skultumsh (*messen-gers,*) elseuntem: Gol stem u kuesmaliëm, ku lu tam ku-Jesu Kli, u ku lu tam ku sguntmëiem? Zúis: Nêli kuiesmaliëm lu t'séulku, pen lu lasnihéusem u nechsushëus (*stood among,*) chináks u tassú-gustgu. Nem koezeutëpis, u skutilshüit tel koië (*he will come after me, and he is by far first,*) u tam potuisshéi lu kstalhtën lu aznéneshis. Esiá lu shéi eskol lu lehniskóts lu Jordan. Eu elgalip u uichis t-John esgusguesznétiku lu Jesu Kli lu lsgazin (*walking on the bank of the river;*) zókois (*pointed his finger at him,*) lu t-John lu Jesu Kli, u zúis: Ië lu kaelgolgoáls (*lamb*) Kolinzúten es-kolgoëls's esiá lu téie szkueis lu skëligu. Ichmish gol shéi u ko zkúlstem kokhmiszútis (*to be his witness,*) piks-lakomhtëm, pikskoénhtëm.

XVI. ESGALÍTEMS LU KSGUMIMIÍMS.

John I. 37.

Q. Lehen u ezagéil lu Jesu Kli, u iámstës lu sgumimiíms (*apostles.*)

A. Lu t'szmemeies (*one diciples,*) John seünemohts es'chkolkul-temis lu Jesu Kli, u chshintës. T-Jesu Kli tuichis zeutëpstem (*he was followed,*) u sëuis: Stem lu asntëls, stem lu spuúsemp? U zúut: Mienzúten, lehen lu asnlziten? Zuti lu Jesu Kli: Zgúuii, u nem uichontp. U chshintées, u chlziimis chs'chlüg (*remained with him until evening.*) U chináks lu tel shéi Anteli lu kezchs lu t-Piel. Shéi lu eltchizis lu sinzes, zúis: Kaechechizentem lu kaeguilguilts zúten, shéi lu Jesu Kli. U guiúsentem ch-Jesu Kli, u t-Jesu Kli

zúntem : Anni lu ku-Simon kuskusécs Jona, u ieteleè nem kuèstementgu lu Piel ; kochshintèku.

Pilip u shèi tel sinchinàaks's (*one of the two.*) Piél u Antelé tchizis lu Natanaél, zúuis : **Kaeuchchnúntem** (*we found out,*) Jesu Kli skusécs Susép lu tel Nazaret, shèi lu kaestlutluústem. Natanaél choinzútemis, u zúis : A nem teestém zgúi tel Nazaret? U t-Pilip zúis : Zgúish asuichem. Uichentem t-Jesu Kli u zúntem : Ié gest skéligu tasuiluilt (*guileless.*) Natanaél tas nehektúmsh, teteús (*had no manners, carved with the axe,*) zúis lu Jesu Kli. Lchen u ezagít u koesmistégu? Zúntem : Tamá tle ságunzin tle shiit zgah-tents kulachsushálk leshié (*standing under the tree.*) Elzúntem t-Natanaél : **Ku** unègu ku kael-Kolinzúten. U nt'tomt'msem Jesu Kli u zúntem : U gol zúnzin uichenzin kukulachsushálk, u siz kononinguénementgu chin kael-Kolinzúten? Shèi kunèu kuezint, lu nè uichentgu lu s'chchemáskat kofinchegkuép, shèi lu zgúi lu epskapkapúsel, u koesntshlsháuukaistem okesnuisselsh? (*standing on my head, and re-ascending.*)

XVII. LU SKOLSINZÚTS LU KANA.

John II.

Q. Ko zúit lu skolsinzúts lu Kana.

A. Chataekat tel zi u kolsinzút lu esngonogoéusi, kólzintem lu esngonogoéusi. Esiá u chláakakamentem lu snchililintem (*table,*) u l-uktuin lu tnkuilku. Lu t'skòis Jesu Kli nkalshénentem (*sitting by the car,*) u zúntem : Ta che epínkuilku. U t-Jesu Kli zúntem : Stem lu lanui lu l-kòis? ta kus'chchichet, u ta is'chchichet (*it is none of your business, none of my business;*) zúizi nloópús lu ikéchkólemen (*my time to work has not arrived yet.*) Maly zúis lu sgumilems : Takstám ksnkaèlsemmentgu lu teestém lu kszúts, mgoetlé mkolentgu. Takani lu sghensl essil lu nsgumem lu eskolz'mzimzin (*stone, small-necked jars.*) Ntago'úsem lu Jesu Kli u zúis lu sgumilem (*waiters:*) Nsgusigunt t'seulku, mkuzkuézt. U kuézt. U elzúntem : Mi znsigunti, zkalmalui, makuétp lu ilimigum. U ukuétem. Tilimigum nkuénkuis (*tasted,*) lu seulku, u

mipenáis ku nkuilku, u lié esgumilem esmistées lu tznílz u nsiguís t'seulku. Lu tilimígum galítis lu estígn'nògonogoi, u chilíkoís (*complained of him*) zúis: Péntich lu ngasétiku es'chíls'ístém (*put on*) lu snehíh'enten; kúemt lu tlaáka lu t'seulku, kúemt siz tuchesétiku eschíls'ístém. U kúemt lu anni ezéut'stgu lu ngasétiku nkuilku u ietelgoá. Shéi lu esshiit npas'chstemiltámshten (*miracle*) skólis Jesu Kli, u lakomenzút lu Iskusigults.

XVIII. LU EICHSTEM LU SNEHÁUMEN.

John II. 13.

Q. Lchen u agéists lu t Jesu Kli lu spáupot (*irreverent*) lu lsnehaumen.

A. Lu s'echíit lu lspóte, u gúi lu chsneháumen, u kolehítsh, u díehis estomístemenuégui (*trading*) lgoal'goál lszúlem, lgozgózem, esneigushtuégui (*exchanging*) lskaléu lululim, u kuném tel es'chítkaiéut spēzen, u kólem t-kéigumen, u nsilchemenzút (*went around*) u nspéllis (*striking amongst, in their midst*) u ózkaes lu tel sneháumen, u plehemstés lu snululimtis lu snkaléuten, u zántem estomístémis gozgózem. Tlékuskui ié teestém ié teleé, takskólen-téps ksntomístemenuéguntén lu zítgus inléu. U lu les Apétres nlkokomiis lu eskolkéi: Gol isgaménchem lu anzítgu, u chulp-spuásemen, chamspuásemen (*my heart is burned, consumed for it*). Zúti lu estomístemenuégui: Stem lu akéhmimitén ne u imístemt (*thy sign that thou may be known?*) Zúis: Gu máunt lié sneháumen mslopénchspéntich lu ehkólemenemp u uístép; nem t-koie potu chááskat muístén nko sneháumen, tam tehelsh mkólen. U ehkol-kuéltemis lu skéltichs esáusts lu sneháumen: esshiizánems: kúnéu póistém t'znílz, t Jesu Kli melguilguilt's lu skéltichs.

XIX. NIKOTEM.

John III.

Chinaks ilimigum lu tel Suip [ngéigezin] esäustem Nikotém. Iskukuéz u chgáimis lu Jesu Kli, zuis : Mienzúten, esmistámt u tel Kolinzúten u ku zgúi, néhi ta suét mksagéilem tanui lu leskólstgu, lu ne taepchshiepile lu t-Kolinzúten. Kolkuènguzintem t-Jesu Kli : Lu lunégu kuieszúnem, shéi ku lu taekólil, shéi taksnólgu l-Kolinzúten isnlzeiten. Etzúntem t-Nikotém : Lchen mezagéil lu chinaks lu pogpogót m-negu ekkólil ? a nem eknólgu lu lnskusi-guúts lu skóis mekkólil ? Zúis t-Jesu Kli : Kuieszúnem, lu ne ta kueskólil t'seulku u t-St. Spagpágt, mshéi taks lkontègu lu kues-nólgui l-Kolinzúten snlzeitis. Lu stem eskólil lu tel skéltieh shéi skéltieh, lu stem eskólil tel Spagpágt shéi Spagpágt. Taks nilésementgu lu zúnzin kaekólil negu. Lu t'Spagpágt es'-chpupéulshem lu chen u ntels, u esséunemstem lu spupéulshis, u ta kaesmistém tel chen u kaechshiústemlils u ztagolús u chchén lu estagolús. Esiá u ezagéili lu kólil tel spagpágt. Kolkuènguzis t-Nikotem ; u zúis : Lchen mezagéil lié ? Zúis t-Jesu Kli : Anui kusgumimim, u tasmistègu lié ? Kuiesunégum : kaes'-chskolkuéltém lu kaesmistém : kuiesméiektém lu imisten, lu esuich-sten, u ta kuesnomiguène. Shéi lu méielemen lu teestém ié lstóli-gu u ta koesnoninguenémstgu ; u lchen mezagéil mshéi méielzin lu Kolinzúten, mkoksnoninguenémentgu ? Ezagéil t-Móis lchochoú-legu nuissshelshts lu lúku, es'chiálálko lu geùlegu ; lshéi mehinez-agéil nem konuissshelshtem ; ne lu suét m-kononinguenémis, mshéi taksoósti, nem esguilguúlt tespéntichem. Néhi lu t-Kolinzúten lu gaménchis lu kéligu, u guizekts lu is'chinaksi lu skusées. Tas zkúlsts lu skusées ks'chzoguépiléms lu skeligu, u pen ksguilguil-tems. Lu suét lu ne noninguenémis, mshéi ta ks'chzoguépilé : lu ne t'suét mta ksoninguenémis, tle suis'chzoguépilé, néhi tas-noninguenémis lu is'chinaks skusées Kolinzúten.

LU SMEEM LU SAMALITAN.

John IV.

Néli lu Jesu Kli, t'sh'ci u ksshiústi tel Samali, u zgúi lesiap kéinten esáustem Sikar, u gol sáigots lu lsguilmisz, u chlákshilshemis lu slgoscútku (*tired of his trip, sat by the well.*) U potu ópen ełnko sillichch lu sp'pakani (*at the eleventh round of the watch, at eleven o'clock,*) zgúi lu smeem kskulmáli ié tel slgoscútku. U zúntem t-Jesu Kli: Ko guizsht tikeszsust. U lu smeméiems (*disciples,*) kúlstem kstéuzini. Zúntem t'smeem: Ez's'chéni ku Suip kungéigezin u koesgalitshtgu t'seulku, u chin Samalitan chin smeem? Néli tas temmenúgui lu Suip u lu Samalitan. Zúntem t-Jesu Kli: Shéi ku esmistégu, ku smeem, lu asnkónin tel Kolin-zúten, shéi esmistégu lu t'sh'ci kuesgalittem lu seulku, shéi kunéu tanní esshiit akstgalitshtem, u kunéu guizelts lu seulku lu nguilguiltén. Kolkuénguzis t'smeem: U tam kukaepkúlmálemeni: tamá nishút ié slgoseiútku; tel chen mkuuichem t'seulku? Elzáis: Lu suét essúst ié tel seulku, nem nogu ełngampzin, lu suét mguiz'shten msust ié tel iseulku, mtapistém mkaelngampzin. Lu seulku lu iksguizltem nem kóilil ksozkaétiku, kłnguilguiltén. Lu smeem zúti: Mi koguzsht lu taséulku, msh'ci taikaelznmálem. Zúntem t-Jesu Kli: Zgalitent lu asgélui ksgúi ié leé. Zúti lu smeem: Ta iepsgélui. Zúntem: Kuezunégui kueskolkuélti ta iepsgélui; néli tle kupochzilzil, ietelgoá askaltemigu tam asgélui asnkulkól. Zúti lu smeem: Hoi mipenúnzin (*I discovered you,*) ku sgutméie, néli ke-esmistégu lu inzuút. Lu kaelgolchemusshin kolsneháumenémis (*made a place of worship,*) ié esmòko; u lu empitè upszúti Jerusalem lu kakłneháumen. T-Jesu Kli zúntem: Smeem kononinguenément, hòi zkolchitsh, tam ieleé tam lu ch-Jerusalem lu kłneháumen: hòi, ietelgoá u ks'cháui lu lunegu u lspagpágt. Néli esntels lu inleéu tezageil lu kspóteems. Zúti lu smeem: Kaesmistém lu kakłguilguilt'szúten u zgúi, mznílz mkac mcielils. Zúti lu Jesu Kli: Kóic chin shéi hié kqueskolkuelstem. I-potuskamkamilshi,

lu sg
tasku
Hól,
bucke
mígu
chiaa
epsiih
(who
sntel
fulfil
zúne
stolig
kaka
(will
Chin
Ho
ment
Tam
neme

Q.
A.
ment
lu Jo
saám
nloor
u kol
zút,
Lém
Chgú
Zúnt

lu sgumimüms zgúi, kussús lu uichis eskolkucüstems lu smeem, u taskutiapuús lu ksséums gol stem kueskamkamilshi lu smeem. Hól, olgui lu smeem, lziists eszstès lu nmulemen (*left set there the bucket,*) u zúis lu snkuéligus: Mi zgúui ksuichem chináks skaltemígu u koméiełts esiá lu inzuút tamá lu kaengulguilt'szúten. U chiaamintem; u zúntem t'sgumimüms: Hól, lshsh. Zúis: Chin-epsilén u tasmistép. U susunúłgui: T suét u znekuzintem? (*who brought him food.*) Zúti lu Jesu Kli: Lu isilen lu istkuéne lu sntélsz lu inleén lu ikszkółłtem iksnloółtem lu skolkuelts (*I must fulfil his will.*) Peszúti potu tmus spakani mguizlégum; pen kuies-zúnem nuissshelshku lu as'chkutłkutłúster, mázgantgu esmilko ié stoligu; tamá tle ipik gol chgoizléguten, u lu goizléguten mepsgákaka; u lu sgupkúlegu, u lu sgoizlégum nem ółnkukóó chinnákas (*will become one.*) Kúłstemen aksgoizlégum lu tam aspkúlegum. Chinkanáks lu epszkól, u anní kunółgu lu lszkols.

Hól chgúimentem tsiapkéini, u mákantem kschlziim; u chlziimentem cháłaskat, u noninguenémentem. U zúntem lu smeem: Tam gol kaesminmishilít u kaenoninguenémentem; néli kaesuenémentem lu znílz, u kaeimistem ku shéi lu kaengulguilt'szúten.

XXI. NCHITUSENTEM LU JOHN.

Marc VI. 17.

Q. Koméiełt lehen u ezagéil nechitusentem lu John.

A. T-Helod pukuéis lu sinzes (*took his brother's wife,*) u chgúimentem t-John, u chilíkontem, (*reprimanded.*) Szkutené's t-Helod lu John, u eskułagalemistem (*surrendered to him.*) Pen lu t'smeém saáimes lu John. U ksnleméłsems (*to please her,*) lu smeém kuemt nloontem łuslnchmintem (*was put in jail.*) Lu lehkolíltis lu Helod u kolsinzút, u lu nógonogs epstomcheéłt u ié stomcheéłt koimmentzút, (*danced,*) lu lskolchemmélisz lu ilimígum, u gosgeséchstem. Lémtemis ilimígum, u zúntem: Ne stem kogalítłtgu, mguizłzin. Chgúimis lu tom, u séuis: Stem lu iksgalítłtem lu ilimígum? Zúntem: Ta stem mksgalítentgu, ichmish John splkéis mgalítłtgu.

Chgúimis lu ilimigum, u zúis: Koguizelt lu splkéis John Isnkunkunéls (*in a dish*.)

Pupusénch lu ilimigum, u néli tle uiskolkueli tié Istiichmish, tle uisunununguzinemist (*had sworn*), Ismeém tasntéls kaeltáms (*to take back*) lu skolkuélts, u kúlsts lu sgupelskèligu. Gúì lu sgupelskèligu, u zgúists (*brought in*) lu splkéis John, u guizlts tié smeém shéntem stiichmish, u guizlts lu toms. Eie teie smeém kuéis lu splkéis John, u nzkultiguzehis, u luluúitcs lu tiguzehis (*pulled out his tongue, and wounded it repeatedly*.) T'agumimims chgúimentem, kuéntem, chzoótemmentem, u lákantem.

XXII. LU ILMIGUM ESZALELTI.

John IV. 46.

Q. Koméielt lshéi u agéilem u elpaagstém lu tituit.

A. Chináks ilimigum eszalélti, esuitélti (*had a child sick*.) T-séunemis Jesu Kli zzgúì, u tchgúimis u konkonszinemis (*went to meet him, and supplicated him*;) Kochgúimélt koakspaaghtém lu iskusée tle potu kstlilemì; esntl'èlsi. Zántem t-Jesu Kli: Éu no tasuichntep teestém kspáchstemléms (*to make you wonder*;) ta pesnoningueni. U telzi lehemistém lu tilimigum, ksgoetlèchsti ks'chgúimlétem géi tliì. Zántem t-Jesu Kli: Gúish nkar élsish (*be quiet*;) esguilguilt lu askusée. Nominguène, u elgúì. Lu elezgúì u tchizis lu es'chemtèps (*servant*) zántem: Esguilguilt lu askusée: Séuis potu es'chnemnág lu spakani (*at what hour*) u èchmotéls lu tituit. Zántem: T'spizè potu sispel sol'licheh lu spakani, u chluéntem t'stlaáka. U mipenúis iè tleú lu potu lshiemnág u lu spakani, u zántem t-Jesu Kli, esguilguilt lu askusée. U noninguène znílz, u esià lu skusigults u noninguène.

XXIII. LU KUTUNT SNTGUSUELTEN.

Lue V. 1.

Q. Ko mèielt lu kutunt sntgusuelten (*the great draught of fishes*.)

A. Nko sgalgált Jesu Kli esgusgueznétiku lu lagazlis lu s'chilptlémétiku, u uichem tchesél snzeéus, Simon Piél, u Antelè naiéut lu Istitem, potunptlechstétikuis lu mulemen (*just throwing in the water the net*) néli stgutgusuéli (*both fishermen.*) U es'chiaaminem lu Jesu Kli, kaséunemitém lu kenuéulshtems. U koltákshits lu t Jesu Kli, zúis: Mi shéi géit ku chéushilsh. Lu lshítús u nlákshilsh Jesu Kli lu Istitem, u tel shéi u mimishits lu goeit lu skéligu. Lu choóp zúis lu Piél: Ptléchstement lu anmulemen. Zúntem t Piél: Tamá chagalip kaekòlem, kaestigusuéli, u ta kaetiguéli-koélze, [takaes'chitinkoélze] t'suél. Gol askolkuéltém nem ptléchstementem lu mulemen, u goeit lu suél u npils lmulemen, kuemt tutuák lu esiéi. U kolsuguméshtém lu nkoél (*mude signs to the other boat*) ksoolkshitem. Ezsléulem (*both boats*) lu stilem u nkoélze t'suél, tama kaeskaetmi (*to sink.*) Lu uichis t-Piel ié suél lu sgoéit, u chkoikoishénemis Jesu Kli zúis: Tlékush uéushilsh tel koéi [kochuécushilshement,] (*retire from me,*) néli chin konkonemut t'téie. U zúntem t-Jesu Kli: Taksnél: ié tel estagolús nem kuksgutgusuéls lu t'skéligu. Nem kóltém kuksgutgusuéli lu skéligu. U t'goéists lu stléms, lu mulemis, lu lééus, lu nkólemis (*their trade,*) u chshintéés.

XXIV. LU CHECHÉT SQUÉLEMEN.

LUC, IV, 32.

Nko kutunt sgalgált chnòtgumltém lu snmiméltis lu suip, u esuélshi lu Jesu Kli. Pen esmimimi tam itenemús, néli pen szkols, epsiopient, u lzuilz estóko esiá lu sniopiéuten (*he had full power.*) Chináks ié lzuiziatin esn-shéi eskuéstém (*taken hold,*) lu t'chechét t'sguélemen. Uéis lu Jesu Kli: Ta kuks'chichéchet lkaempilé. Esmistómen kuguilguilt'szúten, u kuemt kuzgúi kaekskolgoéltit zúzi nlopús, Choszinementem t-Jesu Kli u zúntem: Hóizins, choópsh ózkaeish zi tel skéligu taksméchstementgu, tapistém negu kaekchitemintgu. U ntlagziszút, u ózkae. Lu stélskéligu esazganú-gu sunu'gu: Suét ish? I-nkozinemis lu sguélemen u gualip, gualem t s, u kuemt ózkae. U lu szkóls guiáltém esmíko Istóligu.

XXV. LU LZEZCHIS LU PIEL.

Luc, IV, 38.

Lu gúi lu ch-Piel lu zitgus, u nólgu. Lu lzezchis es'chzaléls, t'slaaka, n cháushts l-Jesu Kli; konkonszinementem kspaagstém. Ié smeém es'chzaléls. U t-Jesu Kli, kolkuélts lu suét, u ozkae: téshilsh ié smeém kuemt kolziiltúmsh (*made a feast for the people*). Lu chlúg esiá lu esuéiti lzitgu u chsguiútém; ichmish,tkatkaiákan-tem (*laid his hand on their head*), u paagstém. Néli eskolkéi: Kolstémms (*took as his own*) lu kaeszál lznilz.

XXVI. LU UE KLCHSHINZÚTIS JESU KLI.

Mat. VIII, 18.—Luc, IX, 57.

T-Jesu Kli, kúlshts ls'chilptlemétiku u chniskótem lu sgumimlins. Esgúi lu Jesu Kli, u tehizis chináks sui.amt, u zúntem: Kuiks'chshinim, lu ne chchen m-kuksgúi m-chshéi es'chshistómen. Zúntem t-Jesu Kli: Lu guaguáligu eplzitgu tesnóglógo (*holes*) u lu guigueiút esguognée chisús (*nests set on high*); u ta chen chineplnchééne. U zúis chináks tituit: Mi kochshintéku, koetépenti. U zúti hié: Mi kuené, chisgúi ikst'lákam lu inleéu. Elzúntem: Kochshintéku, lziisku lu tentemnái znilz m-lákais lu sgutlils, lu snkutentemnái. Anui guish, m-chmiépiléit lu snchaumen (*preach the gospel*). Zúntem tehináks: Ném chshinzin, ne kuené isuiskólem lu ikszkól m-chshinzin. Zúntem: Ta snet skaltemigu uiskuéis lu teluléguten, m-elnazgachenzút, m-potú kskolehitsh, tám potashéi lu ksnólgú lsulzitis Kolinzúten.

XXVII. ESTELPINS LU S'CHILNÉUKU.

Mat. VIII, 23.

Potu ls'chlög ölkükälstem (*sent them*) chzitigus lu skëligu, u n'ákaka (*they went on board*), lstitëm lu sgumimiims. U lu Jesu Kli, n'kailsh lu lstitëm, u lu lshitús u nits'h (*laid himself down on the stern, and slept in the boat*). Lu esúzelem (*while they were pulling*) ioiôt snéut u tchizentem, u chilnéukuntem (*beaten by a sea storm*). I-chitchimku: kutentilsh lu snéulem (*wind on the boat*) u chlpakétiku (*the water became white, foaming all over*). I-uéluél (*tossed*) lu stitëm, u nsigu lu séulku lu lstitëm: tenip lu n'kéulten (*the sails became stretched*) kuemt teltelip. Kuemt tiliguis kstgomépems lu stitëms (*could not steer the boat*). Ntëls hoi kaez'spétikui (*we are gone in the sea, drowned*). Chgúimis lu Jesu Kli, kéil'lis, u zúis: A ta kuesnkaélsi tle'kaesnspétikui? Kaeguilguillilt. Zúntem t-Jesu Kli: Steni lu asngélem? Mi' kükukaimspuús. Gutilsh u kolknuéltsts lu snéut: Tlipsh (*be still*). Kolknuéltsts lu schitple-métiku: Mi kutli. I-ne uiskolkuélt, u tlip lu snéut, u lu séulku schitkampétiku (*a calm*): ichitkòiku, ichitbòlku, ichitshitku. U zúis lu skusigults: Chen lu asninguéné? Sunuégú: Suét hizi? I-kolknuéltsts lu snéut, u estlip, kolknuéltsts lu séulku, u hoi.

XXVIII. IAPKÉIN S'GUÉLEMEN.

Luc. VIII, 26.—Mat. VIII.—Marc. V.

Lu Jesu Kli, zkak u ntëshilsh (*went to land, and went ashore*) u tchizentem tchesél konkóint naiutélzeentem lu t'sguelemen. Lu snlzitits lu skaspélgu lu s'chocholshélgu: ta suét u ksshiúst lu t'shèi shushuél. I-chiteimmélgu. Shèi lu sntéies hizi skëligu. Ué ez-lehlichéchst (*hand tied*) t-kalguélis tululim, shèi iumis, shèi máms lu ichmintis. Lu chitëmis lu Jesu Kli, u zlzalképem (*groaned*) lu s'guelemen, u zúis: Kaehòitilt. Zúntem t-Jesu Kli: Sùet lu skuéstemp? Zúti: Mi' kaeiapkéin lu kaeskuést. U konkonszi-

nementem lu t'sguélemen: Lu ne kaetlékulilt ié tel kaesnkasptn-lziten (*our old abode*) takaekanzkamnútílt lesolip. Is'chiságams u goeít lu npelpelkáks koguéut (*grazing together*); zúti: Chshéi lu ch-koguéut m-kaegoéltílt. Zúis: Gúui. U ehtlékumis (*retired from*) ié skéligu, u npilshénsemis (*entered amongst*) lu koguéut. Lu chí-zentem ié eskoguéuti, kuémt chlaápkane (*their heads reeled*) golgól-ko testóktók, nkuáukan cheipkukéinem; kuemt ntóokétiku is'chit-plemètiku, u nkompétiku (*rolled themselves down hill in the ravines, crazy, shaking their heads; throwing themselves in the sea, got drowned.*)

XXIX. EIU EST'LLÉLZE.

Mat. IX,—Marc, II, 3.—Luc, V, 18.

Balaapmi chkapharnaum lu Jesu Kli, nóngu lzitgu, i chiaamintem i-chtáumentem lu t'skéligu. Lshéi eplehináks est'llélze (*paralitic*): kagúiems ch-Jesu Kli, u takelkontés ks'chnòlgumiis skulpepenneméi nkuápnin (*could not go in to see him, on account of the crowd.*) Kuén-tem ié st'llélze lsuítshitis, u nuishelshtem lu lnuists lu zitgu lu is'chiltgoénes Jesu Kli u ehtkuéusentem; u máuntém lu chízmin-ten (*shingles*) u luáusentem i-kukuiét'stem (*dropped in slowly*) u tkontém lu lsmilchemélsz Jesu Kli lu estk'tkóli. Uichis t-Jesu Kli, lu eskutenéusementem lié t'skéligu, u zúis lu estk'tkóli: Mi kotkuéusement: lu aszkuén lu téie tle etkolgoéltzit. Lu tshéi u charéutemstem (*bystanders*) sunnégu: Suét lizi lu eskolgoéltis lu teié szkuéis lu skéligu? Ta suét m-ksagéili, m-tchináks Kolinzá-ten.

Lu t-Jesu Kli, esmiltéem lu spuúsz, u zúuis: Stem lu mié tilsi-lugt, lu kskolgoéltstem lu teié szkuén, u lu kszunem téshilsh u guístsh? Hói komipenuntgu koie lu chiniopiéut: gu, ietelgoá m-kutéshilsh, kuént lu asnitshten, m-tkoíkéitementgu, m-kuélgúi. Lshéi u agéilem. Esiá u psáp, pspmántem, kamkamísh: A io ietelgoá kaeuichtem lu tastúl. Ta pistém u kaesuichem tezagéil.

XXX. GALITENTEM LU MATE.

Mat. IX, 9.

Koŋingustép (*passed by the door*) lu Jesu Kli lu tzigu u nichis es'chemtchinèlgu (*sitting by the door*) lehòlzkac chinàks esàustem Matè, u zùis: Kochshintèku. U goèlsts esià lu teestems, u chshintès lu Jesu Kli. U Matè kolsinzùt u galttùmsh tkankulitnemis. Sgakanzùt lu Matè. Chgoegoeit lu tel shemenuégus u npilsh lu lzigu, u chlàkaka lu ksetitèni. Goeit lu kuilnchestin (*sinner*) u chhikois gol snemtéusis lu lkuilnchestin (*because he sat among sinners*), u zùis lu sgumimilms: Ez's'chéni lu anmienzùten lzi esnshèi lu lkoàukot, esnkulitnemists negu? U kolkuènguzintem t-Jesu Kli: Lu esgulil (*the healthy ones*) ta kaepsgumaliém: lu uitèmen (*sickly*) kaepagumaliém. Tam chiszgùì ikagalitem lu gest; u lu koàukot lu ikagalitem.

XXXI. IAIRUS,—LU TASTLIP LU SNILIMÉLGUTIS.

Marc, V, 22.

Chinàks sgucháum Iairus lu skuèsts nichis lu Jesu Kli, u chkoikoishènemis, konkonszinemis, zùis: Znòlgush lu linzigu nél is'chinàksi lu istómchèlt shéi sopenchspè etesélspe u tle esntellèlsi: zgúish, ne takktègu lu splkèis mshèi m-elgestuilsh. Tèshilah Jesu Kli, u esnkulgùiemis. Lu esguisti u pinemstem (*crowded on*) t'skèlgu.

Chinàks esnshèi konkoint smeém tastlip lu snilimélgutis (*her bloody flux did not stop*), zspenùis lu stakelszùt esgákams lu sgumaliéms, taspagaganùntem (*could not cure her*). Lu ilspuúsz esntèls iè smeém: T-shéi komi chiitemin, u chnguktén lu s'chempàlksz shéi kunén chinelgestuilsh. T-shéi kaemenzùt nkaemuszùt (*squeezed herself between the crowd*) tel sezènts tel snchemichis, u chnguktès lu chikaltichálksz, u tlip lu snilimélgutis. Shitlùsem (*looked round*) lu Jesu Kli, u zùti: T'suèt u kochnungtès? mipenùn lu siopièut

ózkæ tel koié. Zúntem t-Piel: Ez's'chèni? Tamá kuespinem-stem t'skeligu u kusultámsh t'suét u kochnguntés. Oinzút lu Jesu Kli, u záis: T'chináks u kochnguntés t-koeskutenêlsemis. Lu konkóint sméem lu nechsushichis (*standing behind him*) ntels lu lspuúsz: Hòì chinamiip (*I am discovered.*) Ngel, u gualip u konúsem (*held her face in the hands*) u záis; T'koié u chngunzin. Jesu Kli. zéeltem, lu spuúsz zúntem: Shéi kokutenêlsement, (*have confidence in me*) tas noninguenéten u guilguilt'stem: Guish m-kuháu (*be free*) lu tel aszaál.

Potu lshéi u zchiizentem t'schemtéps ié ilimigun. zúntem: Potu stlil lu astomecheélt, gol stem u esmezínemstgu. (*vex with your talk*) lu Kolinzúten? tamá tle hóì. T-Jesu Kli zúntem, lu ilimigun: Taksngél, esítshì lu astomecheélt, tamstlilemi: kononinguénément, m-shéi nem gest. U kolchítsh lu ehzitgus, ehnpilsemis (*they went in*) lu zátgus ié stlilemi, Jesu Kli, Piel, u John, u Antelé, u lu pogpogots, u kolinalpenzút kolinzenmapenzút, (*shut themselves in.*) U lu ehchólzke goeít lu skéligu lu es'chguákonehí (*playing the fiddle.*) espelchépi es'chilguákkof (*beating the drum, playing the fife.*) es'chizoótem ié estlilemi. Chguístéhis lu chsnitshitís, u chinechsis (*went by her bed, took her by the hand*) záis: Sheshùtem, gutilsh. Shéi gutilsh, ehgalgásem, paág, u ehguizshementem lpogpogóts, u zúntem: Emkni (*feed her*) ksiléni. U zúntem: Ta lsuét pkaeszúti. Pen itenemús: itshené n mimishituegmentem lesmilko lu stóligu (*it was reported from one to another, all over the country.*)

XXXII. LU ES'CHNEMNEMKÉIN.

Mat. XX, 30.

Lu esgái lu Jesu Kli ulchem tes'chinemkéin esél. Tueéntem (*er ed first to him:*) Jesu Kli kaénkonnemíhilt. Zúntem: A kuntéls nem kolnashtemen tee t'stem? zúti: Une, kutenêlsemenzin (*we have faith in thee.*) Jesu Kli ehchinchingsentem tzókomis, u ehchpapagús (*touched their eyes with the index, and their eyes got cured.*)

Chináks skaltémigu négu nshéi u estkáum t'sguélemen; meo-
mintem lu sguélemen t-Jesu Kli, kuemt eltiguñnuéulshten.

XXXIII. PROBÁTICA.

John, V, 2.

L-Jerusalém u epsnakameiéten (*piscina, fishery*) lu lshéi u es'-
chitséukustem lu golgoál kñuénien (*where the sheep to be offered in
sacrifice were washed, probática*;) lu lzlechstélgu lu eslgolgozinétiku
(*five porches*.) Lzi u esukkamminiéut lu estkutkóli; u tee ztipem-
enzut lu skulstéls Kolinzúten lu epskapúsel, u iums lu séulku.
Lu suét esshit u ntípkámist (*threw himself in the water*) ié lséulku
m-shéi elpaág. Chináks skaltémigu u lzi chelópenchspéntich
elheeneimehspéntich, estnemtésems kaetnussheishétiku (*waiting for
the raising of the water*.) Tuichtem t-Jesu Kli, u zúntem: A anga-
ménch lu kúkaelpaág? Zúti: Néi, u ta ieplichinishzútem, u pen-
tich chines guzpéli (*I have no helper, and I am always too late*.)
Zúntem t-Jesu Kli: Gu kuémzi asizem, u guíst'sh. Nlkołkéitemis
lu snitshitís (*put on his shoulders his bed*) u guíst. Tuichentem
esnlkołkéitemis lu sguépelps (*what he used to spread on the floor*) ls'-
chazéusem, u chitíkontem, zúntem: Gól stem asnlkołkéitemstgu
lu asguépelp? tamá ls'chazéusem? Zúis: Lu t'shéi u
kopaagstés kozúis lshéi ehiksagéli, u lshéi u ehinagéilem.
U zúntem: Tam gest skaltémigu lu taspóteests lu s'chazéus. Suét
lu tshéi u paagstóms? U zúti: Tasmistén. Elgúi: goá tee kuinsh-
áskat eltuichis Jesu Kli, zúntem t-Jesu Kli: Shéi kuelpaág ietel-
goa; takaelkñiñhestin, géi telzi m-chestshitemt (*sin no more, lest
a worse should befall thee*.)

XXXIV. LU ESGAMPÉCHST.

Luc, VI, 6.—Mat. XII, 10.—Marc, III, 1.

Nko s'chazéus kolchitsh leniaiatin lu Jesu Kli. Lzi negu nshéi lu esgampéchsti (*with a dried hand.*) Tkuitlt esazgasts ne uz kspaa-gltés lu ls'chazéus, ksnemiépems lsnehzoguepiléton. T-Jesu Kli séuntém: A ikskuném lu téie ls'chazéus, u pen lu gest? néli luu-chiits lu spuúsz. Zúis lu esgampéchsti: Tèshilsh. U ntshelshéus (*stood up in the middle*) ié esgampéchsti: elzúis: Mi kozunti: a ikslziim kstlilemi skéligu ls'chazéus, a kspaagstén? Esia a choózin ta apnézinten (*had nothing to say.*) Elkolkuélsts lu t-Jesu Kli. Shéi lu kueplgolgoál, u kuepstótlze (*jack-ass*) u lu nloopétiku lu lsłgoseúlkú lu ls'chazéus, a shéi ta kankutlétikuntép? (*would you not pull him out of the water.*) Lu skéligu mił nkutenaksem tel guiguelúł. U gol shéi tas'chgaenepiléstem lu ksnkonnemintem lu konkoint lu ls'chazéus. Shitlúsemis, u tgulemús (*looked around at them, indignant*) chpupusénchemis gol ta epspuús, esultktákti (*impostors*) u zúis lu esgampéchsti: Gupméchstsh. Shéi gupméchstem, u elpaagéchat potu ezagéil lu tle t'skasip. U elzuunzút (*talked among themselves*) ksgótléchstem lu tel snchaumon.

XXXV. LU CHÓPEN ESPÓKOTI.

Luc, XVII, 12.

Lu kngustéus (*entering in town*) lu Jesu Kli lu linkòlegu lsniap-kéinten tehtkoótementem (*they went to meet him*) t'chópen skalkalte-migu espókoti (*lepers.*) Chtpièutementem, chntlagzinementem (*they stood before him, crying aloud to him,*) zúuti: Jesu Kli kumien-záten, kaenkonnemiłt. Lu uichis zúis: Gáui plakomenzát lu lkoáialks. U shéi itkoót u papaág. Lu chináks ié tel estkoót ilkołnipenús paág, elpelehús eantlagzinem, essisitzinems lu Kolin-záten. U lszooshús u lkotátie (*prostrated*) lemlémzinemis (*thanked him,*) u Samalitan hshéi. Zúntem t-Jesu Kli: Tamá

chopen lu elpaagstén, u lchen lu chgaganút (*the nine?*) Ta eplzkuis-
lémtéms lu Kolinzúten, lchináks lu ié u tiguléligu. U zúntem :
Gutllsh m-kuguist : tasnoninguenéten u paagstóms.

XXXVI. LU SESAR LU KAEPSTÉ.

Luc, XX, 22.

Lu Palisé tkoòt u eskoén'mi ksazpnáltém (*entrap his*) lu kskolku-
úts Jesu Kli. U eplkúlsts lu tel zniilz kszúnems : Mienzúten, es-
mistómt kuunégu, u eseméiestgu lu unégu shshuúls Kolinzúten, u
tá kuészasháuskan (*thou art not ashamed to speak*) ta kuesnheeltámsh
(*thou hast no regard for any one.*) Mi kaezúhlt, a szechgaenépíle
kaes'chgakakapilétem lu Sesar, a ta? Lu mipenúts lu spuúsz
ku teie (*having perceived that their hearts were bad*) zúis : Pum koaz-
pnáltép lu iklnuéulsten, pulntktakzin (*Pshaw! to entrap me in what*
I should say, you deceitful tongues:) kokoénekti lu anululim lu an-
chgakapilétem (*the money to pay tares with.*) U t'koénehtem nkó ul-
lim lu kłehgakapilétem. U zúis t-Jesu Kli : Suét lu epskolkaí
lié? Suét eskaltém lu skuésts? Zúntem : Sesar. Zúntem :
M-shéi elguizlti lu l-Sesar, lu Sesar lu kaepsté : u elguizlti lu
Kolinzúten, lu Kolinzúten lu kaepsté.

XXXVII. SUÉT LU KAEL-TAPÍT.

Mat. XXII, 34.

Chehitshelshementem lu Jesu Kli lu t-Palise kskonkonmezine-
mis (*to try his words, to catch him in his words.*) U t'chináks sgu-
méie lu lsnehzognepilétem (*doctor in the law*) sčuntém : Chen lu ku-
tánt lu szkolkuélt l-kaesnehzognepilétem? Zúntem t-Jesu Kli :
Shéi : kaesgaménchstgu lu an Kolinzúten lu anilinnigum lu tes-
milko lu taspuús, lu tesmilko lu tasengapéus, tesmilko lu tankul-
paganintem : shéi lu kutánt lu esnshúizin szkolkuélt. Lu ksesél lu
szkolkuélt ezagél lu tshéi; kaesgaménchstgu lu asnkuléchináks
kaesnagaléishtgu tanuí. Ié tel ezosélzin chguguiéut, ehkvaléchst

(*hanging from, born from*) esiá lu szkolkuélts lu Kolinzúten. U lu chiamstès lu Palisè, sèuis: Lstem u nagalèlsemengtu lu ks-Jesu Kli? kaelsuèt? Zùntem: Tamá kael-Tapit. Zùti: U gol stem lu Tapit epłnehitechmisten (*having the assistance*) t-St. Spagpágt u áuis lu Jesu Kli, u áuis in-Kolinzúten? zùti Tapit: Zùti lu Kolinzúten lu lin-Kolinzúten: Łákshilsh lu diszch'héchst, m-kułkamin lu łaszozoshin esiá lu anshemèn. Łu áuasts in-Kolinzúten lu t-Tapit, lchen m-kaezagéil m-kaelzniz? U ta kaapłnezinsten; u tel shèi tel sgalgált ta epłkutispuús m-ks'chauseupileis.

XXXVIII. ŁU LEMMSZÚTEN.

Mat. VI, 1.

Łu Jesu Kli ułchis lu goeit lu skéligu, lu gúi lu chesmòko, lu łákshilsh, u lu t'agumimi/ms chłákakamentem u silichch; kuèmt kolkuelstem u zúis: Lemmszút lu spuúsz kułmàum (*detached*) ié tel stóligu; lu spuúsz lu kspáupots lu stoligu (*have no care for the world;*) nèli lu snilimiguntèn lu ls'chchemáskat kłzniz.

Lemmszút lu niáuiols (*patient*) sensánt: nem kłchéltichis lu t'stóligu.

Akłlemmszúten lu aszkoáko (*it will be your happiness your weeping*) lu aspupusénch, lu asnigupéls; nem kugumkanzút (*you will feel safe,*) nem kuilemł.

Tshiunt lu kułkamstès lu ksgest; nem mkéinchentem. Nem lemmémstems lu tasnkonkonéls, lu kuesnkonnhłumshi, (*your mercy will make you happy;*) nem elznkonnemint.

Ku lemmszút lu ikugákuspuús; nem ułchentgu Kolinzúten.

Ku lemmszút lu es'chniáulsemstgu lu anchgoageoimenzútem, lu ancheszinemenzúten, lu anchiokopilenzúten itenemús lanui, gol koié: Lémtui u ppiélsui; nem kutúnt lu aksnkonin aksslemmszút lu ls'chchemáskat.

[Luc, VI, 24.] Kugutemszút kukoiòlegu, nèli tle lu asgákaka ié łstoligu.

Kugutemszút lu kuesnpiélsi kuesmkéinchi; nem kuelchskamólten.

Kugutemszút lu kuesoinzúti; nem kueszkoako.

Kugutemszút lu eskuleguegukúistemt (*when they flatter you*;) lee u agéistem lu tktakat agutméiem.

XXIX. LU SOUPÉEGUS LU STOLIGU.

Mat. V, 13.

Anui lu kusguchchinépile (*guide*) lie lstòligu; kuzol's kusgumaliéms (*physician*) lu stòligu. Shéi ku lu chsólze (*what is salted*) chestuilsh, shéi i-tenemús, pkumintem (*scattered away*) u kaluétentem. Anui lu kusgupégus (*the light of*) ié stòligu. Lu sniapkéinten lu eskèi (*built*) lu lesmòko ta kaeskolchilgu (*cannot be hidden*.) Ta suét u ks'chulúsis lu zékushin m-kulz kantés lehiluize (*will set it under a bushel*;) u pen nshitentém lu lsnzékushinten ksupeguélzei lu zitgu ksuichems lu tesia. Lakomstégu lu anzékushin, kuksuichtem lu t'skèligu lu gest aszkol, kslémentementem lu Kolinzúten. Ta kukéntéisi chiszgúi kuikskolgoélltem lu anchzoguepiléten: pen chinzgúi piksuittém (*to complete it for you*) ksgesgesmilshi. Ta kukuiúme ksmáut lu snchzoguepiléten: tnehizinús kaeskólem. Gol shéi lu t'suét nem máus lu kukuiúme skolkuélts Kolinzúten, m-shéi negu méieitem lu skèligu ksagéili, takaepsnlziten lu ls'chchemáskat. Lu suét ne kólis lu zúitem t-Kolinzúten kskólems, negu méméieis lu kuitlt lshéi ksagéili, nem kutúnsten lu lsnlzitís Kolinzúten.

XL. T-SHÉI U KAKAEZAGALSTÓG.

Mat. V, 20.

Lu ne ta kuesshiit, lu ne ta kumiésiopieut ié tel esgesgest'szúti, ta kukaepnlziten i-Kolinzúten zitgus. Tamá lu t'skasip, lu t'shitemaskéligu (*the ancient folks*) zunzt ta kukaespelskèligu; ne kupelskèligu nem chzoguepilénzit. Pen koié pieszúnem lu ne aimentemtgu lu asinze, m-shéi kues'chzo u pile. Lu ne zántgu lu asinze: i-kutenemús, kutemótem, (*thou art good for nothing*) m-shéi

m-galitents chsnkamkamélisten (*in the council hall.*) Łu ne zúntgu łu asinze, kupsáie, m-kugúi chesolip. Łu ne kulzi lsnehaumen, m-oskuéstgu łu aksguizsh łu l-Kolinzúten, m-ne esnlkolkotemistgu łu ne teestém es'chestshitgu (*thou hast done any harm to*) łu asinze, u kólentgu ksnehéselsements tasinze, lzhsku łu aksguízsh, m-elch-gúimentgu łu asinze, pełgestshítuégul, m-siz kuelgúi lsnehaumen, m-siz guizshementgu łu asguizsh, m-tkuéłts (*will accept of it from thee*) łu tan-Kolinzúten m-lemt.

Łu shitemaskéligu eszúti ta kaespókuéstgu (*not to take the wife or husband of*) łu asnkuskéligu : kuieszúnem : łu ne ázgantgu smeém, m-laspuús m-kagumintgu (*covet her,*) shéi tle asnákom. Łu ne tas'-chkutlústen es'chkegkegús, i-chugnúgus (*covetous, lascivious eyes,*) ózkaéstgu łu as'chkutlústen, m-zkamintgu. Mł gest łu asgúi l-Kolinzúten lsnlzitis aks'chgasúsem (*seeing well of one eye*) łu tnko tás'chkutlústen, u tle kugúi chsguélémen kues'cheselúsem. M-ne taszh'héchst kuéshtems (*sins for thee*) tnehestin, m-siz kulni-chéntgu m-goéłstgu. Mł gest łu kuchskotéchsti (*with one hand*) u kugúi ch-Kolinzúten, tel kucheseléchst m-kugúi chsguélémen.

XLI. ESGAMENCHSKU LU ANAMESZÚTEN.

Mat. V, 44.

Kuieszúnem aksgamenchem łu anshemén, łu anameszúten : es-gaménchstgu łu tshéi, u esaimístems (*hate thee.*) Cháuushit łu anéh-ikonzúten (*thy slanderer.*) Łu nem i-tog kuskusigults Kolinzúten, łu tshéi u znuishelshsts łu spakani, u chilpeguéneis (*covers with light*) łu gest u łu téie, u łu eskólists łu stípéis, u chilsigune (*rained over*) łu gest u łu teiè. Łu ne gaménchentgu ichimish łu anga-menchenzúten, stem łu lshéi? Nègu łu stemskóli u ezagéili. Łu ne koit'sementgu ichimish łu asinzéili, stem lshéi? Nègu łu i-tenemús skéligu u agéilem. Nem kuezagalspotushéi łu tanleèu łu sgests; ném kuezagalsunègu łu tanleèu sunégus.

XII. TA KAKAESGESGEST'SZÜTI.

Mat. VI.

Es'chitechstemistish (*look out!*) tam ichmish lu lesuichstems m-kúesgesgeszút. Lu ne tas lshéi m-kusagéilem, nem ta kuepsnikonin tel Kolinzúten. Takaessisizsút lu ne nkonnemintgu lu konkoint, ezagéil tesgesgest'szüti. Tle epgákaka. Lu ne teestem guizltgu lu konkoint, m-shéi gest m-es'chitestégu lu laspuús. Nem etesulchits tan-Kolinzúten, m-gákants. Lu ne kuks'ckáum m-ku nólgu lu lanzitgu, m-shéi lesuékum m-kues'cháum; u tanleéu nem úchits lesuekum lu aszcháu, m-tel znilz m-kuepsnikonin. Ne lu elkolgoéltgu lu anshemén, négu t Kolinzúten m-kolgoéltis lu aszkuén téie. Lu ne taskolgoéltgu, négu tan-Kolinzúten ta kaelkolgoéltis.

XIII. LU ES'CHESÉLÉPILE.

Mat. VI, 24.

Ta suét chesél m-kskólshts lu ilimígum; nem chináks lu ksaimems, m-chináks lu kagaménchems. Tiltilugt lu kskólshitgu Kolinzúten u ulúlim [skaléu.] Kuicszúnem ta kaesmilgoet'stégu lu aksúten lu aklgaznumten. Lu asngapéus lu mił nkutenáksem lu tel esia tee tel stem. Ma lu guiguelat taspkúlegum, tasiamstés lu lnsprkéinten: shéi tanleéu eseémstem. Suét lu kunéu tznilz telzi kólists ksmiłkutenálkoi? U gol stem u es'chnmeélsemstgu (*are you anxious for*) lu aklgaznumten? Azgant lu szeékos lu stóligu; i-pik (*the white flowers, lilies*) ma lu eskuaál. Taskólem, taskéilem, tastópem, tas'chkazize (*they work not, spin not, twist not the thread, weave not*) ma shéi gest lu gaznúmtis. T'suét u ezagéil lu gaznúmtis ezagéil t'szeéko? Lu Kolinzúten lu esgaznumts t'gest lu supúlegu, iételgoá lzii lu supúlegu, galip tle elpaantém, a tam telzi ks'chitims lu skusigults, u ta ks'chitelálems lu kulkukuiúspuús? Gol shéi ta kankaélementgu lu akskoiúlegu lu aksúten lu aklgaz-

námten. Lu suét lu gopt es'chkaélsems lízi. Néli esmistóms lu tanleèu shéi lu asiapzinem. Shéi lu akstlutluúsem osshít [lu akueskolnshízinem,] lu snlízís Kólinzúten, u akslemmém; nem esiá teé stem shéi lu ks'chtgushitemt.

XLIV. TA KUKSKULPAGALTUMSHI.

Mat. VII.

Ta suét aks'chzoguépílem lu tanui asnkuéligu, u lu anui négu ta kuks'chzognépílem: ta suét kskolguélstgu (*damn*), u anui négu ta kuskolgoélem. Lu lshéi m-agéistgu lu asnkuskéligu, lu tshéi nem eltagéistemt. Lchen m-kuegukánem lasinze: Mi kuikses'chétem (*pick out*) lu as'chitiipús, u lu anui kutánt láku lu as'chitiipús (*what fell in thy eye*). I-kokoèn, tktákat: (*fool, hypocrit*;) tanui eshit tlékustgu lu kutánt as'chitiipús, m siz kuuchskéligu akstlé-kultem lu s'chitiipús asinze.

XIV. LU NCHAUMEN,—LU KOLINPEÉP.

Mat. VII, 7.

Galitish m-shéi m-guizshitemt; tlutluúsish, m-shéi nem uichentgu; kolinzuzuépish, m-kolinchegkuépshtemt. Esiá lu skéligu esgalitshi nem guizshitem; lu cstlutluúsi nem chachizis: lu suét kolinzuzup m-ekolinchegkuépshtemt. Lu ne taskusée ngalizens (*asks their food*) a nem sshensh m-koéneftgu? Lu ne ngalizens t'suén, a nem tgeálegu m-lákom'tégu? Ma lu empilé ppsáie m-ne ngalizens taskusigult, tgest u cémtgu; u tel zi mił gest m-guizshlems lu tan-Kolinzúten. Elistsh (*strive*) kuksnólgui lu t-kolinkukuimépe (*small door*). Kolinkutenép lu kolinchemép, u nkáks lu shushuél chsnoósten (*to perdition*). Kolinpeép lu kolinchemép (*narrow gate, is the gate*), nkakaákas lu shushuél chs'chemáskat, t'chtáet u esnichists esnshístákstem zi shushuél (*few find it, and walk in that road*).

XLVI. LU SGUTLAGUAGUKUISKÉLIGU.

Mat. VII, 18.

Kulazgamistement lu sgutlaguagukuiskéligu (*be on your guard from seducers, false prophets.*) Lu akhtleguegukuiszúten (*your seducer*) kues'chgúiems esgáznúntem ezagéil t'golgoál, pen lu lnishút nsiizen; lu tel skólils (*from their produce*) m-mipenántgu. A kues'-chkoléum lu tel sguenguenchélp lu spiikálk sème? (*french fruits, grapes.*) Lu gest lu eshite tiltilugt lu ksguizshtem lu téie spiikálk: lu téie esshite tiltilugt ksguizshtem lu tgest spiikálk. Esiá lu itenemús zelzil lu tasguizshts t'gest spiikálk nem esiá m-shlépentem (*cut at the foot,*) m-nuléusentem. Tam esiá lu koes'chgaugauilshems (*cry to me until their throat is dry*) nem kolchitsh ch-Kolinzúten, u pen lu tshéi u kóilitem lu szntelsz Kolinzúten shéi m-kolchitsh lu chs'chchemáskat. Nem lu lezút sgalgált nem kozántem: In-Kolinzúten es'cháustemen pèntich. Nem lesiá lu lskutlász lu skéligu m-zun: Tassúgustemen: kochuèushilshement.

XLVII. LU PAGPAGT ESKÓLLIGU.

Mat. VII, 24.

Lu tshéi u koesséuneméts lu iskolkuélt, u tshéi u eskólis lu zútemen kskóli ezagéil lu t'sisiás, lu t'pagpágt lu es'chkéishists lu zitgus lu lsshensh: lu stipéis chílsigunéntem (*poured all over it,*) lu stéchet chtéè (*the flood struck against*) lzitgus, u t'snéut chpizalkantem (*blowed hard on it*) shéi tasiún lu zitgu, nélí lu lsshensh u es'chkéishshen iè zitgu. Pen lu tshéi u koesséuneméts lu iskolkuélt u jaskólis lu szntelsz lu kszkólis, ezagéil tpsáie eskólligum lu lskapkapéne, chílsigunéntem t'stipéis, chteentem lu t'stéchet, chpizalkantem lu t'snéut, u chsgomúsem (*it passed through,*) kuém t shéi nooslègu lu zitgu.

Lu uismimishits lu skéligu u pspmátem lu spagpágt (*wondered at his wisdom.*)

XLVIII. LU S'CHEMTÉPS LU ILMÍGUM.

Mat. VIII, 5.—Luc, VIII, 1.

Chináks lu ilimígums lu sóltis, lu s'chemtépš eschzalelsi ichichet kstlil; u gaménchis lu tituit. T-séunemis lu Jesu Kli eszgúi; kúltámsh ksgalitem kskonkonszinems, ks'chgúimltem lu tituit, kszúnem: Lu intituit esmigoti linzitgu. Negu lu tesiapkéini cháushitem lu ilimígum, náukantém, zuti: Iopieút ié ilimígum, semililimígum (*a worthy captain*), gaménchis lu kaesnkueligu: tamà kaekólshilils lu tkaesniaiatin (*meeting house*). Zúti Jesu Kli: Nem chgúimen paagstén. Lu chehlit chzitgus, lu tilimígum kúlsts lu selagálágtš kszúnems: Ta potu chishshéi lu koks'chnólgumentgu lu linzitgu: ichmish i-nkozinsh, m-shéi lu intituit m-paag. Chintemelsemást (*I despise myself*) lu ks'chgúimenzin ksuichenzin. Neli chinepsgukolkólem lu kolé. Lu no tee stem zun: Guish, shéi goetlè gúi: shéi tee m-zun: zguish, shéi goetlè zgúi, nēti koie koilimígums. Lu Jesu Kli kussás, u shitésemis ié skeligu, zúis: Ziúzienuichem lu lisnkuéligu lu t'suēt koesnkutenésemis ezagēil tanui. Kuiesunégum, lu tel skutlptin, u tel s'chehelgutin (*from East and West*) nem zgúi lu i-tenemás lu skeligu, u nem kolzakolpents (*take your place*). Anui lu kuskusigults t-Kolinzuten nem goéls-temt, nem kúlstemt lu i-chchim. Nem kuchauaupús, nem kuekoeéisem nem kuguláisem (*you shall bite your teeth, gnash, tremble your teeth*) nem kukoekanéisem. U zuis lu ilimígum: Gúish, kólshtemen (*I do for you*) ezagēil tkokutenésementgu. I-choóp, u paág lu tituit.

XLIX. NAIM.

Luc, VII, 11.

Gui lu Jesu Kli chesiapkéini esánstem Naim, chütemiis lu kolinchemépš lu sniapkéintem (*neared the gates of the town*) potu esóz-kam nechiz'zinems lu tentemnēi (*carried on the shoulders*) ichináks u

skusées lu skóis t'sluolemt ezentépis lu st'llelts. U tehizis lu -Jesu Kli nigupêlsemis iê smeém eszkoáko (*felt sad for the woman crying*). u zúis t-Jesu Kli: Choópsh, tu akaeszkoáko. U zúis iê esnehiz'zi-nems lu tentemnéi: Tlípui. U zúis lu estlilemi: Gutilsh. I-zúntem u gutilsh, u kuémt uúlsh, u elguizltem lu skóis. Zúti lu skéligu: Kutunt iopéut lu kaes'ehiz'lis, u kaes-konnemilils t-Kolinzáten.

L. ES'CHKOLKUÉLTEM LU JOHN.

Mat. XI, 2.

Lu potu eslichí John lsnehminten, u chesèl kálsts lu tel skusi-guils eh-Jesu Kli u kezúnems: A anuí lu es'ehlúásemstent (*whom we have been expecting?*) A kushéi lu kueszánem m kukolchítsh? Potu spaagstès iapkéin lu skéligu lu t'suéits. Kolkuénguzis t-Jesu Kli, zúis: Zúntgu lu John: lu es'chinemkéin eschskéligu, lu esntaktakéne shéi esséune, lu estilgunzut shéi tle esguist, lu estlil shéi ekesgulil, u lu nehaumen esmimishitem lu konkoimt, esgestshitem lu t-shéi lu tam gol koie m-kuitéie. Méieltgu lu John lu asúichem tas'chkutkutlústen iotelgoá. Lu elgúi iê sgukultámsh, t-Jesu Kli chkolkuéltémis lu John lu skéligu: Suét lu kukuisúichem lchesúlegu? A pásten lu esitiátstem t'snéut? A kuisúichentgu skaltemigu esgaznámtem itlehchép, it'tòko? Ta, ichmish lu lsilinguélgu uichentp lu tezagéili. A kuisúichentgu sgutméiem? Une, u miê esnshizín tel sgutméiem. Shéi lu nmi-zinzútis, lu sgukolkuélts Kolinzúten. Ta suét kóilil ezagéil t-John.

LI. MATALÉN, LU KONKONEMIL ITÉIE.

Lue, VII, 36.

Chináks skaltemigu, skuésts Simon, galitis lu Jesu Kli ksnkuílinems. Chlákshilsh: u Simon kuémt espókoti. U chináks lu lsniapkéintem stichmish lu uúigune, lu mipendús gúi lu Jesu Kli ksnkuílinems lu espókoti, kaném t'sínisten (*vase of perfumes*)

chguimis u ntshilshichis (*stood behind him*) u ntshelshéps his (*stood at his feet*), u zéults lu szozoshiis Jesu Kli t's'chauaupús, u tkómkais u epéps his, (*wiped his feet*) t'm't'mshintás, sinsinshis, sinemlts lu szozoshiis, (*kissed his feet, anointed, perfumed.*) Simon lu ulchis lu téie smeém lu szozoshiis Jesu Kli ntéls: Shéi ku tié skaltémigu ku sgutméiem, kunéu tle esmistés suét u lchen u ezagéil smeém lizi, néli téie smeém. Kolkueñguzintém t-Jesu Kli: Simon, chikaepskolkuélsen. Zuti Simon: Mienzúten, kolkuéltsh. Zúti Jesu Kli: Chináks skaltémigu chesél u eplguilguilt lznílz. Chináks lu guilguilts lznílz zilchlnkonkéin, u lu chináks lu guilguilts lznílz chmish zilchlópen. Es'chesélem u ta kueplnkolisústen (*had no means to pay*), u lzi chsguizltem lu guilguilts (*condoned them their debt.*) Suét ié tel chesél lu gamenchzútis (*his lover?*) Zuti Simon: Chinesntels lu shéi lu goeit lu guilguilts lu chsguizltem. Zúntem t-Jesu Kli: Imistgu: kues onégui. U e- chntagolúsemis lu smeém lu t-Jesu Kli u zúis Simon: Uichentgu a ié smeém? Chin znólgu tié lanzitgu, u ta koguizshtgu t-séulku chiksozéushini (*to wash my feet*): u tié kozozéults lu szozoshin lu t's'chauaupús u lu t-kémkais u koepéps his. U ta kosntamzántgu, zageil t-koasellágt. U lu tznílz kotomtomshintás. Ta kospótlkantgu lu t'sinku (*you did anoint my head with ointment.*) U tznílz kopotl-pótlshis lu t'sm'ku; gól shéi u zúnzin: goeit lu téie szkuéis eskolgoélltem lznílz, néli kogaménchis. Lu suét lu tam ezagalsigdeit téie kolgoélltem, tam ezagalskutúnt esgaménchi. U zúis lu smeém: Tle kolgoél lu askuítéie. Chilikontem t'snku, lenis zúti: U suét lishéi u eskolgoélems lu téie? Zúis lu smeém: Tasnoninguéne u guilguilts, guísh nkamélssem.

LII. LU SKOLKA.

Luce, VIII, 5.—Mat. XIII, 3.

I-chtuumentem lu Jesu Kli, lesmilko chguímentem knichem, nláks hilsh lkutunt ltié (*went on board of a ship*) u tel shéi u mimi-shitem, kokuénementem (*in parables*): Séuneui: Chináks sgupkúlegum ózkae kspkúlegums lu skolkas: S'chut tel espkúlegum

Ishonsh u chpukukuésshin (*scattered on the stones;*) lu i-kuaál
 kuemt koeél (*dried up,*) néli tas i-stimlégu (*the place was not moist,*)
 a'hempùlegu, néli i-gamlégu. U lu kuitlt lu skólka lu chshushué
 u pkóko, npkokoáks u eskaluét'stem, u lu tguigueiút flentem.
 U lu kuitlt npkóko lu lsgueguenchélp, lu sgueneguenchélp (*thorns*)
 kuaál, u lu skólka, kuemt tastiguskéltich; néli tekupstom
 lu skolka t'sgueguenchélp. Kuitlt pkóko lgést malt gést
 kuaál; nko chiluíze eskuaál, kuemt shéi elchelópen
 chiluíze; nko chiluíze eskuaál, kuemt shéi eftakanchélpopen chiluíze;
 nko chiluíze eskuaál, kuemt shéi nkokéin chiluíze. Lu né shéi
 epl'ténténe nem nsugunémis. T'sgumimimís sčuntom: Aks'es'chēni
 lu askolkuélt? Zúis: Anni kuiesnkonneminem, nem lakomelzin
 lu isiminéie, nem konsugunémítgu lu iskolkuélt es'chiluékune
 (*covered, hidden.*) Lu skólka nkolsugumétis (*a sign, emblem of*) lu
 iskolkuélt. Lu skólka espkóko lshushué, shéi lu snchsugumétis
 lu skéligu t'shéi essčunemists lu skolkuélt Kolinzáten, kuemt ez-
 chizentem lu t'sguclemen, kuemt elznkultém (*taken out from,*) tel
 spuász géi noninguéne u guilguélt'stem. Lu skólka lu es'chp.u-
 kuésshin lu suét essčunemis Kolinzáten kutunt esnpiéls, ashé
 (*for a while*) esnoninguene, shéi gui, shéi pááu (*care not.*)
 Lu skólka lu eskóka lsgueguenchélp eschžunems (*means*) lu tshéi
 u tkuéntem, ntkukuénemis (*listen to it*) lu skolkuélt Kolinzáten, u
 kuemt elguíst, u tekupstém lu snoninguénes lu [t'skaléus] tululims,
 lu t'snpielsten ié Istóligu, u tas'chitémmists (*make nothing of it.*)
 Pen lu skólka lu lgést malt, u kuaál, shéi lu skéligu lu i-tog
 spuász ch-Kolinzáten, sčunemelts lu skolkuélt Kolinzáten, u
 chitestés, u eskolems osni. uisem.

LIII. LU NCHESTNKÉIN.

Mat. XIII, 24.

Lu Jesu Kli uéel chsugumežinémstem (*spoke in parable.*) Lu
 silimigums Kolinzáten ezagéil lu suét lu gest lu t'skéhgu lu esp-
 kulegums lu skólka lsnkólkatis. Lu skéligu esitshi, tehizentem

t'sheméis, u chilpkuenéntem lu tnehestnkéin u ncheséultem (*sowed bad grain all over among the wheat.*) Lu t'lechsem (*sprang out*) lu skótká, u potu tigusplkéin, u kuent négu lááko (*appeared*) ié nchestnkéin. Kuént lu t'sgukólem ehgúimis lu ilimigum u zúis: Tamá gost lu aspkulegu? Kuént ez's'cheni u ncheséus (*there is bad among?*) U zúntem: T'shemén u agéists, u ncheséus lu kaeskótká. Zúntem t'sgukólems: A kuntéls kaeksguisntkéusem lu nchestnkéin (*shall we go to pull out the bad seed from among?*) Zúti: Ta ksnkéusentep, gèi m-nkéusentep m-touák lu soguëps lu gest skótká, m-chestuilsh. Ezii (*let it be*) ne kuaál m-potu goizléguntep. Lu ne pótu goizlégum lu iksgoizlégum, nem zúun lu isgugoizlégum: nkoénenti (*pick up, choose*) lu nchestnkéin, m-lehéusentep m-nuleusentep: m-lu gest spkéin m-zkuzkuntép (*haul it*) u nolgustep lu lisnspkéinten. Ehgúimentem lu t'sgumi-miims u zúntem: Ezinti lu anchsgumezinten ié lnehestnkéin? Zúis: Lu chináks skaltemigu lu espkulegums lu gest lu spkéin, t-Koié (*it is I:*) lu snkótkaten lu stoligu esmilko: lu gest lu t'skótká-eskolsúgumems lu skusígults Kolinzúten: lu ié tēie lu nchestnkéin lu áulzin shéi lu skusígults lu sgoélemen. Lu shemén lu tshéi u kochilp-kočneftem lu ispkúlegum, shéi lu t'sgoélemen. Lu potu lehgoizléguten áulzin shéi lu snptlemús lu stoligu. Lu sgugoizlégum shéi lu skultéls Kolinzúten lu epskapkapúsel. Lu iamstém u lehéustem, nem lshéi mezagéil ne pótleu lu stóligu. Nem zkúlsten lu iskulstélt lu epskapkapúsel, nem nkoénis lu cheslinkólemen (*the bad works*) lu sgutlécpilem lu sguéhechinépilem, lu sgushíit lu lnehestin, u lu eskuilteie, u shéi lu lukutzús m-nzkamnúsentem; (*the scandalous, the instigators, leaders, the guides to sin, the sinners, and in a place full of fire they shall be thrown,*) m-lshéi m-koakanéisem, m-zkokomist, nem ehtagéls (*they shall feel embittered,*) nem mipenúis lu suluilts (*the larning*) lu solshíltshiten, m-ehulpize, m-nulpélze. Lu suét ephtenténe, m-shéi nem sēune.

LIV. SNEKOMEN.

Mat. XIII.

Eu snilimiguntis kac-Kolinzäten ezagël t'snëlkomen t-ululim (*the hiding place of money*) lsnkòkaten. Chinàks skaltemigu chechizis, u uékuis tomistemis (*sold*) esià lu tee stem, u kuemt elgù u neësis (*bought*) ië snkòkaten, lu lshéi u epszuichululim.

Eu snchzoguepilëtis Kolinzäten ezageil t'sgutomist estlathuësem t'sshensh nkutenaksem, t'sgesshensh. Lu teë m-uiehem t'gest t'sshensh, shéi tomistemis esià lu tee stem, u neësis lu sgesshensh nkutenaksem. Eu silimigums Kolinzäten ezagël tnkusétikuten (*seine*) esnzkamnétikum lu ls'chilptlemétiku lu ezniamstém esià nshitláksem suèu'. Lu teë m-kuézt lu nkusetikuten, shéi znkutlétikuntem, shéi pllemstem (*spread cut*) u lkalsnétiku (*laying on the shore*) u nkoëntem lu gest lu suèu', u lu teë lu suèu' utél esneskoletikustem (*thrown back into the water.*) Lshéi m-agéistem ne nptlemús lu stóligu. Nem zózkac lu skulkulstéts Kolinzäten epskapkapúsél m-goknëusentem lu gest u lu téie skéligu; nem neskolúsentem (*thrown into fire*) lu teie skéligu. A znsugunémentgu hiè? Zúti: Eu.

LV. EU TAGTAGT.

Mat. XIII, 31.

Eu silimigums Kolinzäten ezagël itnkoësshin lu tel tagtagt (*one grain of mustard*), u t'chinàks skaltemigu pkulëguntem lu lsnkòkatis. Eie sakéin (*small grain*) mił kukuimësshin tel esià lu tel sakéin. Pen lu teë m-kuuál nem mił kufunt tel esià tel skò'ka, u kòlist esshite, lu guiguetiù', zgù', chlákaka lu ls'chilchilshe-méchstis.

Eu silimigums Kolinzäten ezageil tpèulëgute (*leaven*) kuentem t'smetm, u nmétlentem lkolehelës (*three sacs*) t'szgoáko, m-shéi esià pént lu szgoáko.

LVI. LU SGUKÓLEM.

Mat. XX, 1.

Lu silimígums Kolinzáten ezagéil tilimígums zitgu i-kučkust ózkae tel zitgus ehchomist t'sgukólem Isnkólkaten: uiskamkamilsh lu klgakaltúmshten nko ululim Inkosgalgált, u kúlstem lu chkl-nkólemis. Potu ganut lu silicheh lu sp'pakani elózkae, azgam Isntomisten (*place of trading, forum*) u uichem tenemús tpičut, zúis: Gúiskólui, nem guizsh'emen potu shéi lu aksgakaka. U gú. Potu ntogkéin elózkae u agéilem, Lu niakokéin uichem negu t kuitlt tpičut, zúti: Gol stem ič leč ptpičut tastem eskólstep les-milko sgalgált? Gú. negu kólui. U lu chi'cheliitš [chiitakém] galitis lu sguchitims (*steward*). zúis: Galitent lu kaesgukólem, u gákant lu tel ezčut u chezshiit. Lu niakokéin u kolem shéi lu gakais esshiit, guizsht t'nko. Lu esshiitemi u kolem, negu t'nko u gákantem. Lu komis lu ululim, u tasniúals ič shiitemskóli, chilikois lu ilimígum, zúis: Ez's'chěni? ič kolem inko sellicheh, u guizshtgu tnko ululim, u kaempilē tel skučkust kuemt chelūg kaekolem, u negu ezagéil tkaempile lu sgákakas: tasgěst lu shéi. U zúntem; Sellágt, chintē tas chsčhstemlems: tamā tle' kaenis'ch-kamkamélisementem u inkò piksgákam Inkò sgalgált, u kuzúti shéi. Kuent lu asté u gúish. Tam a koie iskalčū? ne chintē lshéi m-chinagéilem. A gol isgěst kuntē koaks'chsčhstem? Nem lshéi m-ezagéil, lu esshiit shéi lu kaelezčuti, lu ezčut shéi lu kael-shiitemi. Goeit lu iszgalit, u lūet lu isznkočēn.

LVII. LU ČNOPEN STITCHMISH.

Lu silimígums Kolinzáten ezagéil t'open stitchmish u kuilzē-kushin igal esnsgumútie (*glass oil lamps*) u tehgúimis lu siz esnog-nogučusi skaltemigu u smečm. U chzilzil lu i-kokočēn, u chzilzil lu pagpágt. Lu pagpágt stitchmish eskuiskočzt, lu i-kokočēn tas-kuiskočzt. U lu esnognogučusi eskaspmi u zgái; u lu stitchmish

chsetr
esiaáp
mish
Kae g
Zánte
kaeku
kuisto
zels n
Siz ič
kuéps
tēgu k

Ch
stakul
tesel,
snkóle
telzi c
esel.
Lu ka
lu gu
ten, k
zánte
lszizin
lsapič
koeps
ululin
shéi k
Zánte
chme
ten,]
lu tel
kólen

chsetitsh, u etitsh. Pötu tgoeus skukuez öpsuec, u zäti: Potu esináp lu esngonoguéusi, tozkaeni, u t'chgáimentí. Lu ié stitich-mish telilsh, kólentem lu snzékushin; u zántem lu i-tkokoéu: Kae guizshilt lu tel skoöztemp, eslépsi lu kaesnzékushin. Zántem t pagpágt: Gáimur tomistui t'skoózt, géi kaempilé kaekuituin t'skoózt, u negu empilé géi pkultuin. Lu kuistomist t'skoózt, lu esngonoguéus kolchitsh, npíls, u lu tesngazéls nkuñpilhementem, kolintlákp, kolinzenmápstem lu zítgu. Siz ié i-kokoén eziáp u ué: Kolinzáten, Kolinzáten, kaekoiñchegkuépsihilt. U zántem: Tasmitúlemen. Kues'chitemist tasmistégu lu teechnáskat teechnnúg m-kutlil.

LVIII. LU ULULIM.

Mat. XXV, 14.

Chináks eslkokomí (*going far*) galitis lu sgukólems u guizelts lu stakalszát. Lu lehináks guizshts tzil ululim, u chináks guizshts tesel, u chináks guizshts tnko ululim; lu uichtem lu zuúts, lu snkólemis, u zúis: Tomistui ié lis'chó. Lié guizshtem tzil, tomist, telzi chtlegápemis chzil. U lié lu esel tomistemis, chtlegupemis esel. U lié i-chukó ululim nzikalégum, u mlákalégus lu ululim. Lu kasip, u e'chizentem lu tilimígums, u galitis, zúis: Kokoénetti, lu guizshtemen. U lié guizltem chzil zúis lu ilimígums: Kolinzáten, koguzshtgu chzil u tel zi chin tlegáp t-zilzil. U tilimígum zántem: Gést lu aszkoí, kuiópiéut kuszkutenéls kusgukólem: Lu tszizime i-kutóg, u nem lgoeit m-kuiksguchitim; kuksnótgui lu isnpiéltis lu anilimígum; aksnkostéem lu isnpiéltsten; nem konkoepstémeltgu lu isnpiéltsten. U lié sgukólem lu kueis lu nko ululim chgáimis u zúis lu ilimígum: Esmistómen kuieiákue, gol shái kuilákan lu anululim koguzltgu: ié lu anululim, tas óesézin. Zántem tilimígum: Kukóen, ku-gopt, kunuilsémen, koesmistegu chmes'chululimi; gol stem tas ákuntgu isnululminten [snskaléuten,] (*bank*;) ku neu kogákalttem lu inululim? Kuélti, ié ululim lu tel nuilsémen, u guizelti ié lu chopen. Lu suét lu koilkolt eskólem nem tlegáp, u lu nuilsemen takankonnemintem, nem kut-

tuin. *Eu suèt i-tenemús eskóli nem elzkamenchinélgustem (cast out of the door.)*

LIX. EU GOLGOAL ESOOSTI.

Luc, XV.

Eu tkonkonemúl lteie chiaámíis lu Jesu Kli, u lu tesgesgest's-zúti chilíkontem, zúti. Éié Jesu Kli kuémt lu teié skéligu estémems (associates with,) kolágtémis, kuémt esnkúliilínems. U chsgumézine-mist: Eu suèt skaltemígu lu eplnkokéin golgoál, shéi tee i-nko shéi óósis, shéi goéists ié gantlòpen elganút, shéi tlutluúsís lu ue i-nko esoóst, m-shéi ektuichis. Eu ektuichis, ntólkéitémis, u nkul-gúimís, shéi galitis lu selagalágtis, zúis: Konkullémtementi, néli eluichen lu ingolgoál esoosti. Lshéi negu ezageil l-Kolínzú-ten lánziitis. Shéi nem mík goéit lu kslémti lu Angés ls'chehe-máskat, ne chináks lu konkonemúl lteie m-tiguspupusénch, u tam lshéi m-ezagalskutánt lu kslémt lu gol ehgantlòpen elchganút lu taskuítéie.

LX. EU PÁIIZ TÍTUÚT.

Luc, XV, 11.

Chináks skaltemígu epskusígult chesél titúút. Eu st'téuti zúis lu leéus: Gu koguizelt lu iksté, chináigot lanuí chinemút. U pgom-ltés lu skusées. Kómis ié sguizshshsz tel leéus, u chsústémis (drank on it, spent it drinking,) kuémt uiáigunem u i-tshené u zspenúis. Eu zspenúis lu teé stems, tehizentem lu tehskamélten, u iapzin. U gúí u kaim lchináks ksguamskágae (hired out to go and feed) lnpel-káks. Pupusénch u ntels: Komí koié chikaepsúiten ié npelpel-káks síilitis; u ta teé t'suèt koeseémsts. Pupusénch u eltigus-puús u ntels: Ia! lu inleéu sgukólems goéit lu snkolpòlegu lu ksilítis: u lu koié ié leé chines'chskamélten. Hoi, chinektëshilsh, nem elchguímen lu inleéu nem zun: ió! cheséchstemenzin, tam potushéi chíshhéi lu koksáum koaskusée, u pen kokuént koakleh-

emtép, kokolchemtépementgu. U lu teshilsh ehgúimis lu loéus. Potislkòt u tuichentem tleéus, nigupelsemis, u tchuámistemis, u nchelshùsis tamzáis (*embraced and kissed him,*) u zúti lu skusées; Leéu, chés'chstemenzin, tam potu chinshéi lu koakskolskuséem. Uééis lu sgukòlem lu t-leéu: Mi kuénti lu mil sgesálks gaznúnten, m-gaznúmtenti, nlgupentékui; nlgupéchsenti tehnpkéinchst, u kaeshintép tkakaeshin: pólskui lu mil kozt chitkulkulé, m-pkolsinzut, néfi ié iskusée ue oóst, u kaeluichentem, tlil, u elguilguilt. Hoi, kolsinzut, u lu kezchs lsnkòlkaten eskoli. Lu etchchiit lzitgus, u sèune tes'chgoàkonchi, lu tesnpúgulze, eskoimmenzáti, u séu's lu sgukòlem: Ezs'chèni lu kaeleèu? U zántem: Etzèhizis lu asinze, u nakuàukan lu anlèu, t'szlemts (*crazy with joy.*) U tasntéls ksnòlgu esaimt. Chòzkuémentem tleéus, u koleguegu-kúistem, totèuntem, u lu skusées zúti: Lu tkoie u ikuiskòlshitem chines àigoti liskòlem, shéi ta pistém kozántgu, shéi lu akspelkágae akskòlzinem (*to feast your friends*) lu aselagulágt. U tié s'chizèlt (*foundling*) zg'i zspenàis lu astakelszút, u kupelskágae t'skozt chitkulkulé (*calf,*) kuemt etkolzintgu. Pen zántem tleéus: Skusée, tamà pentich lkoie u kusemúti, u esiá lu istée u astée (*all mine is thine,*) u lu asinze tlil u elguilguilt, u gol shéi u kaekskolzinem.

LXI. LU PAGPAOT SGUCHITIM.

Mat. XVI, 1.—Luc, XVI, 1.

Chinaks koiòlegu eps'chemtép sguchitim u nmicpeitem esmel-mélechstem lu tee stem (*accused to waste his goods*) eschnuclats (*neglected*) lu tee stem lu t'szchiites (*his charge, what he was taking care of.*) Galitis u zàis: Stem lu issèune lu tanui, stem lu chéu-nemlzin (*what do I hear about you?*) kochmiépilélt lu aszchiite; (*make known to me your judge, your stewardship;*) tasntéls négu telzi kuksguchitim. Pupasénch ié sguchitim: Lehen m-chin agéilem lu ne koózkaestem? Tasmistèn lu chikstelálegu, lu tasmistèn lu ikskòlem lioiot lgemt tee lstem: zeeshemim lu chika-

kaguéli lu chikngalgalizini. (*I am ashamed of begging.*) Mi-penún nem lehen m-chinagéilem nêli koksnnkonnemiis. Esiá u galitis u epłguilguilt lu lilimigum; u zúis lu eshiit: Kuinsh lu anguilguilt lu lanilimigum? Zúti: Nkokéin chiluize lu skozt. Zúti: Shéi kuént lu ankaimin, kulkaintégu zilchłopen. Lu chinaks sêuis: Anui kuínsh lu anguilguilt? zúti: Nkokéin chiluize spkéin. Zúntem: Gu kulkaint hehénemłopen. Lu tilimigum sisiszinem-entem nêli sisiús. Unégu lu kuáukot mil sisiús lu tel gesgest lu lnkólemis, lu lsnakoémis. U kuieszúnem kólsh taksellágt ié lstoligu, nkonnemint lu konkoint, nem chinshitemis lu chnkólegu stóligu (*in the next world.*)

LXII. LAZAR, U LU KOIÓLEGU.

Luc, XVI, 19.

Chinaks lu koiólegu lu pentich lu tgest i-tkuilgu (*red cloth*) u lu i-tpikalgu, i-tllak, i-tehechêp (*soft*) esgaznũntem; agaláskat kolsinzút tgest lu ksiilen. Chinaks Lazar ngalzínemen lechchólzke tkochínélgu (*lying by the door,*) esmilko lu skéltich espózi, u eskaguélsens lu st'tuák, lu chulpizes lu snkolpó, lu s'chmanáks (*wishing for the crumbs, the burnt crusts of the bread, the remnants of food*) lu sgoálks, u ta t'suét esguizshitem. Lu konkoint hòi tlił, u kuéntem tepskapkapúsel, u úkułtem goeuszútemłtem lu Aplaał. Lu koiólegu nêgu tlił, u t'sgnelemen u nlákasentem. Lu ehgpugpmúsem u uichis Aplaał lu chlłót goeústs ié Lazar. Chomistemis, konkonszinemis, zúis: Leéu, konkonnemint, aks'chkulstépilem, zkúlsku, Lazar, m-lochistètikuís lu szókomis (*dip his index finger in water*) m-zgúi, m-kołúzełts (*moisten*) lu intiguzeh, nêli chinesnguzguzmélis ié lsolshizten. Zúntem: Skusée, lłokomínt lu chnko lu chstólugu tgestshitemt, gest u kuemát, u Lazar tehestshitem: u ietelgóa znłz esnpielsi, u anui kuesnguzguzmélis. Nêgu hié lkaempilé kaesnłziiten u chanui asnłziiten esgakéus lłotéus (*there is a gap, are far apart,*) tliłilugt lu tel anui kaeks'chizihłt, u tliłilugt lu tel kaempilé lu ks'chizents. Elzúntem: Leéu-mi aks'chkulsté-

pilem lu isinze t-Lazar; chineplu'sinze tehzilzil potu ezagalzuút tkoie, niálals, niamltámsh (*malign*) tízt lu spuúsz, kskollgáms géi cheé zgái chsnguzguzmélsten. Zántem: Tamá epl Mo's, eplmúshzáten, eplzogzogonzáten, shéi lu kaesúnems, Elzáti; Ta, tasséune, shéi kup'en suét lu tlil u elguilguilt u elnichis shéi kunéu noninguène, kaemt tiguspupusénch. Hóir zántem: Lu ne tasséunemis lu mienzáten, ze ku né négu tentemnéi elguilguilt, shéi negu taksnoninguénemis.

LXIII. LU SHUÉLEMT, U LU SGUCHZOGUÉPILE.

Lue, XVIII.

Kolkuéltsem u zántem: Ikuémtem pkaes'cháu', takaeskolshátlemstgu. Lu lsniapkéinten, chinaks lu sguchzoguépíle tasngélemis Kolinzáten, ta suét esngélemis. T-chinaks shuélemt smeém chgúimis u zúis: Mi kokolkéigunt lu tel inameszáten (*my enemy*) U tas'chkaelsemis, u kasip. U ntels lu sguchzoguépíle: U'e tasngélemen Kolinzáten, u tas'chkaelsemen lu skéligu, u koesmezinems, gol shéi u tshéi ikskólltem lu i-tog.

LXIV. LU PALISÉ U LU SGUGAKANZÚT.

Lue, XVIII, 10.

Kolkuélstis lu t-Jesu Kli lu chinkanaks esgestelsemistí, u estemásemíltámshi, kolsgumezinemis: Chesel lu gúi chsneháumen ks'cháu: chinaks lu esgesgest'száti, chinaks sgugakanzút. Lu esgesgest'száti echsuish es'cháu, egukúnem: Kolinzáten, lemtemenzin tam iezagéil lu tkúilt skéligu: ta isnakoémen, taiszuíligune, négu ta iezagéil hié t'sgugakanzút. Pentich luko s'chazéus aseláskat chinespóteem chines'chiskamélten, esiá u iesnkolisusem lu inguilguilt, negu iesgakam lu sncháumen. Lu chinaks chlкот u echsuish tasnusushelshúsem lu chnuíst, eszuzuunzút, u záti: Kolinzáten, konkonnemint ié chinkonkonemúl ltéle. Kuieszúnem ié konkoint lu elguí kolgoélltem lu szkuéis lu teié, u pen taszagéil

ie kagukégut. Neli lu suet esshitemkéin, esnshizincmszut, nem shéi lu kaettkólegum; pen lu chinaks lu es'chitoikan, eskonkon-telsemist, nem kutúnstem, shéi lu kaesmiskéligum.

LXV. LU ILMÍGUM ESKOLSINZÚT.

Mat. XXIII.

Négu e'chsgumezínemis lu Palisè: Chinaks ilimígum guizshts k'nógonogs lu skusées, u kólzis, kuftámsh ksgalitems lu selágalágtis u lu t'sgalttumsh támis tasntéls ks'chgúimis. Tzi e'kuftámsh, zúti: Tle chinuiskolsinzút: tle esuis'chitsil lu ksíltis, u zeagaluis; kuémt kómis lu sgukuftámsh, shéi knílt komentém, shéi knílt nspélisentem. Lu séunemis lu tilimígum aimt, kúlsts lu sgutapenuégus, zúis: M-komentép lu espelskéligu, m-uleltép lu sniapkéintis. Zúis lu s'chaintéps (*his servants*;) Tle esuis'chitsil (*laid on the table*) lu kaks'ilen; u pen hiè tam potu shéi lu ksíltis: gúui, m-tlutlúusentep esia lu akázuich, m-zgalitentgu ksíten. Gúi u zgalitis esia lu gest, u lu téie zgalitis, u lu zitgu potu kuezt. Nólgu lu ilimígum, u nichem t'chinaks ehkonkonize ehlikaze, i-chpúlze, ta i-sgúku (*with a dress poor, torn, greasy, not clean,*) zúis: Sellágt ez's'eheni u kuznólgu ezagéil lu angaznúmtén? U choóp. U zúis lu sgumilems (*waiters*;) Lehlchéhsenti, lehlchishintép, (*tie his hands and feet,*) m-nólgustep lsulchminten: goeit lu iszgalit, u ehluet lu isznkoén.

LXVI. KAERS'CHSGUZSHTUÉGUM LU KAEGUILGUILT.

Mat. XVIII, 23.

Chinaks ilimígum galitis esia lu sgukólems ks'chmiépilems. Chinaks tel sgukólems chsgúiltém (*reported to him*) u mipenúis open openchutakan ululim lu guilguilts. Lu mipenúntem ta kaepinkolisústén lu lguilguilts, u chzoguepiléntem ktomistem, kaguizshementem zniz, lu nógonogs, lu skusigults, esia lu tee stem ktstomistem klnkolisústis lu lguilguilts. U koikoishenem

(*went on his knees*) ié konkoint, u zúti: Níáulsish, kotnemtèusent, nem esiá m-nkolisúsen lu inguilguilt. U nkonnemintem, u chsguizltem, chsgoélemitem lu guilguilts. Lu eskolgoélltem lu guilguilt ózkae u tchizis chináks snkułagaluisz, snkułkolems nko ululim lu guilguilts lznilz, u kulpeeziis, u tkoléguis, tkomstés (*caught by the throat, threw him on the ground*), u zúis: Konéilt (*pay me*) lu anguilguilt. Zúntem teskułpeeziinem: Níáulsish, nem neéisen lu inguilguilt. U támists, u nelontém lsnlcheminten, potu uisneéisen m-ózkae. Uichentem lu t'snkusgukólems, pupusénch, u kuismemiépentem lu chilimígum. Zgalitentem, u zúntem: Psáie, ta knepspuús: t-koie esiá u kolgoéllzin lu anguilguilt lkoie, neli kokonkonszinementgu. U gol stem tasnkonnemintgu lu asnkukólem? U aimt guizshemis lu lsgulehim u tkontém lsnlcheminten takaelózkae m-shitlpúsis (*pay all*) lu guilguilts. Nem tee m-ageistems lu t-Kolinzúten, ne tam tel aspuús, tasnégustgu, u kolgoélltgu lu guilguilts lu asnkusigu.

LXVII. SANALITAN.

Luc, X, 25.

Chináks sgukolkuélt (*lawyer*) téshilsh u séuis lu Jesu Kli: Lehen m-chinagéilem m-chinkolehitsh l-Kolinzúten lsnlziitis? Zúti: Stem lu eskéi l-Kolinzúten lkaimintis? Stem lu esazgastgu lkaiminten? Zúti: Eskolkéi akaesgaménchem an-Kolinzúten tesmilko taspuús, tesmilko tasngapús, tesiá tankułpagaminten; m-esgamenchstgu lu asnkuskéligu, m-nagalelshtgu tanui. Zúntem t-Jesu Kli: Shéi: i-kuntógzin: lu ne lshéi m-kuagéilem, m-kugú chan-Kolinzúten. U néli ntels ks'chgoz'znúnems (*to surpass him*) séuis lu Jesu Kli: Stem lu eszústgu lu is'chságam lu isnkuskéligu? U méiektém t-Jesu Kli, zúntem: Chináks skaltemigu tel Jerusalelem zuélkup ch-Jericho, u z'hentès, zehenúis (*fall in*) lu nakoe-men, u chz'séliguntem (*stripped*) luluuntém, u chageilnéu ttil, u chuéushilshementem. Shiústementem tkoáialks, uichentem es-nich (*all out*) u chgozntém. Chináks régu Levite cheé u shiústem,

u chgozntés. Pen chináks Samalitan esguiluusi chitemiis, tuchis, u snkonnemiis, chguistemis (*went to him*) u chizis lu epslgugúp (*had wounds*) nelchúts lu shuluús (*bandaged his wounds,*) u pòtlts nsi-guúts lu t'skoózt u tnkuilku, u tkuéis, u chtkuéusis (*put him on horseback*) lu lsnehemtústis, úkuis lu chsnzizilisten (*hotel*) u gest u chitentém. U guizshementem lu sguchitim tesel ululim [tchga-piléis] lu epslgúp, (*paid in advance for the care of the wounded man*) u zúis: Gest m-chitentégu, ne chineh'zkolchítsh nem gest m-gákanzin lu asaigot'szút. Suút ié tel chechótes u shiústemis ié espólstem lu ksáultem shéi lu eps'chiságam? Zúti lu sgukolkueit: I-chmish lu nkonnenemzátis. Zúis t-Jesu Kli: Gúish, agéilish tznilz.

LXVIII. GOETILSTEM LU SNKOLPÓ.

John, V, 2:

Q. Koméieft lehen u ageists t-Jesu Kli lu snkolpó, u goetil-shsts lu snkolpólegu.

A. Tchgoegoeit u chshintées lu Jesu Kli, u shallútem tsmòko, u lzi u lákshilsh. Lu chugpugpmüsem u goeit lu szúichis lu skéligu, zúis lu Pilip: Nkonnemin ié skéligu shéi s'chaláskat u kos'chiziimis, u ta apsilén, u lu kuitlt u tel lkot u zgúí. Lehen m kacagéilem m-kaeténazishtem? (*we shall buy food for them*) Shéi egukünem chmish eskoèneltem lu spuúsz, u pen estmistés ku néu lehen m agéilem. Zúntem t-Pilip: Shéi ku esel nkokéin ululim lu khtéuzinten, shéi negu takspót hé lsgoeit skéligu. U zúti lu Antelé: Chináks titúit ié leé epsteehel (*has traveling provisions*) tuzilehstólegu t'snkolpólegu i-nols (*barley*) u esél suéul: u kuemt shéi a nem pòt? (*will that be enough*) taks'chichet lu shéi. U zúntem: Zúnti lsupólegu m-lákaka: u upólegu. U lákaka, u chsin-zát tzilehlopénchstakan, tassientem lu pèlpillkui, u lu szizimélt. Kuéis lu snkolpó t-Jesu Kli lu lehels, u chcháupiléis u guizhtem lu sgumimüms, u zúntem: Milshui, milkti lu askusigult. U negu lzi u ageists lu suéul. Esiá u iten u mkéinch. U lu uizin (*after*

they had done eating) lu skeligu, zâis: Iamstéku lu s'chmauáks, lu stoltelpáks, lu spkóko (*what is left, the broken pieces of bread, the crumbs,*) nes'chésui (*gather them in*) gei oost. U iamstém lu schmauáks, u kuzkuéstem open elesel es'chkazize [iamgue] (*baskets*) lu tel s'chmanáks. Lu uichis ié s'teligu lu skolis Jesu Kli, p'spánátem, u sunuégu: Ié leé lu kaes'chtlutluástem lu iopéut kszkolchízi, lu ksgutiméiom ié lskéligu. Mipenáis u kslchemim kskollilimágu, u telóko lu Jesu Kli chesmóko i-chináks.

LXIX. JESU KLI ESCHILGUSTÉTIKUI.

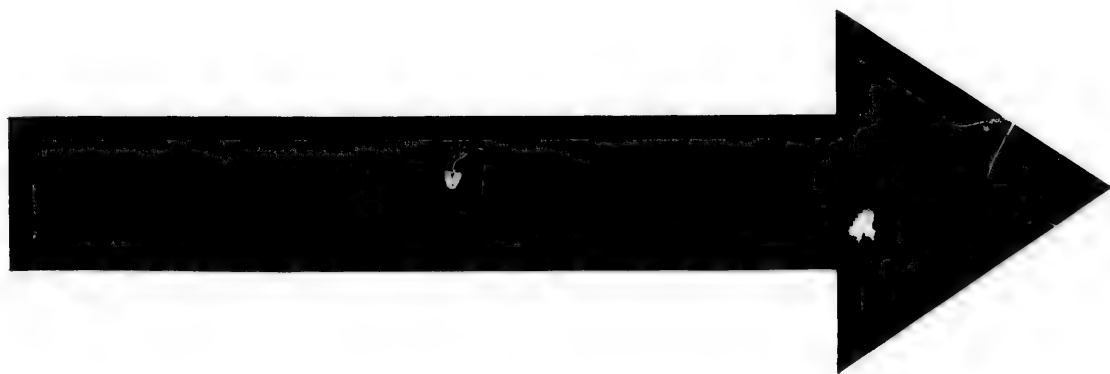
John, VI, 17.

Lu ls'chelág gúi lu sgumimim chsgaziis lu s'chilptlemetiku u tasnsheistem lu t-Jesu Kli. Chiknéukuntem: lu esioioszúti esúzelem (*pulling,*) u tuichis lu Jesu Kli eszchil'gustétiku lu ls'chilptlemétiku; u t-Jesu Kli chguistemis lu tliée (*they saw Jesus walking on the waters of the sea; he walked up to the boat,*) chiitemiis u ngéel ntels t'skuskus'chaské [spokani, toktokoniálegu] (*ghost,*) u zántem: Koielé, ta koksngelémentgu. Ue ntels ks'chilkuénkum u ksnlákshilshem (*to take him up from above the water, and take him on board*) tliées, u i-kuemt mipenáis ku lsgazin eszkaznétiku (*the boat was resting ashore.*)

LXX. LU SNKOLPÓLEGU LU NGUILGUILTEN.

John, VI, 24.

Lu mipenáis t'skeligu choúsemis lu Jesu Kli (*they had lost sight of him,*) u lesmitko lstóligu tlutluásentem; u ueheháis (*found him after all*) u kuemt zántem: Koié konguilguiltén lu snkolpólegu. Lu leléúmp Hís lu i-tish lu semmiis tel Kolinzáten (*fed to them by God,*) lu i-tish lu i-pik ezagéil t'skéilégú, u kuémt komip. Ié lu snkolpó lu semminemp (*fed to you*) lu t-Kolinzáten. U lu tshèi u ílen ié t'snkolpólegu tapistém m-kstlil. Koié lu konguilguiltén lu snkolpólegu (*I am the bread life-giving*) lu 'zgúi tel Kolinzáten.

18 20 22 25 28 32 36 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100

101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120

Lu shéi lu né ilen ié tel isnkolpò, nem tshléus kaesguilguilt. Lu snkolpò lu kuiksguizltem shéi lu iskéltich, lu nguilaáltis lu skeligu. Lu Suip i-nchesenémits (*took in bad part*) lu skolkuélts, i-ntemmanemis (*refused to hear it*) ieiezinemis (*grumbled,*) zúti: Lehen m-agéilem hé skaltemigu m-ililtem lu skéltichs, m-kaecém-tis lu t'skeltichs? U zúuntem t-Jesu Kli: Uné, unégu piesuné-gum; lu ne ta kosihlítep lu iskéltich, u ta kosústítep lu isngul, m-ta kukaguilguilt. Lu ne tshéi m-koihlts lu iskétlich, mkosústits lu isngul, nem tshléus m-esguilguilt, u nem t-koie m-téshilshtem (*he will be raised up*) lu tel tentemnéi ne lezént sgalgált. Néhi lu iskéltich unégu sílten, u lu isngúl unégu szsúst. Lu suét u koihltis lu iskéltich, kosústits lu isngúl, koesntkuélzems (*remains inside of me*) u koie nem esntkuélzémsten (*I will remain inside of him.*) [Nem lkoie m-lzii, u koie lznilz m-chinlzii: nem péntich lznilz m-chin-lshéi, u lu znilz pentich lkoie m-kochlsheémis, mko-choléleémis] Ezagéil u tinguilguiltén lu inleeu u kozkúlts u tinleeu u chlnesguilguilt, u gol shéi lu tshéi m-koihls, m-tkoie m-guilguilt.

LXXI. LU SMEEM TEL CANANEA.

Mat. XV, 21.

Chinaks smeem tel Cananea, lu tel szkúms lu s'chilptlemétiku (*from the interior, far from the sea*) u ezucéms lu Jesu Kli, oszúnems: Konkonnemint Kolinzáten skusées Tapit: lu istomecheélt esguzguzméchstem lu t'sgotlemen. Tasshuélzenomentem, tassch-kaélsénementem (*did not say a word to her, did not mind to hear her.*) U zúntem lu Jesu Kli t'sgumimíms: Meemint ié smeem kaesmezinemlils (*she vexes us crying.*) U zúti lu Jesu Kli: Tam kozkúlstem i-chimish gol lu skusigults Israel esodsti. U zgái lu smeem lskolchemélsz ehkoikoishénemis (*knelt before him*) zúis: Kochinshit, koolkshit. Zúis lu smeem: Tasió lu kskuéltem lu sílts lu skusigults u ksguizltem lu nkokosmé. U zúti lu smeem: Néhi ue lu stitichime lu schmaunks lu chéltichis estutuák lu tel

snehilientis, shéi es'zeszinemsta, es'chemzinemsta (*pick up the refused food.*) U züntem t-Jesu Kli: Smeem, kutunt lu asnoninguéne; kuksagilem taskupág. U i-kolkuelt lu Jesu Kli, u elpág lu stomcheelts.

LXXII. LU SGOELEMEN ESNTKAU.

LUC, XI, 14.

Chinaks skaltemigu esnoiguelzem lu t'sgoelemen u t'sgoelemen kolentem esntkaum; teshilshtem l-Jesu Kli; u t-Jesu Kli ózkaests lu sgoelemen, u siz tigusnkolkuelten. Kamkamilsh lu Palise lu es'chlziimis, zúti: Ozkaeis ie sgoelemen neli lu tilimigums ie sgoelemen guiztem, lu klniapiuten. U tkuitlt zúis: Gu mi kaelakoshilt (*show us something*) lu tel Kolinzúten. Pen Jesu Kli u uichtem lu szkupágs zúis: Esiá lu ililimigum esgokous-zúti lznílz, shéi lu s'chhointen (*if they are divided among themselves, that is their end.*) Lu zitgu lu estelpéus u eschemlene, smilht. Lu sgoelemen negu estiákoti lznílz, negu es'chhoitis. Shéi lu t-Koié ozkaesten lu sgoelemen, u t'sgoelemen koguizts lu iktniapiuten, u lu taskusigult lehen u agéists u ózkaeists? Nem shéi lu aks-guchzoguépíle. Pen lu ne tzókomis Kolinzúten u ózkaesten lu sgoelemen, kuemt chizitema siz t-Kolinzúten. Lu suét lu skaltemigu lu ioiét ephngazelsten (*armed*) es'chitostes lu chmchinélgus (*his yard*), u esiá lu tee stem u kamkém. Shéi ku tchinaks lu mit ioiét chizentem, u ohgútpmintem, u kómetem lu ngazelzes, kuemt guizshemelttem lu nchemélguntem (*gives away his ransacked goods.*) Lu t'suét takoesngaxtústa, shéi koesentúsemsta (*he that does not side with me, sides against me:*) lu t'suét ta koesiamshits, shéi koespgomshits. Lu chechét sgoelemen lu ózkae tel chinaks lu i-tgamlégu shéi guist estiatluúsi tksnmélistis, u taslegués'chit (*finds no rest*) u zúti: Nem chikaetgúi lu tel shéi u koesozkaestem. Lu eltchizis lu tel shéi u ózkae, shéi i-ngúkulze (*clean room,*) u elgúi, etkolegazút t-sispep tel snilz u mit tére, u elgúi, u elnka-kélze (*sit themselves again inside,*) lu lzitgus: kuemt tel zi m-elches'tahitem ie skéligu lu tel esshilt.

LXXIII. LU SMEEM LU ESPOKUNEË.

John, IV, 42.

Lu Jesu Kli i-kuékust guì chsncháumen, u chgúimentem lu tgoeít, u mimishitem. U ezúkuitem chináks smeem potuspukunéi, u lnihéusems ié skéligu u téshilshtem, u zúntem lu Jesu Kli: Kolinzúten, potuspukunéis ié smeem, uichtem epsnkuíkolút t'skaltemígu (*nunc adulterium commisit haec mulier, visa est habere concubentem virum;*) kaezúhils t-Mois kaeksteludtem t'sshénsh lu ezageil lu skéligu: u kuezánt lshéi nem? Eskoénems lu Jesu Kli, ksminepúktom; [lu ks'chkoénemis u ksnemiépems.] Echsuish lu Jesu Kli, u chitoikanem, u kaiúlegum lgalélpe lu tzókomis. U es-suséuzinems lu shtemenzút (*raising himself up asked them,*) u zúuntem: Gu, lu suet tel empilé taskuítéie shéi m-shiít m-teentés lu t'sshensh, m-chtelzeis. U elchtóikanem, u agatchim elkaintés lu galúleguten. Lu séunemis lu shéi egukúnem, kuemt opłóózkæ chinanáksemis; zeésh, eskonkonús (*holding their faces in their hands,*) esgóimist; lu tel pogpogót u estagolús. U ntels ksazpnú-neme, u znílz u azip (*they wished to make him fall in the trap, they fell in the trap.*) U elshitemenzút lu Jesu Kli, elshitemkéin u uichis i-chmish chełesél (*only two left,*) u zúis lu smeem: Chen lu anmipenzúten? A tee t'suét u chzoguépilents? U zúti: Ta t'suét, in-Kolinzúten. U zúis lu t-Jesu Kli: Negu tkoie taks'chzoguepi-lénzin: Guish ta négu akaekúnem tchestin.

Kuém t zúis lu eltelskéligu: Koié lu kospeégus lu t'stóligu: lu tshéi koes'chshisté tam i-tchim esguisti, u pen nem tespeegu lu znguulgulten. Koié lu chinunégu, chin shushuél, koié lu chin-nguulgulten.

LXXIV. ESSHÛT TEL APLAAM LU JESU KLI.

John, VIII, 46.

Lnko sgalgált t-Jesu Kli, eskolkuélts lu snkuéligus zúis: T'suét ié tel empilé m-konmiépełts u chinepskuittéie? Kuiezunégum, u gol stem ta koeznoninguénémstgu? Éu suét lu tel Kolin-zúten tshéi u koesséunemłts lu iskolkuéłt. Pen lu ta koesséunemstgu tam tel Kolinzúten u kuzgui. U zúntem lu t'Suip: Tamá kaesunégui kueszustem kusgoélemen, kuepsgoélemen. Zúti lu Jesu Kli: Ta iepsgoélemen, esheestén lu inleéu, u tanuí koesguém-chstemstgu, koesguémzinemstgu, koes'choinzútemstgu (*you insult me.*) Éu tshéi u koes'chiteltés lu iskolkuéłt taspistém m-katlil. Zúti lu Suip: Hòì ku mipenúnzin kuepsgoélemen. Éu Apláam tlil, u lu kaeleleu tlil u anuí kukłsuet? A anuí lu mił kukutiszút lu tel kaepogpogót? Zúti lu Jesu Kli: Shéi lu koié u chisilimigus-zút, kushéi i-tenemús. Éu suét lu eszústgu an-Kolinzúten, shéi lu inleéu, u tznilz u kokółłts lu iksilimigum. Tanuí tasmistégu; u tkoie pen esmistén. Ze ku chinzúti tassúgusten, ku neu chin kólist chinezageil tanuí chinióikoe. U pen esmistén, u esséunemsten. Ze ku tanleéu t-Aplaam, ze ku néu lemt u koksulchis lu isgalgált, lu inchkółłiten; uichis kuemt, u negu lemt. Zúntem lu t-Suip: Ziúzi kusilchłopen smgòp, u uichentgu lu kaeléu Apláam. Zúntem t-Jesu Kli: Unegu kuiesunégum lu ziúzi kolil lu leeump shéi tle lu koié. Kuemt tkómém t'sshensh ksteluisems; u Jesu Kli uékuist, u ózkae tel snchaumen.

LXXV. ÉU ES'CHINEMKÉIN U KÓLIL.

John, IX.

Q. Komimishit lu eschinemkéin u kólıl (*blind-born.*)

A. Jesu Kli esguist u uichis chináks tle es'chinemkéin u kólıl.

T'sgumimiłms sèuntem: Mienzúten, t'suét u chhesépilèntem ié skaltemigu? A ié tznilz, a tpogpogpóts u es'chnomkéin u kólıl? Zúti lu Jesu Kli: tam tpogpogóts u chtlepilèntem, u tam

tzniltz u chtleepilenzút (*neither his parents are the cause of his misfortune, nor himself*), u pen kslakomltém lu Kolinzúten lu siopiénts. U ptagoulegu lmal, mllòkoko, tehl lu malt, u chmtlemitlsls (*spread it over both eyes*) lu tmal, u zúis ié es'chnemkéin: Gúish zéusish (*wash thy face*) lsnzozáulshten Siloe. Gúi, zéusem, u elgúi, tle uchskéligu. Zúti ié skéligu estpiént: Ez's'chéni? A tam shéi lu lsnsgamáks u tnamtáks (*by the road was waiting*) u esngalizini? Knitlt zúti, shéi; kuitlt zúti, tam shéi, pen ezagalús tklzniltz, pen tam zniltz. U pen zniltz eszúti: Koié. U séuntem: U lchen u ezagéil kutigusntlutluústen? (*you got your sight.*) Zúti: Lizi skaltemigu esaustem Jesu Kli, tshéi u kochmtlemitlsls tmal, u kozúis zéuish chsnzozáulshten. U chingúi, chinzéusem, u chintigus'chkutkutlústen. U zúntem: Chén? U zúti: Tàui, goà chechén. U pòtu ls'chazéus u kolis lu malt u chgalgásemis. Lu t-Palise séuntem: Lchen u kuagéilem u kuuchskéligu? U méiektém esia lshéi u ezagéil. U zúti: Tam tel Kolinzúten tié u zgúi, néhi taspòtests lu s'chazéus. U zúuti lu kuitlt: Lchen u kaezagéi nem kolnúis lu ezagéi tkonkonemù ltéie? U ezgokuéusi, ezshemenéus. U séuntem lu es'chnemkéin: Kuesnen'ntéls ié lskaltemigu? U zúti: Iopiént sgutméiem. U lu Suip ta ksnoninguéne u es'chnemkéin. U zgalittem lu stemélis, u séuntem: A shéi lu es'chnemkéin lu skusigultemp u kóhli? Lchen u agéilem u tigus'chkutkutlústen? Zúntem tpogpógóts: Gest kaesmistém u shéi lu kaeskusé u tle es'chnemkéin u kolil; ue ta kszútemen lshéi u ezagéil u uchskéligu, takaesmistem: séunti, tamà tle tiguspuús. Lshéi u egukùnem ngélemis lu Suip, géi ne ózkaèstem tel sncháumen: néhi tle uischkamkamélistem lu shéi, esia siispuúsem (*of one accord*) ne suét m-zúti Jesu Kli kael-Kolinzúten m-ozkaèstem. U elgalitentem lu es'chinemkéin, u zúntem: Méient lu unegu: kaesmistém u teie ié skaltemigu. Zúti: Lu ne kuittéie ié skaltemigu, tasmitén, u pen esmistén chines'chnemkein u chinéluchskéligu. U tel zúntem: U lchen u agéistems? Zúti: Tamà tle zútemen u méiektém, u gol stem u koesmezínemstgu? A negu annl pezntéls pkagumeiméie? (*to be his disciples.*) U chestemiis, u

zúis: Noninguenément tanui: Mois shéi lu kaessèunem: kaessèunem t-Kolinzúten u kolkuelstem lu Mois; pen tié skaltémigu ta kaessmístém lu tel chen u zgúi. Zúti: Ié lu esnuilésem (it is queer :) esmístégú u tel znílz u chintigustlutluústen, u tasnuístép lu tel chen u zgúi. A lu kuákot nem agéilem? Tapistém lu tel kólentem lu stoligu u uichtem chináks kólils uchakéligu lu kolil, u es'chnemkéin. Shéi lu tié tam tel Kolinzúten, ku neu ta pístém kakolis lu shéi. Zúntem: Tamá lu tel téie u kuzkólil, u kúnté tanui kaeszogzogtúlilt? U goélstem. Séunemis t-Jesu Kli, u zkamenchinélguntem tel snychauenen, shéi uichis u zúis: A esnoninguenémstgu lu Kolinzúten lu skusées? Zúti: Suét lu shéi lu ikononinguénem? Zúis: Lu shéi tle uichentgu, u tsheí u kueskolkuélstems iételgoá. Zúis: Unégu esnoninguenémstemem: U tkóko, chkoikoishénemis, póteests.

LXXVI. JESU KLI ESZOGZOGÓMS LU SGUMIMÍMS,

Luc, X, 1.

Lu t-Jesu Kli tp'pstés, zokois áuis lu chspelchtópen etchesél lu tkúlstem (sent ahead) es'chéseesél kaeshiiteminem [lu kssgushíits] lu ch-shéi u kínehízentis, u zúis: Goéit lu ksgoizlégu, u chhúet lu ksgukólem, ksgungoizlégu, kútenúlegu lu snkólkaten, u lu kíehgoizléguten chehlit, u lu spkéin tle kuallii. Cháui lu ch-Kolinzúten kaeszkulstem tksugukólem. Gúui: shéi tkoie u piestkulstem piestkuléusem lu Instizen: pkaes agéili lu kaelgolgoál lu chneigen. Ta pkaeptululim, ta pkaeptkaeshin, ta pkaeptstéhel, ta pksatip pksmimim. Lu lchen u pnógu, m-pzúti: kaesgestshitem, tié zitgu, gestshzútui. M-ne kutlip lzitgu, m-kúiten m-kusúst lu lakínz'zilshten. Gest m-ikentgu lu akssemmin (eat what they feed out to you,) néli lu sgukólem takstám kaepsgákai. Paestégú lu es'chzalelsi, meeminti lu sgoétemen. Lu t'suét gest m-tazgánta, shéi koié gest koeságais. Lu ne t'suét m-chestemints, shéi koié u koes'chestemiis. Ta pksuthumeluisi.

LXXVII. LU SISIŪS LU SGUCHIT'SKĀGAE.

Jonn, X, 2.

Koié łu kochshiépiles, kochitenzūtis tgołgoál. Łu unėgu łu gest sguchit'skagae estkontės łu nguilguiltis łu lguiguiúls [estlil-shltems, tlil łu gol guiguiúls,] (*dies for his animals.*) Łu suėt łu sguchit'skagae i-chmish gol esgàka, u tam znilz u eplguigneiút, tam epstė, tutchems łu nsiizen zgúi, kuemt kułtelkomliis, kułgutpemiis (*runs away from*) hōists łu szchiutes (*his charge*) łu szchiteskàgaes, nėli i-pàusts łu guiguiéut nėli tam guiguiúls, tam stės. Shėi łu kochshiépiles łu tgołgoál [łu tmouton.] Esmistėn łu iskusigult, łu ingolgoál, u koeltmistės łu tiskusigult. Zagėit tkoesmistės łu tinleėu, u esmistėn łu inleeu, u estkostėn, esguizshemsten łu inguilguiltėn, łu inpopėulshten łu gol ingolgoál. Negu chinėpl-golgoál t'kuiltit; nem negu znółgusten m-nulústen łu tle lingolgoál; nem negu m-kosėunc-nekts łu iskolkuelt: nem i-nkokòo, nem negu i-chinàks łu kłchshiépiles.

LXXVIII. TĖSHILSHTEM LU PIEL.

Mat. XVI, 13.

Sėnis t-Jesu Kli łu sgumimūms, zúis: U koeskolsuėtemsts, koes'-cheezinemsts łu t'skeligu? (*whom do they take me for? what do they say of me*) U zúntem: Shėi kuitlt ntė ku-John, kuitlt nte ku Eliás, ku-Jeremy. U zúis łu t-Jesu Kli, łu skusigults: U tempilė pnte chissuėt, koeskolsuėtementgu? Zúis łu t-Piel: Anuì ku-Jesu Kli: łu tnguilguiltėn Kolinzúten kuskusėes. U zúntem t-Jesu Kli: Ma, kulemmszút, kukutenchstemist, ku-Simon kael-Ionas, nėli tas-azgantgu łu iekeltich łu isngul; u nėli tinleėu kolakomstės [łakomshlshemis] lanuì; u kozgałtgu łu inleėu łu ls'chchemàskat u lzii. Iėtėlgoá koié kuieszúnem anuì kukł Piel, kuėstementgu łu sshensh, u liė lsshensh iks'chkaeissšinem łu iklńchāumen u esiá łu mił ioiót łu sgoėlemen łu tel solip takskontės koksmáułts iė iklńchāumen. Nem guizłzin łu kolńchegkuėptis łu kolńchemėps łu snchzoguepileten łu ls'chchemàskat: łu ne tee-

stem m-lhentegu, iè lstoligu, m-shéi m-ezageil lu ls'chchemáskat. Eu ne teestem m-talentegu tanuì iè stoligu, negu m-estal lu ls'chchemáskat. [Eu akszchzognépilé iè lstoligu, nem kszchzognépiles Kolinzúten. Eu akszkolkuelte iè lstoligu, negu ezagéil tikszkolkuelte, nem ktkoie. Kuikntkalshelpenzúten, koaksnzuzuéhsem, kuisgukolkuelte, kuikntmizinzúten: m-kunagalelsemist t-koie: i-kaenkdo.] (*Thy judgment will be the judgment of God, thy words shall be my words like-wise, shall be mine. Thou art my Vicar; do as I do thou art my mouth piece, my ambassador; think thyself to be myself; we are but one thing.*)

LXXIX. TIGULEMSHIÍZT LU JESU KLI.

Mat. XVII, 1.—Marc, IX,—Luc, IX, 28.

Komis t-Jesu Kli lu Piel, James u John, u nkuáguimis chlkot chesmóko, u tigulemúsemstem, tigulemshiízt lu ls'chkutkutlústis, u i-peégu ezageil t'spakani, u lu gaznúmtis ezageil t'smékot u pakáks, che i-pik, i-chpikáks. U izi u taáko lu Mois u Elias u eskamkamísh, u es'chskolkuéltem lu kstlils. U zúis lu t-Piel: Io gest ie u ieleé u kaeaiéut. Eu ne kuntels, m-kaekólem tztigu tchelélgu, nkoélgu aklanuí, nkoélgu kt-Mois, nkoélgu kt-Elias. U psap tasmisté lchen u egukánem. Eu ezkamkamísh u taáko i-pégu lu s'chitemip, u chikheineéntem; u tel s'chitemip epslakozin zúntem: Shéi lu ingaménch lu iskusée, sèunementi. Eu lèshinmis, ntakakísh lu lskutlús lumenús, u kutunt ngel. Chgúimis t-Jesu Kli, chnguntém u zúntem: Telilshui, tpiui. U lu chugpugpmúsem ázgam shitlúsem, u ta suét uichis i-chináks Jesu Kli, che echsuish, u zúntem: Ta kuksmimíim m-chineltelskéligu lu tel tentemnei.

LXXX. MARTHA U Maly ZUPSEUS.

Luc, X, 38.

Gúi lu Jesu Kli, chaniapkéintem, u uichtem tchináks smeém esaustem Martha, u galitentem lu chzitgus. Eptizudps esaustem Maly. Gúi lu Maly u lazožshis Jesu Kli u chlákshilshemis, u esseunemists lu skolkuélts. Martha kuemt eskoimechstemist eskomkoímels kskólzinems Jesu Kli, kolchilshélshis lu Jesu Kli u zúis: A ta koks'chkaèlsementgu kogoélts t-Maly tinz'zudps i-chinchináks u chines kolsinzúti chines agaluiss? Zuntgu koks-olkshitem. Zàntem: Martha, Martha, mił esnkaèlsementgu lu ie tee stem. I-chimish i-nko lu kaekankaèlsementem, lu kaksntèlsementem, lu takaekstámstem. Maly lu sznkoéis lu gest tapistém m-kstlékutem.

LXXXI. LU ESPOOTILSHI OLIIS T'SEULKU.

Luc, XIV, 1.

Nko s'chaz Jesu Kli chnól gumis chináks ilimígum ksntog-kéini (*to dinner*) u esnenechnuémus. U chináks estóko lu skolchemelsz u chzalels tespogtilshi lu oliis t'seulku, esnsigugulze lu séulku (*dropsical*.) T sáltumsh lié laiét: A ku néu paagstén ie ls'chazéus? Tapsnkolkuelten. U zúis: Ze ku pepszútem u nlooptúlegu lesnlogúlegu, ku néu a taks nkuhlúleguntgu lu ls'chazéus? U paagstés.

Mipéndis es'chgoznuégu suét kshiltemi kschlakshilshemis ie snchikéntem, u zúis: Lu ne tee m-galíttemt lu lskolsinzut pkséni, ta kuelshiit m-kułákshilsh, tam lu lptlmáks lu snitentem m-kułákshilsh, (*sit not at the upper-end of the table;*) géi tee suét nem mił kutunt tel anui m-galtítumsh m-shéi nem shéi kaepsnchilemúten. Nem lu tshéi u esgaltítumsh m-shéi zúnts: Sellagt, tlékush, lzì kslakshilshi lié. M-shéi m-kuzeesh lu lehgoe-goeit né tlekustemt. Né galitentet teskolsinzúti, ne kugúi m-shéi

nem kuezéut m-kułákshilsh, m-lezéut snchítemúten m-kuchłákshilsh. M-shéi łu t-shéi u galitents m-uichents, m-zúnts: Zgúish, ié lesshiit m-kułákshilsh: m-shéi nem kutúnstent nem kolasmiskéli-guntat.

LXXXII. ZACHEUS.

Luc, XIX, 1.

Eu Jesu Kli esnshiistéusems (*passing in the middle*) łu sniapkéintem Jericho, u chináks esáustem Zacheus esnuehmélsems łu Jesu Kli, u taksaknúis [taksuchehnúis] łu. ksuichis, néti skúkui-málakoi. Tchkézelshemis (*ran ahead to him*) u chiulsh łu lesshite ksuichems łu ne teé ksshíúst. U potu lshéi chtgogomintem (*came straight in front*) u ázgais chnuist łu Jesu Kli, u uichis zúis: Zachéus, goetléchstsh etzuélkupsh néti chinezgúi chanzitgu chikantogkéini. U i-goetlé u zuélkup gest u ázgasts, tlémtemis, u guísis chzitgus. Kuémť ieiezinmist (*grumbled*) łu skéligu néti łu chkonkonemúť ltéie u nóľgu. Koltshilshilshis łu Jesu Kli łu t-Zacheus, (*stood before him*) zúis: Eu tislémť nem tgoéus łu tee istém (*my things shall be divided in two equal parts*) m-guizkten łu konkoint: ne łu teé epłnakomen, ne łu teé epłkollen, nem neéisen tel zi mus ksgoztús, tel zi ks'chgoézt łu tel isznáko. Zúntem t-Jesu Kli: Ietelgoá lsgalgált u chnóľgments tnguilguilten. Néti négu ié kael-Aplaam, u chinzgúi iéstłutluúsem łu soósti, iksguilguiltem łu esoósti.

LXXXIII. EU KLEZÉUT SGALGALT.

Mat. XXIV, 15.—Luc, XI.

Eu esłákshilsh Jesu Kli lesmóko Oľivet zúis łu sgumimiims: Ne uichtep łu lancháumen łu la'heesnúľegu (*in the holy place*) łu eskuiťchehétí, shéi łu kłohmántis łu kłohnhóitis łu sncháumen (*committing fornications which are the cause of its destruction, of its end*), m-shéi łu tesmistém łu kaimin¹ knsugunems. M-lshéi łu

tesaialéuti lu l-Judea m-kschgutpminema lu esmkomòko, u ne lu lchemkanélgú (*on top of the house*) m-ephizii, takaelgúi chzitgus kakuiskuitsizem tel eskeikéi. Nem gut'miszút (*woe*;) lu kentkuélt, lu kakaémélt ne lshéi lu lsgalgált. M-poháum ta pkstelòko lu ne isteh, u lu ne lkutunt sgalgált. Ta pistém t'shéi ezagalskutúnt ephnguzguzmélsten, ezageil tkoksnguzguzmélis lu lshéi lsgalgált, m-ta pistem m-kaezagéil kaesnguzguzmélis. U lu ne ta ksgoizentem (*cut short*) lu zi sgalgált, nem ta kaepłguilguilt ié skéligu. U pen lu gol isznoén pagpágt skéligu, m-goizentem lu zi sgalgált. M-ne zúntsít: Heé, ié leé lu ksgulgáltitumsh, goà shée lshéi, ta ksnoninguenémentep. M-epłtèshilsh lu t'skamłgulguiltzúten (*false saviour*) u tkołéguegukuitumsh (*seducers*;) m-ps'chstemłtómsh tkúskust (*shall astound people with wonders*) m-geil néu m-kstakaknúis lu gesgést négu skéligu, lu ne kskontes. M-ne ue zúnzit, lzitgus u esuékuisti, ta ksnoninguenémentep. Neli zagéil t'suéchemt ztléech lu tel sntlechtsin u łakomenzút u chsnchłgutin, lshéi m-kaezagéil lu kaetłguitis lu Jesu Kli. M-ne ié lesmilko lstóligu ne teé lchen m-kaepskeltich t'tentemnói, m-chshéi m-chiaa-mintem lu tmelkanúps.

Ne i-chgoézt zi téie sgalgált, m-kolchilúg lu spakani, m-takaep-spaaka [ta kaetokém] (*the moon shall shine no more*) lu spakani lu lskukuéz: m-ztouák lu kukúsem; m-iuiuilsh (*shaking*) lu s'chchemáskat, m-chzkokomist esiá lu skalkéligu. Nem tuichentem lu Jesu Kli eszgúi es'chłkalshénei lu ls'chitemip, m-łakomenzút kutunt, sisiús. M-zkúlsts lu Anges m-kuiłnpúgumen, m-esntlagzin, m-iamstés lu sznkoéis lu tel musłegu lu tel sznnéutis (*the four places where the wind comes from*) lu stoligu, u tel chmchmágais (*from both opposite sides*) lu s'chchemáskat [lu tel es'chshemenéus lu esnptłptłmúsi lu s'chchemáskat u tel s'chulstems lu s'chchemáskat u chnishút] (*from both opposite ends of the heavens, from the upper part to the lower part of the heavens*.)

Múlish lu akłohnsugunéten akłohnpagatin (*a cotton tree will make you understand*.) Lu ne kaetłitłmulsh lu chszłzłéchsts ne kua-kuaál lu pizchls, mipenúntgu ku tle ksaantłkaulsh, chłitemintgu lu sántka. Lshéi m-ezageil ne uichentgu esiá lu tzúłzin, m-mipenúnt-

gu tle chzkohintshelshép (*come to stand at your door*) lu lankolin-chemép. Kuesunégum, ta kszsip lu skéligu m-lshéi m-kaezagéil. Emué ksaámt lu s'chchemáskat, emué ksaámt ié stoligu, pen lu iszkoikuélt takasaámti.

LXXXIV. LAZAR ELTELSKÉLIGUNTEM.

John, XI.

Chináks lu skuésta Lazar lu tkákazes t-Maly u t-Martha shéi chzaléls. Kultúmsh ié z'zuúpsz kszúnems, es'chzalélsi lu asellágt. Zúti lu Jesu Kli : Tas'chzalélsi gol knteliltiis, pen gol kskutúnstem Kolinzúten. U lzii t-aseláskat, tasiúmíst lu tel snlziitis. Kuemt zúis lu sgumímíms : Gu kaes'chgúiem lu isellágt. Zúti Thomá : Tama kukspólstem lu chshéi ; u golstem u kuesnguéliis ? Siz zúis : Lu kaeslágt esítsh, kaesguiskélinem. Zúntem : Ne lu esítsh, m-shéi gést. U siz lakomítém : Estlilemi, pen io gest aktanui lu taislziil : kaeks'chgúiem. Zúti Thomá : Gest kaeskapentém, nem kakankuttellemintem (*we will stick to him unto death, we will die with him.*) Lu kolchitsh lu Jesu Kli, mipenúis ku tle móskat u lákantem. Goeit lu Sulp [ngéigezin] lu chgúimis Maly u Martha lu konlemélssem gol s'chtellépiles lu tkákazes. Martha lu lëshin-mis chehlit lu Jesu Kli, shéi tchgúimis ; u lu Maly emút lzitgus. Martha zúis lu Kolinzúten : Kolinzúten, shéi ku anui kuleé, ku néu ta kstlil lu inlkákaze ; ue ezmistén lu tee stem m-galitentgu tel Kolinzúten, nem guizlts. Zúntem t-Jesu Kli : Nem elgutlilh lu anlkákaze. Zúti lu Martha : Esmistén ne chezeút sgalgalt m-elgutlilh. Zúis t-Jesu Kli : Shéi koié kochshiépiles lu tntehlín (*I am the master of death.*) Lu tshéi u koesnoninguenémists ta pistém m-kstlil. A kononinguenémentgu ? Zúti lu Martha : Oné, chinnoninguéne, chintéls kuskusées t-Kolinzúten, kuzgúi ié lstòligu. U guisgalitem lu lzizuúps. Nkukufizinemis u zúis : Kuesgalitem. U ózkae. Lu stelskéligu ntéls m-chzoótemis lu sgutlils, u chshintées. U lu koltshilshilshis lu Jesu Kli négu egukúnem lu tchichsis. Lu uichis t-Jesu Kli, lu smeém lu eszoót, kuemt chtpiénte-

mentem lu t'skéligu, u meels, nigupéls, u zúis: Lchen u ntcolèguntep? Zúntem: Zgúish asázgam. U chauaupús lu Jesu Kli, u zúti lu Suip: Ku unégu gaménchis. Kuitlt zúti: Lu tshéi u kólis lu ksuchskéligum lu es'chnemkéin u kolil, ku néu ta kskolnúis ta kstlil? Hói chizis lu sntentemnèiten: esntgoulegu, u eskolíncheép t'sshensh. Zúti lu Jesu Kli: Tlèkuskui lu sshensh. Lu Martha zúti: Tle naáka, tamá shei smòskat ntcolèguntep, tle chestuilsh. U zúntem t-Jesu Kli: A tamá tle zúnzin nem esiá lu uiluilt lu kutunt nem uichentgu. U tlekestem lu sshensh. U chazgáskatem lu Jesu Kli; cháum, zúti: Leéu, lèmtemenzin lu pentich koesséu-nemstgu, u kuies'chaum i-chmish klnzgoeltis ié skéligu, ikskoènettem koksnoninguènems u tanui u kozkúlstgu. Lu choóp u ntlag-zisút, zúti: Lazar, zngutelshúlegush (*come out rising from the grave.*) I-choóp, u gutelshúlegu lu estlilemi, eslchelchéchst, eslchelchshin, i-tpikalgu u esiligús t-épsten (*kerchief,*) u zúis: Chtalízeenti, m-ptlèchstementep. Chgoegoeit lu lzi tpiéut lu uichis lu szkols Jesu Kli, u noninguenémentem.

LXXXV. ES'CHKONNMÈPILEM LU JESU KLI.

John, XI, 47.

Chsguiúltem ié szkols Jesu Kli ch-Palisé, u lu ilimigums koikoáialks u lu Palisé iamszút ks'chkamkamélisem lu Jesu Kli, u zúti: Lchen m-kaeksagéili kuém? kaespsächstemtíls lu kaeskéligu (*he makes our people wonder:*) lu ne kaelziistem, lu ne ta kaes'chkaélsemstem, lu Lomèn nem kaekómíls lu kaesnkuèligu, m-kaekómíls lu kaestoligu. U chináks esaustem Caiphas potusilimígums lu koikoáialks, zúti: Ta stem u esmistép. Mił gest lu chináks lu kstlil lu gol skéligu, kuemt ta kskoàngantem esiá lu kaeskusigult lu tkaeshemén. U tam tznilz u epskolkuelt, pen estméiems gol Jesu Kli kstlilemi gol esiá lu skéligu. U tel shéi sgalgalt chzgon-tém (*decided*) kspolstem lu Jesu Kli. Golshei Jesu Kli che tas-lakomenzút lu lskeligu, pen kúmshilsh, chuèushilsh lu chkùm (*went into a desert,*) u chshintém t'sgumímíms.

LXXXVI. KOTIZEN, PÓNELP.

Mat. XXII, 1—Marc, XI, 1—Luc, XIX, 29.

Che tzielchstá m-pôteem u chesél u kulsts lu tel sgumimilms, zúuntem: Guish chsiapkein i-tog lu chaskolshíizinem, lu lasmeltòg (*right in front of you*) nem ku niehem t'stòt'ize (*jack-ass*) es'chaz-minálko epłkokomuskágae tastgog, chetasnehłkalsheumstem, m-koezgùltp; ne kaepłezinłems, m-shéi m-zúntep: T-Kolinzúten u esiapzinems, tkoie u iesgalitem, ikłnchenłteusten, m-siz guizłems. U gúui u tuichits lu smámshin u lu skokomuskágae esaaz ls'chiságam lkolinchemép lehólzkae lnasłáks, u talintés. Lu tchshiépiles zúntem lu potu kstalims: *Pez's'ehéni?* U zúuis: Néli t-Kolinzúten esiapzinems [*estéems.*] U zúti: A. U tkéigulłtem lu stolzskágae u lu skokomuskágae. U lu chgoegoeit lu guigui lkutunt sgalgalt, lu lëshin zenés Jesu Kli ch-Jerusalem chsniap-kéinten, chłkòmis, chmauis punelp, koelzen sz'łz'léchsts, u tchgúimis. Lu chizis lu Jesu Kli, chkapéusts lu gahnúmtis lkłnchem-téustis, u chtkuéusentem (*put him on horseback.*) Lu shushuél nguápksanten t'sizem; eslá u nptłálks u guepilégushtem lu: tshéi m-ksshidst lu Jesu Kli. Kuitlt nieholisem t'sz'łz'léchst, u nłkam-náksis lu lshushuél. U chshemnéusentem u tkoót lu skéligu (*the people would walk at both sides.*) U lu t'szizimélts, tesia lu skéligu u chshistés nkułgúimis Jesu Kli, eskuests púnelp sz'łz'léchsts, kuélzen. U potu ksuélkupí lu tel esmóko esáustem Olivet zehitagoléchst kskuénzinems, u aítzinemis gol eslá lu kutunt lu szuichis, u esuéeis: Kaeskutúnstem kaestlémzinemstem lu sogueps Tapit. Szukuén lu ilimigum lu szgúí lskuests Kolinzúten: ksnkuném lu Kolinzúten lu ls'chchemáskat. U lu tesgolshítústem, u ezeutépstem tuéeis: Lémtemenzin kuskukusées Kolinzúten kaenkonnemihłt: Kaessisiszinemstem lu Kolinzúten skusées lu kaechizinzúten. Lshéi u egukúnem néli niehłts elłtelskéliguis lu Lazar lu tel sententemnėitis. Lu Palise lu alimenzatis Jesu Kli kamkamilsh, u zúti: Ma, i-tenemús u (*useless are our efforts*)

kaesioioszùti, shée esià lu skeligu eschshinim. U zùis lu Jesu Kli lu t-chinàks: Lu kumienzùten, akslemłomłhem, aksgeenzinem lu askusigult, esnmemezini. U zàntem t-Jesu Kli: Pieszùnem, lu ne choòp fìshèi t'sshensh m-kozuèeis.

LXXXVI. LU KLNKOLGOEL'TIS LU JERUSALEM.

Luc, XIX, 41.

Q. Komimishit lshèi u ezageil t-Jesu Kli tméieis lu klnkolgoel'tis, klnhóitis lu Jerusalem.

A. Lu chütemiis lu sniapkéinten, Jerusalem, lu t-Jesu Kli u chzkoákomis u zùis: Ze ku lu mipenúntgu iételgoà lsgalgalt lu akłzuút, ku anui néu kúskoáko. Iételgoà lsgalgalt u chgúimenzin kuiksguizłtem lu ksgéstemp. Ku ta; néli kuesuékułtem tel as'chkutkutłústen. Nem zkolchitsh lu aksgalgalt u tesntelúlegu nem kułtelinzit tesmilko, m-silchemints m-elshit'-teséus; nem chièlenzit, nem elchilièlenzit, nem chializenzit. Chselchize nem zánemstemt, m-kołogonzit, nem nspemenúlegu-menzit, u lu askusigult lu lanui esnaiaiéut nem nspemenúlegu-mentem; nem teltelinzit, nem tkolégunzt; m-ta che inko sshensh ne ksntkoéus, taks'chkazéseu, néli takomipenúntgu chgúimenzin. [Nem lu annògonog lu askusigult m-chizentem t'skamelten, nem elèłnuégu, m-elilists lu skusigults nem koàngailemt, nem kùm-shilshłement, u guiútemt lu chłkot lu chstoligu, nem lesmilko m-pgołúlemt kuskéligu; nem tesia m-chémenzsis, m-aimenzit, nem kukłchgoaguaitin lu lesià lu lskéligu.]

Jerusalem, Jerusalem kupelszútis lu tanzogzogonzuten, shèi tle kuinsh chintéls piksiaamim lkoie, ezageil t'skuiskus eskułiamstés lu skusigults lu ls'chuágais, u kotámentgu?

Lu
chitsl
zùt?
gúiu
migu
Chen
lu zit
sgum
chine
lu ka
kolp
arms
him.)
[J
kutu
katal
ptlen
hims
shéls
Chg
koak
shen
m-ka
feet.)
kolst
lu la
i-chn
ish.
shis
tam

LXXXVII. JESU KLI ESZUZÛSHINÉMS LU SGUMIMIÉMS.

Luc, XXII, 7.

Eu lispizé lu klchpólistis lu Jesu Kli (*before he should be killed*) chitshilshementem lu t'sgumimiéms u zúntem: Lchen m-kaekolsin-zút? Chesél u kulstem, John u Piel, zúntem: Gáui t-kolnzútui gúuii lsniapkeínten, ne ipksnkaséigu m-uichentep chináks skaltemígu eskuílnmúlemen (*carrying a bucket,*) chshintép, m-zúntep: Chen lu zitgu lu iksníntem? Nem koéntems kutenélgu ges eskóli lu zitgu, m-lzi m-kutkolem. Eu chlág gúi epsgazút topen elchesél sgumimiéms, chlákakamis lu snchíntem, u zúntem: Eu t'skasíp chinesntels shéi kumi chíneskolsinzúti hié, m-siz m-chintlil. [Polsts lu kaetgolgoal, (*lamb*) kuíluágantem, u chizeútem lu skeltichs, kolpeelzéntem, u chítktontém u iítis,] (*they wounded him under the arms through and through, roasted him, served him on the table, and ate him.*)

[John, XIII, 1.] Eu t-Jesu Kli esgaménchists lu skusigults, kutunt sgaménchis; ietelgoa estmistés (*fore-knew*) u galip m-tlil, u ksalakomítém lu skusigults u kutunt u gaménchis, u tëshilsh, ptlentés lu chlálthelháks kuéis lu épsten, u nelchouszútemis (*girded himself with it,*) kuéis lu snzéusten, u nsiguis, u chgúimis, koltshilshélshis lu skusigults, u zuzéushis (*washed the feet*) lu sgumimiéms. Chgúimis lu Piel, u zúntem: Kolinzúten kuez's'chéni? a tanui u koakaetuzéushinem? Zúntem t-Jesu Kli: Tasmistégu lu kskolshtemen, pen nem gúi, m-mípenúntgu. Zúti lu Piel: Ta pistém m-kalzístemen koksuzéushintgu (*I will never permit you to wash my feet.*) Zúntem t-Jesu Kli: Eu ne tasuzéushinzin, tapistéms m-kolstémmentgu [ta pistém m-kuisellágt, m-koksnkulémentemntgu lu ls'chchemáskat.] Kuemt zúti lu Piel: M-ne lu kaezagéil ta i-chmish lu iszoshin, m-kozeúntgu, negu lu isplkéin, m-inchelchélsh. Elzúntem t-Jesu Kli: Eu suét lu i-guku i-chmish lu szozshis kaséútem, néli tle esmilko chgúkuze. Tesiá u i-pgúku, u tam potu esiá: néli tle ostmistés lu klguzhshemenzútis. Eu

uiszuzéushis lu sgumimilms, u elnigupenzùtemis (*put on himself again his overcoat*) lu chikaltchalka, elhakshilsh u kolkuéelstem: A ezmistégu lu kólshtëmen? Guizshhtëmen tnzgoélten (*I gave you an example, a lecture,*) nem pagéilem lu t-kólshtëmen. Koés-àustgu koanilimigum koan-Kolinzùten, koanmienzùten; shéi chin-shéi. Ku zuzéushhtëmen, u ko-Kolinzùtenemp, komienzùtenemp, u pen negu anui negu tel zi pkszozeushinuégui. Zu s'chemtép tasmit kutánt lu tel ilimigums. Shéi ku esmistép tié lu zùtemen, ku néu gest lu kólentép.

LXXXVIII. LU SNAEZIN.

Mat. XXVI, 26,—I Cor. XI, 23.

Zu elchilemút (*re-taking his seat*) lu Jesu Kli, u kuném t'snkolpo lu tel snchikénten lu ichélshis u chchaupléis (*blessed*) eiméusta, u teltelintes, u milihts (*distributed it to*) lu skusigults, u zúis: Kuénti m-htëntep, shéi lu iskeltich lu ksguizshhtëmen. Shéi lu kskólempp lu koksni kokominemp. [Znílz esshiit u nkaezinémis lu skeltichis, u sir nkaezilts lu sgumimilms.] Chsnagéil (*in like manner*) u kuéis lu snsústen lu lscháumen esnsigu lu tnkuilku u chchäupiléis eiméusta, u guizhtëm u zúntem: Kuénti sústenti ié eznsigu, shéi lu isngul, lu sir ktehiamenzutenuégutis lu skeligu l-Kolinzùten [kkihemptuégutis lu skéligu l-Kolinzùten,] (*the reciprocal re-union, reconciliation of man with God*) shéi lu singul lu ikssigumhten lu skeligu, lu kssigumhtzin klnkolgoeltis lu teie. U esia u epszsúst.

LXXXVIII. ZOKONTEM LU KLGUZHSHEMENZÜTEN.

John, XIII, 22.

Kuemt lu Jesu Kli nmeéls, mée u zúti: Pieszünem chináks tel paiént m-koguizshemis (*will give me away.*) Azganuégú, u tasmistées suét u es'chtgozinems (*whom his words pointed to.*) Chlakéine-mis t-John lu Jesu Kli, kolsúgumshtem t-Piel ksséum suét lu es'-ohkolkuéelstems: u zúntem t-John lu Jesu Kli: T'suét lu ksguiz-

shements? Zàti lu Jesu Kli: Lu shéi m-guizlten snkolpò iksznuké! (soaked) lu lnzòlku. U nkuélis (dipped) lu snkolpè, u guizlts lu Judas. I-chnguntés lu spelimenzis, kuemt nołguelzeentem lu t'sgoelemen. U t-Jesu Kli zàntem: Lu stem lu kuntels akskòlem goetlè m-kòlentgu. Ta sùet lu tel aiéut u nsugunémis gol stem egukùistem lu Judas. Lu uisihis ié ozkae Judas: tle skukuez.

XC. SNONINGUENETEN.

John, XIV, 1.

Pupusenç lu sgumimiims, u zàntem t-Jesu Kli: Ta pkspupu-sènç: esnoninguenémstgu lu Kolinzùten, nègu koiè m-ko noninguenémentep. Lu lzitgus inleèu ngoélze. Shéi ku ta ezageil, ku néu zànzin, néli chiksgùì l atkòlshlèmen taknlziiten. A tasnoninguenémstep koiè linleèu u chin nemtélze, u konemtélzeis t'inleeu? Lu t'suèt u kokutenélsemis u kononinguenémis, nem kokonúts lu iszkol, u nem tel zi lu kskolnúis (can do my work and do more.)

XCI. LU NCHAUMEN.

John, XVI, 23.

Kuesunegum, he kuesunègum, lu ne kuepszgalitsh lu tel inleeu lu liskuést, nem guizshtems. U zìu kuesgalitshi lu tel iskuést. Galitshui, m-kuéntep, nem i-kunpièls. Tam i-uinuintgu lu iszkolkuelt lanuì, kuies'chsgumezinem. Pen che tam kaezagéili, pen i-làko m-chsméielzin lu inleèu. Ne shéi lu sgalgàlt m-epłgalitshitgu lu tel iskuést u ta ikszùti u nem chàushlèmen lu linleèu, néli kugamèñchis lu tinleèu néli koangamèñch, u kosnoninguenémstep lu tel Kolinzùten u chinzòzkae. Chinzòzkae lu tel inleèu, u chinzgùì ié lètligu; u potu chikaelgùì ié tel stòligu, u chikaelgùì lu chinleèu. Zàntem lu t'sgumimiims: Shéi siz kuntakozin, siz mipenúnzit esia u esmistègu lu teostem ue ta suseüstemt. Shéi lu kaklèhnoninguenèten lu tel Kolinzùten u kuzòzkae.

XCII. LU NGAMENCHÉLISTEN.

John, XIV, 15.

Lu ne koangaménch m-kochitéktégu lu iskolkuélt, nem zun lu inleéu m-guizléms lu Sent Spagágt klemmszútenemp (*your comfort,*) m-nem lanui m-emút tshiéus: Pagpágt kloneguisten. Ta ksgoéllemen, tam pks'chtemplauálshi m-goéllemen; nem eleszchguímlemen. Chechichet m-hói lu koksulichem lu t'skéligu, u tanui kouichentgu chinezguilguilt. Lu t'suét u kogaménchis, nem gaménchis lu tinleéu, nem gaménchen t-koie, m-shéi m-chinlakomenzút lznilz. Nem lu inleeu kaechesél m-kaechguímentem, m-kaechlakakamentem, m-kaechaiéutementem.

XCIII. PIESGUÍZELTEM LU ISGEST.

John, XIV, 26.

Lu Sent Spagpagt lu nem zkúlstem lu tinleéu nem esiá m-meielems lu klzuútemp. Nem esiá m-nlkokomfulems lu méieshlemen. Lu isgest u piesguizltem, tam ezagéil lu t'skéligu esguizshem lu ksgéstem. Ta kuezngél koséunementgu zúlemen nem elgoéllemen u nem elchguímlemen. Lu ne unegu koangaménch, m-shéi ku néu kulémt, néli chguímen lu inleéu. Néti lu inleéu tel Koie u esshiit. Shéi kuiestzúltem, néti koaksoninguénem.

XCIV. JESU KLI LU SLÓKOLKO.

John, XV, 1.

Koie koslókolkomp, u pis'chlichsheméchsten, (*I am your trunk, you my branches,*) lu piskusigult: lu ne s'chlichsheméchsten es'chzápka lu slókolkos m-epspiikálk. M-ne lu ne tas'chzápka lu lesshite slókolkos, lu ne chkaupéchstem (*if the branch breaks off*) tel slókolko ta kaepspikálk. Lu ne chkaupéchstem i-chmish gest ks'chkamin ksuil. Shéi lu ne empile peschzápka lu l-Koie lu

Iskeltich, nem kutunt gèst lu akskolem. M-ne kugokòm lu tel Koie, m-kui-tenemús kuskeligu. Ne kuchnichpelenzút lu tel Koie (*if you cut yourself from me*) m-kui-tenemús.

XCV. KAEKSGAMENCHÉLISI.

John, XV, 12.

Shéi lu iskolkuelt, pksгамenчéлис ezagéil tesгамenчstemem. Ta suét ezagéil tksгамenчis zagéil tesguizekts lu spupéulsh lu gol sgamenчéusasz. Kuiseilágt, lu né kolentep lu zútemen kskólemp. Ta kszútemen kuis'chaitép (*my servants.*) Lu t'seemtép tasmistès lu kskólems lu tilimigus. Piesàum pisellágt, néli mèielemen esia lu tee stem u esmistèn. Tam kosznkoènemp, u pisznkoén, u lu t-Koie nkoètemen, u téshilshètemen lu kskólemp lu gest. Lu stelskéligu aimétems, néli kosaàimes. Shéi ku lu kutèie kuskéligu, shéi ku néu esгамenчstemt.

XCVI. GETHSEMANI.

John, XVIII—Mat. XXVI, 36,—Luc, XXII, 39.

Lu t-Jesu Kli estmistes u kspolstem, u tehguímis tehizis, tehgut-pmíis lu kstlíis, tastlkokomiis. Uélkup esgazútems t'sgumimiis, u niéko lu tnshietiku Cedron, u shalútem chesmòko lu chskuamù-legusncháumis (*to his favorite praying spot.*) Lshéi u epsnkólkaten, u zúis: Ié plákaka m-pcháum, nem chlkokomítemen (*I go far from you*) m-chincháum. Chechelés kómis lu ksgazúts lu szkutenélsz, Piel, James u John, u npipilsh lsnkólkaten. Potu stáako lu kngel, tasió, ksnigupéls, ezagéil tehmszhanemist (*discouraged*) ta aps'chzehém, esia u chestemiis lu tee stem (*nothing would go to his taste, disliked everything,*) i-páu, chint, kussús, i-ssèsh lu skeltich, chs'shpize (*frowning,*) ntagèls, u zúis iè chechelés: Lu isngapèus nigupéls u ntagèls chageilnéu m-chintlil tismigupéls. I-pleé, kaes'chitemi (*be on the look-out watching.*) U koltelinzútemis (*snatched himself from them*) lu chechelés u chuèushilshemis ezágals-

lkot tkuéntgu lu sshensh u zkamintgu, lshéi u ezagalsikot u gúi. U lshéi koikoishénem, u chtóikan u tkontès lu skutlusz lu lmalt, łumnússem lu lmalt.

XCVII. JESU KLI ESPUPUSÈNCHI, ESKONKONSZINEMISTI.

Lshéi lu lskułpágs ezagèil t-uichis esià lu stelskeligu lu szkuèis lu iéie, u nishilshem lu skeligu lu lnishtëusz lnchestin, ezageil tehîttákakene tnchestin, esià u innaàka tnchestin (*sinking down in the midst of malice, buried all over in sin, rotten,*) u uichis esià es'chnmenchinems Kolinzúten, esià u es'cheszinems, es'cheszinemístems, guémchstemis, chguaszanémis, esnkuttiakotems. Esià lu skeligu n uiezagéili, ta kaoplgest. U lu Jesu Kli azgam chnuist, uichis lu leeus, nchestemiis lu skeligu, chemis, nchéseusemis, nguasásemis, koeshemiis lu gol nkólemis; kuéis lu tapemin, ntels kstapim, kskolgoélem lu skeligu esià gol stéle.

Lu uichis lu leeus, ntagèls lu Jesu Kli spuúsz, u konkonszimemis zúis: Koié lu kotapentegu, Koié lu kolzint; nkonnemint ié skéligu, tamá estakakanúnems lu t'sgoélemen. Leeu, a kaelgoélem lu gest lu aszkol lu stóligu? Tamá askusigult? Kuemt u kszlîtem lu sgoélemen lu szkols, a kaekstlegúpîlt? Geil néu kagumenzút lu sgoélemen ne lu chslzîttgu kukskómîtem esià lu askusigult.

XCVIII. LU SNSUSTEN—CHSKUİLTEMIS LU SNGÚL.

Lu t'sncháumis lu skusées chnguktém lu spuúsz, nkonnénemis (*he mercifully heard him*) lu skuseés, u gol szcháus u zkulstelt teps-kapkapúsél l-Jesu Kli eslumenús lstoligu. Chlzentem lu t'skulstelts eskuném i-tgal t'snsústén (*glass chalice*). Lu lnsústén esnes'chélze lu kutunt eseiméus, lu łpłpgomin ululim, lu pítkumen ululim (*nails*), sguagueenchélp, kéigumen, lchminten, lu ululim es-

kalguélis, sptágo, łu guémehsten, (*insults*) łu snaimelsten, s'chiókom, esiá łu i-tag, kolin, esiá łu tee stem łu chélchelt (*provoking vomit.*) U koénłtem łu snsústen, u zúis: Shéi łu akszsúst aksguilguiltem łu skeligu, aksnłemłsem łu anleáu (*to appease,*) shéi łu akłnkolisústen łu lłéie szkueís łu skeligu.

Kussús łu Jesu Kl, u zagéil tnuéup (*backed out*) łu spuúsz. Łzi u esél łu spuúsz: ntels łu nko łu spuúsz: Hoi iksłstem, ksguilgulti łu skeligu. Nko spuúsz ntels: Géi chinnguzguzmłs ne susten. Hoi ioioszút łu spuúsz, lchementés, iommstés (*made violence to his heart*) łu spuúsz, u chgutipmiis łu snsústen, nuálkanemis (*turned down the top of the chalice*) u sústis che i-noól, nsopenúis, u tasnłazp (*drank it all, there remained not a drop attached inside.*) Łu lchemstés u sústemis ié snsigu, ezagéil tkolchlóg łu spuúsz, u chskuiltemis łu sngúls (*sweated blood.*) Lesmłko łu skeltich u chaupizémis łu sngúls (*he was dropping blood all around;*) łu gaznúmtis łu chłkaltchálksz ezagéil tesnkométiku łu lsgúls, i-tłómalka (*his clothes all blood-stained:*) aúp łu snguls łu tel skeltichs ezagéil tnshietiku aúp moóp łu l'stoligu. Jesu Kli estkolégu zagéil t-tentemnéi, zagéil che ta epsngul. Łu skutłusz che i-pik, łu s'chktukutłústis chteltellús, (*his eyes looked dead,*) u nteteélzémis łu spuúsz ioiót (*felt his heart inside beating strong.*) Lshéi u tnuéimis (*offered in advance the sacrifice of his blood*) łu snguls chleéus, u zúis: Leáu, tlekusku ié snsusten, pen tam koié iksznłéls pen anuí m-kukaepznłéls.

XCIX. A NEM KOLSTÈMMENTEM LU ISNGUL?

Ntels łu Jesu Kli: Łu t-koié u sigumen łu isngul; pen stem łu t'skéligu m-kokałguizłtems gol ié sigumen isngúl? Nem ta kokesázgasts, nem kokułètełts łu isngul, m-kochkaluténełts; nem eznguiélsi łu skeligu chsgoélemen. Ma ue sigumen łu isngul, m-ta koksgaménchis. U zkoáko łu spuúsz łu gol spsáie, ngumelsemist (*felt sad,*) u nagaléls: ezagéil i-t-tenemús u sigumen łu isngul.

C. T-JESU KLI NKULPUPUSÈNCHÉMIS LU SELAGALÁGTS.

Lu eh's'chut lu skeligu uichis lu skois, lu sgumimiims, lu goeit lu gol znily golzút, kulguzshemist, komentém, lu kapenzútis (*his friends to death, martyrs*) lu gest lu skéligu, lu pagpagt lu gol znily m-goélsts lu nechestin, lu pagpagt smeém, lu szizimélt lu ne gàménchentem tesnülko lu t'spuúsz. Tuichíts lu knguzguzmélstis ié skeligu gol znily. Tuichis, tmóigais (*foresaw*) goeit lu kaesn-nichsi (*beheaded,*) kuitlt lu kaes'milchptptkominálkoi leseiméus, lu kuitlt lu kaeskolim (*roasted,*) lu kaesulim m-tlil, kuitlt lu ksn-shitúsem, ks'chtakèinem t'sshensh m-tlil kaesntkétiku m-tlil, kaes-nichús, kaestelélisi (*sawed in two, quartered*) ksamákágeiem lu lguiguelút (*fed out to beasts,*) knguzguzméchstem t'skamélten m-tlil, kaes'chazéusi (*hung,*) ttapmin m-ktlil, nem esguilguilti m-eslákastem (*buried alive*) kslchemím kseutúsem lu Jesu Kli. Enuéts lu lpuúsz lu knguzguzmelsi ié selagalágs, i-ezagéil lshéi m-ksagéilem. Enuéis lu lpuúsz ezagalsguéit komentém lu skusi-gulta.

CI. ESETISHI LU SGUMIMIIMS.

Mat. XXII, 40.

U teshilsh lu Jesu Kli, u chgúimis lu sgumimiims, u elchizis, u uichis esiá u esetishi, u zúis lu Piel: A shéi títtilugt lu pkaeskéilkalt nko selicheh lu sp'pakani l-koie? Esguusemistui (*keep awake*) es'cháuui, pes'chint géi ne kaélzkukunútemt ehtéie (*lest you be dragged into sin.*) Iopiéut lu spagpagt, u i-zégu (*weak*) lu skeltich. U elguist elcháum nko silicheh, u negu nkosilicheh lu spakani. U potu kspotlem lu lehelés elchgúimis u zúis: Shéi etitshui u méléui (*rest yourselves.*) Tle nloopús lu iksnguzguzmélts, hoi potu zkolchitsh lu shéi m-koguizshementem lu lmiłkonkonemút lteie. Gutelilshui, kaesguí, shéi tle kaechiitemíils lu tiklguzshement-zúten.

CII. LU JESU KLI NTAMZANTEM T-JUDAS.

Mat. XXVI, 14—47.

Gài lu Judas chináks lu tel chopen elchesel sgumimims, kuemt chgúimis lu ilimígums koikoáialks, zúis: Kuinshtopen ululim m-koguizhtep, u t-koié m-guizshemen lu Jesu Kli lanní? Lu uskamkamilsh, zúis: Chełopen ululim m-guizlzin. U shiélsemis ié chełopen.

[John, 18, 2.] Judas esmiulégusts lu sgamenchólegusncháumis lu Jesu Kli, lu s'héesnólegu (*the place where Christ loved to pray, the holy spot*), kuemt komem t'sgupelstuéggu eskómstem lu snzékushin, i-tgal (*lamps*) t-olústeu (*torches*) kómentem lu lúku, ululim eskalguelis, u spézen spkoiép (*chains, ropes*) eskomsmúlemen, eskomtgazélsten (*arms*), chtkoótemis lu snlkókołkaten, lu skoammúlegusncháumis Jesu Kli. Judas lu golshitenzútis, lu sgushiit. [Marc, XIV, 44.] Zúis lu sgule'him: Gest m-ko kaesázgastep: lu shéi lu iksntamzánem, shéi lu akszlich, m-zánem-step m-lehentép gei m-kaelgupenúntem (*lest we let him escape*.) I-chtgcmenzútemis lu Jesu Kli, u nchelshúsis, u ntamzáis (*went straight to him, embraced and kissed his mouth*) zúis: Lémlemt, Mienzúten. Lu t-Jesu Kli esmiltém lu spuász, tas mènzemis, tás-támłts lu chélshis ks'chinéchsis, tasgoléchsis, esmistes, shentam-záis u zúis: Judas, sellágt, stem lu aschgúiem ié leé? A t'sntam-zán m-koaksguizshem? u elchuéushilshementem.

CIII. KUENTEM LU JESU KLI.

John, XVIII, 3—Mat. XXVI, 36—Luc, XXII, 47.

Lu t-Jesu Kli ue estmistès lshéi m-ézagel chguistemis lu sgulchim, u chtéshilshemis, séuis: Suét lu estlutluúsem? Zúntem: Jesu Kli lu tel Nazareth lu kaestlutluúsem. Elzúis t-Jesu Kli: Koié lu chinshéi. Su i-aunzút Jesu Kli, nuéupem, zkakalilsh esia lu sgulchim, che i-tlagtlág u eskaminiéut, tilgumist lu ksiu-mist (*to stir*) i-nkozinemis t-Jesu Kli u kammenstès lu sóltis. U tzi ekséuntem: Suét lu astlutluúsem? Ezageil t-háustem u

eltpip (*as if they had been let free, they got up again,*) u esiá zùti: Jesu Kli òu kaestlutluúsem. Kolkuonguzis t-Jesu Kli: Zùnzin koié chinshéi. Ne òu kokuéntep, ta teé kses'chestep ié iskusigult. [Mat. XXVI, 55.] Agalá u chinesmimiim lsnchàumen, u ta pistém òu kotakastègu (*lay your hand on me*) òu tanchélsh, néli ziúzi esnlopús òu ikèhnguzguzmelsten (*did not yet come my time to suffer,*) u ietelgoá koas'chgùiem koasagéilem tehinnakoemen. Pen shéi ietelgoá nlopús òu chen m-konagalelsegmentgu lshéi m-kougéist-gu. Ma ietelgoá mipenuntgu ta kokstlegùpentgu, ta koksikontègu u pen tkoie tispuds u chinchguzshzùt (*I give myself up*) Kuemt chgutpmiis, u komiutitests, tkomstès u lchentées (*took him by hand, threw him, tied him.*)

CIV. MALCHUS.

Mat. XXV I, 51—John, XVIII, 10.

Èu Piel lzi esnazagépests, chazgépilem òu Jesu Kli, lshéi agéistem, chkokoéuchstemstem, gutpnùnt, nzokantès òu nspùstis (*sword,*) zùis òu Jesu Kli: Kolziisku ikanspèusem (*let me strike in their midst.*) I-choóp u spélze òu tnpùsten, u chgotènes òu chináks esàustem Malchus. Geentém t-Jesu Kli: I-tlilsh, elnzàkont òu anspùsten. U elkuéis òu tene, u elchzpakahtëm u elpaág. Kuemt zùti òu Jesu Kli: A ta ikssústem òu tinleéu koguizlts òu ikssust? lchen m-ezagéil m-guilguilt òu skeligu, òu ne ta isnguzguzmél's? A kuntels ku pen ta iksgalitshitem òu tel inleéu topen eleselopench-stakan tepskapkapùsel tiktkolkéigunzàten? Pen koié iszhzògo, chinepsztels chiksnnguzguzmél'si. Chines chzogopilemist gol em-pile, (*of my free will I give myself for you.*) Èu uichis t'sgumimiims u lchentém òu Jesu Kli, u kuhtelkomintem, néli sngalémeni (*cowards.*) Kuentem òu chináks u t-sizem u konnùntem; ptléchstemis òu sizem, u nptlalks u gutip; néli chzkuizèntem.

CV. ANNAS.

John, XVIII, 18

Eu Jesu Kli zkuntém tesulkupás eszkulégustem, (*was dragged down hill on the ground,*) niéko lu tel nshiétiku, nskuétikuntem (*dragged in the water,*) esshátemus (*up hill*) elzkustém, gústem ch-Annas. U ishéi u iamenzut lu ilimigum u koikoáialks lu Suip, T-Piel tel lkot u ezeutépista ks'chazgaépílem, lehen m-ezageil lu ks'chzutéchéts (*how they would treat him.*) Kolnechsushép lkolinchemép (*stood at the door.*) Tle nóngu lu John lu lzitgu, néti sellágtá ié sguchitím lkolinchemép, u kolkuelts lu sguchitim lkolinchemép, u nóngustem lu Piel. Chauseupiléntem (*questioned*) lu Jesu Kli u zúntem lu t-Annas: Stem lu asméiéltem lu skeligu? Suét lu asshemenuégu? Zúti lu Jesu Kli: Eu koie chinezmmimú lancháumen teslá koesséunemists: tapistém lessuékum u chines kolkuelts: seunt lu insunemenzúten, koesmiltés lu iszkolkuelts. Chináks lu tel sgukolems lu Annas lu séunemis lu skolkuelts u tkousúsís (*gave him a slap,*) gutzinemis, zúis: A leé u kuezegukú-nem lu ilimigum koikoáialks? Jesu Kli ta tee snen'ntéls (*did not feel disturbed*) u kolkuénguzis: Eu ne tee t'téie chinepskolkuélt, m-nemiéplíngu. U lu gest lu iskolkuélt, u gol stem u kotkousúsentgu?

CVI. CAIPHAS.

Mat. XXVI, 57.—Marc, XIV, 53.—Luc, XXII, 34.

John, XVIII, 24.

U tel zi guizshementem lu ch-Caiphaz ezlich u gústem ch-Caiphaz. Nkulguímis eslá lu ilimigums néti ks'chkamkamélisems, u ks'chzoguépílems. Esatluúsem tshéi m-ksnemíepem lu Jesu Kli lu tklmishzútis, (*those that knew anything about him, witnesses.*) Eu tauuichem t-klmishzútis, hoi tlutluúsem lu tikoistém m-chiokopiléntem, tklchikopilenzútis (*false witnesses.*) U goeit lu tpiip lu ks'chiókopilems lu Jesu Kli, u tashiispuúsem, tashiistuégú (*they did*

not accord with one another,) pen esia u ntogtigulzin. Chesél lu tpiip, u zúti: Kaeséunementem eszúti: Ne u máun iè snycháumen, u kunéu i-chmish pusemin m-chineŋkolem tnko snycháumen, tam tehelsh m-kolem. U lu esnmipálka eskoltenemúsemŋtem.

Eu Caiphas lu ls'chihéusems lu zitgus u téshilsh u sèuis lu Jesu Kli: Tamà kuks ezinti i-Inmiépenzt? U tasshulzenmist lu Jesu Kli. Etzúntem t-Caiphas: Golstem u kaesléchstemŋilt? Eu ne unegu kukael-Kolinzúten, kaezúŋilt. Kolkuénguzis, zúis: Tshèi ku ue ne zúnzin, ku neu shèi ta ksoninguenémentgu, negu ku neu ta kokstalintégu. U gol koguémchstatementgu, m-koel-uichtgu lu ls'chitemip m-chin chikémút m-zehgúimŋtemen ne lezéut agalgált. Zúntem t-Caiphas: Eu lskuésts kae-Kolinzúten koméi-elt a unegu kukael-Kolinzúten? U Jesu Kli nèhi pòteests lu skuests Kolinzúten, zúis: Ezageil lu taskolkuel. Ngumelsemist (*horried*) chtelzeenzútemis lu gaznúmtis, lu npotéten gaznúmtis, zúis lu esaiéuti t-Caiphas: A séunementep lu kutiszút? guémzinemis, chguaszanemis, cheszinemis Kolinzuten. Ez's'chen lu spuðsemp iè lskaltemigu? Esiá u i-nkozin, zúti: I-tog m-kstlilemi: gol stem kaestlutluðsem tkŋnmipenzúti? kaeséunementem lu tel znilt lu tasgést. Iaaspuðs u chzoguepiléis lu lkstlil, u chtlapilentem, (*condemned him to death.*)

CVII. SKUKUETS.

John, XVIII, 63.—Mat. XXVI, 67.—Marc, XIV, 65.

U lshèi kuéntem lu Jesu Kli t'sóltis, u ptagousúsentem, ehiligú-sentem, chzokéintem, zuuktém splkéis, esttkousésemis ŋkaltém lu supziis, m-lehsgalip melmélchstatementem.

CVIII. PIEL ESZKOÁKO.

John, XVIII, 16.—Mat. XXVI, 69.—Luc, XXII, 55.

Eu lehchihinélgu epsolshizt, lzi nemtús (*sat by the fire*) lu Piel. Tchináks uichtem t'smeém lu Piel, u zúntem: Ha, kuanui, sùgun-sn, ku smemeiéms t-Jesu Kli. Ngel lu Piel, ŋkukuimetuilsh lu spuúsz, kolkuénguzis: Ta, tasságusten zi skaltemigu. Eŋuichtem

Piel lu tchináks, u zúntem : Tamá uichenzín lankókołkaten, anui lu kuchináks lu tel skusigulta. Telzi ngel lu Piel, gutzinemist, zúti : Unegu tassúgusten. Zúntem tchináks : Shéi ku essúgustemen, tle nsúguzinzin (*I know thee by thy voice.*) Kuemt cheszinemist lu Piel, u lénemt (*denied.*) zúti : Tasmistén tassúgusten. I-choóp u kolkuelť lu skuiskus, u elnikokomíťs lu zúťtem t-Jesu Kli : Nem cheťs m-kochťenemťgu, m-kolkuelť lu skuiskus ietelgoá lskukuéz. Lu t-Jesu Kli chítazgaénis (*looked down on him*) lu Piel, u guíst, ózkae, kuemt zkoáko esntagéls. U pentich tel shéi lu tel skukuéz lshéi u eguđnem. Kuemt agal kolkuelť lu skuiskus shéi zkoáko, u gol es'chanaupus, kuťkotkokús lu t's'chanaupus.

CIX. JUDAS CHMSHKANEMIST.

Mat. XXVII, 3.—Act, I, 19.

Lu galip kuékust etiamenzút lu ilímigum koikoáialks, etchkamkamélisementem, etchťlapiléntem. U telzi u lehentém, u gúistem, ch-Pons Pilat. Judas lu uichis lehen u agéistem, lu etťlapiléntem, kutunt pupusénch, etchgut'telsemist (*mad at himself*) gol skonéchstemis lu chshíépiles, kómis lu ululim, úkuis lu lsncháumen, u chitp'rumlis (*scattered them on the floor*) eszkoáko, zúti : Kuén lu kutunt tēie, guizshemen lu ineshíépile. Chingutemmszút (*I am a wretch.*) hoi chinóost. Ta t'suet koksokolgolnúťs (*can forgive me*) lu iszkuén lu tēie. Zúntem t-koikoáialks : I-tene-mús lu lkaempilē, anui kulpaganzúťsh. Lu uichis choinzúťtemen-tem lu tesia, u kuéls lu spokoiép (*rope*) u chiskamnēusis lu lehlchsheméchsten, u chazuuszút kulazzinzút (*hung himself*) gol s'chmshkanemist (*out of despair.*) U lu est'shaltéus, u etťelpéus lu ollis, ptáta lu stgénchs.

CX. PONS PILAT.

John, XVIII, 28.—Mat. XXVII, 2.

Lu chchòlzkae u chtpieutchin(igu lu Suip (*stood outside*), lchoòz-
kaementem t-Pons Pilat (*went to meet them*) u zùis: Stem lu
chsnemiépltem (*found out about him*) ié skaltemigu? Zùti: Shéi
ku tastéie skaltemigu kunéu takaeksgúistem ié leé. Zùis t-Pilat:
Kuéntep, tempilé m-chzoguèpiléntp. Zùti lu Suip: Tiltilugt lu
kaespelskèligu, [néhi kaespòtee ietelgoà lsgalgalt.] Kuémt es'chio-
kopiléstem tesià lu t'teie, zùti: Eszusts lu skeligu takaes'chgaka-
pilem tee stem (*not to pay taxes*), u eszunems kaes'chsuichkanem,
kaestmálem lu ilimigum Sésar. Mipenúis t-Pilat i-chmish esko-
teemisti u ezegukúnem. Chnòlgumis lu Jesu Kli, zùis: A anuí lu
kuilimigum t'Suip? Zùti lu Jesu Kli: A tanuí taspikéin u ko-
as'chitè, a tkuitlt u koesnàukanems? Zùti lu Pilat: Ku zntels a
chin Suip? Tamá lu tasnkuéligu, lu tankoáialks u guiszheiments
l-koiè; kuez's'chèn? U kolkuénguzis t-Jesu Kli, zùis: Tam lu
isilimigum ié tel stóligu. Shéi ku lu koguizktem lu isilimigum ié
tel skeligu, kunéu kokolkéiguntem ié tel inshemèn. Pen tam ié
teleé lu isilimigum. Pilat zùti: Ne kuilimigum kuémt? Zùti lu
Jesu Kli: Uné chinilimigum, ta iksénemtem. Chinzgùì
i-chmish lu unegu lu iksméiektè. Zùti Pilat: Stem lu unégu?
I-kolkuélt u ózkae, zùis lu Suip: Ta iesuichem lu gol stem ks'ch-
zoguèpilem ié skaltemigu; chsuséupilen, u ta iepsuich tkèhtlepi-
lenzútis (*reason to condemn him*.) U goeít lu lshéi esuéi u
es'chiòkopilests. Pilat etkolkuélt l-Jesu Kli: Tam a asséunem ié
eguekukúnem? Lu Jesu Kli ta eplnshulzenmisten, u nuilelsemis
t-Pilat lu Jesu Kli (*did not say a word, and Pilate did not know what
to think of him*.)

CXI. JESU KLI UKUNTEM CH-HELOD.

Luc, XXIII 6.

Pilat lu sèune Jesu Kli tel Galilea u lu snkòliltis, ch-Herod u guistem, nèli Helod zgúi tel stoligus zgúi lespòte (*to the feast.*) Helod uichis lu Jesu Kli, lèmtemis, nèli t'skasip u chsèunemèlts lu zuúts, u esnuchemélsemis (*wished to see him.*) Goeit lu tee stem u chsuséupilelts, u esntéls kskoènektem lu snp'spt'atem. U ta epłnshulzenmist Jesu Kli, u ageistem lu tpsaie, kolspsaíemís .tesia lu t'schaiutèps; nłgupentém i-tpikalgu, nèli shéi chzútechstem lu eskokueui : u ełkúlstem ch-Pilat.

CXII. JESU KLI KOLLEZÈUTEMSTEM TEL BARABBAS.

Mat. XXVII, 16.—John, XVIII, 40.—Luc, XXIII, 18.

Pilat elzúis lu skéligu : Ma uichentgu negu ta tee stem chsuichltem ié lee. Ié leé chinepslich Barabbas : esmistép goéit lu spelskéligus, eskołeguegukúnems lu skéligu ks'chsuichkanem lu ilimigum. U shéi lu inkolemen lu teé suét ié potu lspóte, shéi elozkaèstem : Shée eslichemp (*your prisoner*) Jesu Kli, ié Barabbas eslich : suét ié tel chesél ikaestalm? Esiá uée : Barabbas shéi lu ksòzkaei. Zúti lu Pilat : U kuent nem kses'chèsten lu Jesu Kli? Esiá u shiispuùsem, uéeis : Lu leseiméus m-elmilchptptkominálkomentgu. Ma lu guémchstatementem lu Kolinzúten, chshlímèusemstem (*placed at par*) lu lnakoémen, u chpuusentém lu tpsaie (*compared to*) u kolezèutemstem lu tel Barabbas, (*postponed to;*) koltemótemstem (*treated as good for nothing.*)

CXIII. CHSPIZEÈNTEM LU JESU KLI.

Zúis t-Pilat lu skéligu : Ta stem uichen ié lskaltemigu lu szkúéis lu teie; ichmish gol kuiksnłemélsem (*to please you*) m-lzentém, m-eltalintém. T'soltis kuèntem, chzseliguntem (*stripped*) i-chte-mélgu lu Jesu Kli tesia lu t'skeligu u uichtem, u chgoagoaimintem.

Łu chholtchinélg u esnshítólegu ł u sshensh (*stone pillar*), u lzi es'chpitkonnëshin ł u iál ululim (*an iron ring stuck in the stone column.*) Łu chsnchemichis u azéuitem (*bound together his hands at his back*) ł u chelchélsh Jesu Kli, kuemt lululim u chazazłtém ł u chelchélis. T-chopen shemshemnëustem (*had on both sides*) ł u Jesu Kli, chopen ł u ls'chizikues u ttip, u chopen ł u chszch'héchsts: kómém ł u tkëigumen, kuemt lzentém. Łu lzentém ł u snchemłniuts (*sides*), millzësentem (*breast*), nlzichentem (*back*), lzulzuusësentem (*face*) esmilko ł u skéltichs u spltém. U i-koaimenzót (*turned black*) ł u skéltichs t'snguls, u chskuize (*swelled all around*), chtelize (*torn all around*) kukteltelip ł u skeltichs esłztém. Čhłikatze, chtemgéizëntem (*all cut, torn all around*.) Kuemt ł u snguls łint ilil, ł u lesmilko chiúsze, u i-čhtłúmze (*all around covered with blood*) ezageil t'sznchniche ł u tkëigumen.

Łu lzenzátis áigot, kuemt etłkuitłt etł-tpip kolisnuëgu. Kuentem ł u ululim eskalguélis, u tshéi gui u chspizéis ł u tululim. Hoi negu aiáigut ł u sgulzim, kuitłt ołtppemenzút, etłkolisenuëgu u kómém t'sguegueenchélp ł u tkłzminten. Esia esázga, u chgoagoaimlis, u chnpiësemis ł u gol esnguzguzmëchstemis. Łu tepskapkapusel tel nuist zázgais ł u Jesu Kli, u nigupësementem, u zeeshshitem ł u gol kutunt teie ł u eskólems, u iligúsem. Negu Maly ł u skois ł u leskoée esntaktakasinzút (*in a corner covered her face with her hands*.) U es'chspizeëstem ł u Jesu Kli esázga chleéus, u zúis: Ta ikaetmshkanemist, tle lzi chicksniáulsi kaetnéisem esia ł u suidugunes ł u skeligu. U zúis ł u skeligu: Ma uichentgu ł u snkutenáksem iesneëisem ł u aspsáie.

Chináks ilimígums ł u soltis lshéi u esguisti, uichis ł u skusigults es'chspizems ł u Jesu Kli, zúis: Pez's'chëni? A kspólstemp ié skaltemígu? a ta kuepspuús? U nzokantés ł u snspústis, u chnichepiléis (*cut the chains*.) Kuemt ł u Jesu Kli kolchlguspuús u ntkokoétiku lsgúls. U ł u uichis i-čhtemélg u ł u skeltichs, zeeshshemist, kuemt chtiešhemis (*crawled to*) ł u gznúmtis.

CXIV. JESU KLI LKOKÉINTEM TEPLULUÉLZE.

John, XIX, 2.

Lu t'soltis kunem i-tkuillgu, u n̄gupentēm, u chitkalshésshistem lu lsshensh, kólishtem t'sguegueenchelp lu tkikoázkais, u lkokéintem. Kuemt kunēm tpūsten (*reed*) u nspapkéiltem kanoōsi (*struck his head to make it sink in*) lu lsplkéis ks'chsosoóskani lu lsplkéis. Nishilsh (*they went down*) lu lsplkéis, kuemt chzomkéis. Goëit lu chs'chkutkutlusten u zózkæ, lu goeit lu tel s'chilchem-mēshis u chiłozkeésshinēmis (*went out of the forehead.*) U guizltem lu pūsten lu lehols, chkoishēnēmis u uēis: Hoi koázkanementgu, lkokéinementgu lu ilimigums lu koázkais; shēi lu eskuéstgu pūsten, shēi lu chilimigumtis lu ilimigum.

CXV. IÈ LU SKALTEMIGU.

John, XIX, 4.

T-Pons Pilat kuēis lu Jesu Kli u koēntem lu skeligu, u zūntem: Iè lu skaltemigu. Shēi esłkokéinēms t-Jesu Kli lu lu sgugueenchelp (*having on his head the thorns*) u essizems lu i-kuillgu. U lu tgoeit ueēntem: Polsku, polsku. Zūti lu Pilat: Stem lu szkols? Zūti: Tama zūti zniz lu ilimigum: lu suēt egukunem es'cheutūasems lu kaēilimigum. Lu ne talentegu, che tam angaztūasēf lu anilimigum. Hoi, kułagalemist Pilat, zūis lu Jesu Kli: A kuilimigum kuemt? Tasshulzenmist. Zūntem t-Pilat: Ta kusntēis koksłkolkuēlstgu? Tasmistēgu a tkoie m-pólstemt, u tkoie m-guilguilt'stemt? Zūis t-Jesu Kli: Ta koksłkñuntgu tanui teēlstem, u pon nēli zntēsements t-Kolinzāten m-kokłkñuntgu (*you can do something to me.*)

CXVI. JESU KLI CHTLAPILÉNTEN.

John, XIX.—Mat. XXVII.

U elòzkae lu Pilat, zúis : Shée lu ilimigump. A pikspòltem lu ilimigump? Zùti esià : Ta suèt kaeilimigum, i-chinàks Sesar. Shiels, shispuúsis lu skeligu t-Pilat, hoi lákshilsh kaintés lu kíntel-iltiis lu Jesu Kli, chzogupiléis. Kuném tnzéusten, u lu lsmilch-mèlsz lu skéligu u zuzéuchstem, zùti : Tam i-tkoié kstlemtlumelstem lu singuls Jesu Kli, ta ikaepstluméchst t'snguls (*I do not want to stain my hands with his blood, I want no stain of his blood.*) Uée lu Suip : Kuént lu snguls kaechsigukèhlt lu singuls, negu lu kaeskusigult m-kaechsigukan t'singuls. Kaeks'chaupaiákan lu t'snguls u lu kae skusigult kaes'chaupaiákan.

CXVII. JESU KLI ESNCHIZLKÉITEMS LU ESEIMÉUS.

Luc, XXIII, 27.

Tlutluúsem lu tkutunt lu teiméus, u zuúkultem, u chizlkéiten-tem lu Jesu Kli lu teimeus. Elchzkuizeéntem (*pull from round his body*) lu t'sizem lu i-tkuul, u elgaznúmtentem lu tgaznumtis. T-kuéis lu eiméus u piimtis (*rejoiced at it*), òzkae u lié lchesélem nakoémen u lnihésem u guist chshemshemnéus tnakoémen. U lu soltis goeit nkósem lilimigum tshèi u nkułgúimentem. Lu nptleméus lu tel sniapkéintem (*out of the city*) esgaméchnmists lu eiméus u tchizis lu skois. Lu chiznuégu u azganuégu, es'chesélem u nigupéls, chigupspuús, łgułgupspuús. U guí negu chizis skeligu tpélpilkui es'chzkokopilemístemsts, u zúis : Tam koié koks-chzoótemengtgu, anui m-pks'chzkokomist u lu askusigult. Lu tshèi lu kalálko lshèi u agéistem, lchen m-agéistem lu spapálko? (*dry wood*) 'izúnems : Shèi koié chin Kolinzúten u lshèi u koagéistem gol kolstémmen lu teie szkuenomp, lchen m-agéistemt lu anui lu kukonkonemúł lteie?

CXVIII. VERONICA.

Eu tshushuel tchizis chináks smeem u tehkoikoishénemis (*kneel before him*) u kuéis tu skaléps tu i-pikalgu u kseep'sems (*to wipe his face*.) Tiligús tu t'skaléps tu Jesu Kli, izi u kolkaii tu skutlústs Jesu Kli.

CXIX. SIMON CILEN.

Luc, XXIII, 26.

Esnehiztkéitemis tu eseiméus teshaltemús (*up hill*) néli tle kszspmi tu snguls, shéi es'chemchemip tu spuusz (*his heart grew dark, fainted*.) che tasioiôt, es'chlguspuús, shéi ntkokoáks (*fell in the road*) es'chilchz'zène teseiméus. Shéi telkaluisentem kael-teshilsh, tu tlúku ilentém, nilil'chentem (*struck on his back with the point of the sticks*.) Kultunêlsemis kul'pemiis ta kskákalt tu eiméus takakaltús; shéi chomistemis Simon ks'chinshitemis kankutshiztkéitemis tu teiméus. Hoi kákalt tu tesmôko. Hoi chizentém, chizuleguntem tu eiméus tu lstóligu, kuémt guizshtem tu tnkuillku kssusti, u tasns'stemêlsemis.

CXX. ES'MILOCHPTPTKOMINALKOM.

Luc, XXIII, 23.

Hoi chz'séliguntem nptlálksentem, chtkolkonzút, chzkalshálko tu leiméus, gupgupmáganem, gupgupmshinim (*laid himself on the cross, stretched his hands and feet*.) hoi guzshemist, chnuimist gol kaempile, guizshemis, nuemistemis tu skéltichis (*gave himself, gave and sacrificed his body*.) Eu tkélpelzútis kuéis tu lpgomin ululim, u ntakéintem (*hammered on the head of the nail*.) Chzpeús tu chelsh. Eu s'chzhéchts oshiit u chptkominálkomtem (*the right hand first was crucified*.) Eu ululim chplát elplák tu tchélshs. Kuémt

gupemágattem łu s'chizíkues u agèistem. Chzpélis łu chelchélshs, łągochinéchsentem, łąguéchsentem. Gupemłtem łu szozoshiis, chkatèusemłtem, chkatemenuègultem, chkatusemenuègultem (*placed one on the other*) łągołgoshintém, łągoshintém, słągomomúse t'szozoshiis łu łąpgomin, chzpélis, shéi chptptkominálkołtem łu szozoshiis.¹ Ntélis kołgołgoèultem łu inchelchelsh, kołgołgoèultem łu iszozoshin, kosièłtem łu iszmzm esia.

Hòì nuissshelshtem, shtemistém łu eseiméus, u shit'temilsh, u nshitoléguntém (*the cross was raised straight, became straight; and was planted in the ground,*) u łu Jesu Kli chznáp, chznpálko łu leimeus (*got fastened on.*) Łu nshitoléguntém, kuemt nemłkosélis (*disjointed*) esia łu szmzoms Jesu Kli. I-chshaltéus, u cháum : Leeu ełkolgoèłtgu, tasmistéus es's'cheni : koes'chselpéchstem.

CXXI. ŁU NAKOÈMEN ŁU LSCZ'HECHSTS.

Luc, XXIII, 39.

Es'chshemnèus tułnakoemen es'chazazminálko, es'chłchłchminálko (*tied on*) leseiméus, u tchináks iè tel nakoèmen ezchazazminálko es'chchesépilems łu Kolinzùten, esguèmmzinems. Łu chs'-chz'héchsts esuichis łu Jesu Kli golsniáuiołs, golsnkamkaméls, i-golstish eskolkuelti łu lpelszútis, esnehéneis (*did not like to hear*) łu chináks łu ls'chizíkue es'chazminálko, chshenepileis łu Jesu Kli (*took the part of our Lord,*) u zúis : Ta kaesegukúistgu iè skaltemígu ; néłi pen łu kaeskol, kaesmiskòł (*we receive our dues, we are treated as we deserve*) łu kaempilè. U łiè stem łu teie szkuéis ? i-gol tenemús u agèistem. U zúis łu Jesu Kli : Kolinzùten, nem koesnłkolkotemístgu ne kukolchłtsh lasnłlimigumten. I-choòp u zúntem : Iételgoà lsgalgált nem kaenpilsh łu ls'chchemáskat kaechesélem, nem konkułziimentgu łu liksnłziiten.

CXXII. Maly Es'Echsushép.

Taslkót lu skóis esiá lu ntakéintem lu łpłpgomin enuëntem lu lpuďsz. Łu enuéis ezagéil tznilz u ełmlehpłtpłtkominálkom ié leseimeus. Kuemt lu shtemistém lu eiméus [John, XIX, 25] lu ls'chemeps (*at the foot of*) lu eseiméus u echsushép (*stood at the foot,*) chechsushemis lu Kolinzúten, negu John, Maly Matalen, u kuitlt, u tpiutépis lu eseimeus, u chtpiutépemis lu Jesu Kli (*stood at the foot of the cross, and stood by him.*) Konkonspuús lu štích-mish, i-niüguls, ntkoétiku i-lntágku, i-lnehłku (*her heart was miserable, sad, soaked in bitterness, in things to make vomit,*) geilněu u tlil. Nagaléls: Ze kumi koié tlilshiten lu iskusée, u znilz lu guilguilt. Ntlilsemist lu gol skusées, pen esmistés kaetlilshilils, u tznilz guizshemis, nuéimis lu skusées lkae-Kolinzúten kłnguzshústen, kłnguzshemisten lteie kaeszkuen (*she felt dying, but she knew he was dying for us, and that herself had given him, offered him a victim in atonement for our sins.*) Ma lu kaesgaménchłils. Shéi gazmenzút (*was ready*) kaes'chptptkominálkoms tznilz gol kaeks-guilguilłils. Jesu Kli ázga chishút, u uichis lu skois, u uichis lu John lu szpalkogaménchis tel esiá lu sgumimiłms, zúis lu skois: Shéi lu askusée. Zúis lu John: Shéi lu akskói. U i-choopmintem u kolskóimis, kolstémimis (*took her for his mother, for his own.*)

CXXIII. Kolchilóg lu Spakani.

Mat. XXVII, 45.

Łu shitemistem lu eseiméus u kułchlóg lu spakani, kuemt chłchempěne lu skeligu, kułchemip lu stoligu. Potu stleech lu sokém koáp lu tel snłziitis, u sipshilsh lu chsnehłgutin, kułtekon-zútemis lu spakani, ngapeméus, i-lzi chełès slichch lu sp'pakani, (*the moon rose, and moved from her place, shifted to the West, placed herself under the sun, as lined together for three hours.*) Gualip,

iumist lu stoligu, lu sshensh toltelpéls; lu niligusélguten lu lanchaumen telpéus tel nuist lu ehnishút.

CXXIV. LU SNAZLKÉITS LU SKAKÉITALKS.

Mat. XXVIII, 39.—John, XIX, 23.

Tesia lu lzi u tpiént es'choinzútem lu Jesu Kli, etkoakanéish-tem, elpkúshtem (*grinding their teeth, making faces at him, shaking their head,*) eszúnema: Lu ku unégu kael-Kolinzúten; m-shéi tel zi m-kugulguilt'szút; tanui elguilguiltgu lu tentemnèi lu suisláká, zti-pemenzútish zi tel eséiméus m-siz kaenoninguéne kuunegu Kolinzúten.

Lu kómktém lu gaznúmtis lu Jesu Kli, u pgomshituégumentem (*distributed it among themselves.*) Pen lu skulishtálks lu skakéitalks (*undergarments knitted*) lu t'skois u kólshitem lu potislogtélt, lié skakéitalks eskutentilshi zagéil t'skutentilsh lu Jesu Kli, nkułpog-tilshemis lu Jesu Kli. Gol shéi zúti lu soltis shéi chmúsem: Ta kaeksteltelihtém, pen lzi kaeks'ehgazgazminem, [kaeks'ehlpegu-mini] (*bet on it, draw the sorts on it*) ne suét kstlegupis m-kstés.

CXXV. LU STILIS JESU KLI.

Mat. XXVII, 46.—John, XIX, 28.

U lu uichis t-Jesu Kli lu tesia t'skeligu u goelstem ueis lu leeus: In-Kolinzúten, in-Kolinzúten, gol stem u kogóelstgu? U enuéis lu sngampzin, u zúti: Chinesngampzini. Lu t'soltis kueis lu i-nsólku (*vinegar*) u kolín u nmétlis, nemllokéis lu skuskuspélgu lu lluku (*made a bunch of sponge on a stick,*) u nkóelentem lu i-nsólku, u shéi ksguizktém lu kssust, u tkuéis, tnkuénkuis (*accepted the beverage.*) Lu esia u kolis lu kaksguilguilhils, u ksnle-mélsis (*to appease*) lu Kolinzúten, zúti: Shéi hói, esia uiskólen lu ikszkol, chin uiéchat, lu isznuéi ulip u chamús (*my sacrifice is burnt and consumed.*) Uée ntlagziuszút, zúti: Leéu, lu lanchelsh kuies'chitelemétem lu isngapéus. Npnús, chitóikanem, u tznílz

ozkaeista nkutlelzeimis, nkutlelzeenzútemis lu engapéus (*took out from his own body his soul.*) Lu sèunementem lu tilimìgums lu soltis, u zúti : Ku unegu shéi kael-Kolinzúten, u esià lu skeligu eszuzuunzúti (*striking their breasts*) lu elgui.

CXXVI. CHIZÉULTM LU S'CHITELZES JESU KLI.

John, XIX, 32.

Chgùimentem lu nakoèmen, u kaokaoftèm lu szozoshiis, u pen lu chgùimis lu Jesu Kli taskaokaoftès lu szoms, néli mipenùis tle tlil. U chináks tel soltis es'chinemkéin eskuilmùlemen, u' ku-luágais lu Jesu Kli, koftgoèchstem lu stogtògts lu spuúsz, kuftgo-tèm lu spuúsz, kuftuéchsentem, kuftuéultem lu spuúsz, chstgomúso lgoéults, chizéults [chizeusis] lu s'chitélzes, u kolinchegkuèpis lu s'chitélzes, u nkutenús lu lgoñiuts [lgoñéutis] (*passed through and through his side, and opened it—the wound in the side was large.*) U tel shéi ozkae sngul, u sèulku. Lu snguls ozkae chilimlempós lu ls'ohkutkutlústis, u eluchskéligu ié es'chnemkéin. Dimas lu skuests lu soltis.

CXXVII. TIPEMISTÉM LU TEL ESEIMÉUS.

T-Susep lu uichis tlil lu Jesu Kli chguimis Pilat, zúis : kogùizlt lu skeltichs zi tentemnèi. Chsuplemistemis lu tentemnèi (*asked permission to have the dead body.*) Kussús lu Pilat lu séune tle tlil. Lu imlists tle tlil, zúis : Tipemistéku, u kuentgu akskolstéem (*take it for yourself.*) Shalútem lu selagalagsts Jesu Kli, chiulshemis lu snchiulshten, i-sgesgeséchstem zokantès lu lplpgomin lu tel chelchèlsbs, u tel zozoshiis, u i-gesgeséchstemis (*did it gently*) u tipemistès. U lu ls'chmèlpshis (*on her lap*) Maly u chtkuél-pshitem (*laid on her lap.*) Esià tmtàs, tomłts (*kissed his*) lu slufuúsz, lu snlgołgoshis, lu snlgołgochinèchsis, u lu snlgołniuts (*the wounds, the holes in the feet, hands and side,*) u chzéuzeis

i-chgúkuzo (*washed him clean all around.*) Kòlentem kuesnzípzpsí, négu lu społimenzis imapòskaltem (*closed his eyes and lips.*)

CXXVIII. LAKANTEM LU JĚSU KLI.

Mat. XXVIII, 57.—John, XIX, 38.

U lu i-lpikalgu lchilguèpomen (*white cloth stretched on the ground*) u ntkuèusentem, kuéntem, i-gosgesechstom, u ùkuntém lu chksntkolégutis, u chmilzeéntem lu t'sin'ku (*served, distributed all around perfumes.*) Lu lspézen usshinélgu u chiltkontém, u npnè-usentem, chililguèentem, chplkuizeéntem, pełkantém, iligúsentem. (*On a long piece of linen cloth he was laid; folded in two, covered all over, wrapped all around, also the face was veiled.*) Lu zutùs lu szkutùtùs ezageil lspezen u ezagalemenzùt, tas'cho. Eskutùdu lu skeltichs lu spezen, potiszuzupieùt lu snguls lu lspézen, es'chnta-golkanemenuégù lu skolkalis lu zuzùu, (*the imprint of his face left by himself in the linen is there yet as he made it himself. His body is imprinted on the linen cloth, there are yet imprints of his blood on the winding-sheet. The double imprints have the heads toward each other.*)

Lu ls'chiságam lu snkokółkaten epsshensh tkutenéssshen u nłgoéssshen (*a big rock, with a hole bored in it*) kłntkomintis lu Susép. Tapistém lzi u che esntóko lsshensh, u golshéi u guizłtem kłntkotis Jesu Kli kuemt ntkoléguntém lu lsntentemnéniten. Lu pelpilkui lzi chaiéutementem lu Jesu Kli, u chzoótementem.

CXXIX. JĚSU KLI UĚLKUP LU I-CHCHIM.

Lu i-łil Jesu Kli u ózkae lu sngapéus, chlúéłtem lu skeltich t'sngapéusz, u tas'chlúéłtem lu t'skolizuten lu skéłtichs, négu lu sngupéusz tas'chlúéłtem t-Kolinzuten skusécs, i-chmish skeltich u sngapéus u talpéus. Chmeekéls lu sngapéus (*the soul felt relieved*) u npiéls, peégu, lu telzi chgoz'znúis lu spakanì lu t'speégus, u

uélkup i-ehchim, lu snlzlitis lu gost lu sngapèusz lu eshiit tel Jesu Kli u tlil. Ishéi u aieut Atam, etc. u lu golehemushis Jesu Kli, lu San Susép etc. estnemtéusems lu Jesu Kli. Lu gúi kolehitsh ié lehim, kuemt i-kulkulil i-chim, npeguélze, npégulzentem, ezageil lu t'snlzlitis Kolinzáten. Éakomenzútemis, tesiá u uichentem, tesiá u tlémtementem, u tnpíelsementem, tuéentem lu skolchitsh. I-geil né u kolehitsh lu sngapèusz lu nakoémen lu nkuípòlstementem lu Jesu Kli, u npiels.

CXXX. ÉU CHITENZUTIS LU SNTENTEMNÉITEN.

Mat. XXVII, 62.

Éu ntkontém lu lshensh u gòlkontem lu kutenésshén, kolincheépentem lu eslog. Éu galip lu t'Suip ehgúimentem lu Pilat, zúis: Éu kaetkakszúten (*our seducer*) zúti, ne u potu chałà m-chin ektelskéligu: mí kultámsh t'soltis ks'chitims lu sntentemnénitis géi chuéushilshtem, u nákomis lu t'sgumimúms, kuemt tel zi mil ta, nem ehmezinmist lu skeligu. Zúntem t-Pilat: Kómish t'soltis, gúui, ne tchen pnagaléls lshéi m-pageil. Nkułgúimis lu soltis łzi u tptés (*set them*) lu soltis ks'chitemí (*to watch*), u chitochintés lu sshensh.

CXXXI. JESU KLI ELTELSKÉLIGUM.

Éu chalaskatílish, u esiá u kómis ié i-telnechim ózkaeis, u guiúsis ehsntentemnénitis potu skukutlip (*at day break*.) Chalaskat es'chpelkuize. Éu sngapèusz Jesu Kli, echnólgumis lu skéltichs, u ekehazenzutemis. I-chnólgumis, i-nołguélzémis, u elguilguilt lu skéltichs, esiá lu sngułgúps u elpapág: ehchehenzút, ehéúsem, ehchahkéin, u lzlists estak lu ehpelkuizétis, lu iligústis, lu chialkokais (*he uncovered himself, his face, his head, and left lying there the winding-sheet, the veil of his face, and of his head.*) U elozkac lu tel sntentemnéniten, znozkaésshis u tasmáut lu sshensh,

(*came out through the stone, without breaking it.*) Esià lu sngapèus lèmtémis lu Jesu Kli, nkuéshtem (*sang to him*) nkunems, npiél-sémentem.

CXXXII. JESU KLI ESLAKOMENZÚTI LU L-MATALEN]

John, XX.—Mat. XXVIII.—Luc. XXIV.

Lu i-kuèkusts lu s'chazéus guì lu Matalen, guì chsntentemnèitis Jesu Kli potu i-s'chchim, u uichis pellichch lu sshensh tel sntentemnèi. Etgutip, u mimishits Piel u John: Tle nàkomentem lu Kolinzúten, u ta kaesmistém lchen u tkontém. I-séune, u kotlsh chsntentemnèiten. Esshiit u John kolchitsh, u tasnólgu; Piel kolchitsh u nólgu lsntentemnèiten, uichis lu chililguètis (*the coverings*) u zniz i-cho. Lu iligústén lu skaleps ta lu lehililguizétén estákéus, cheé u esták. Négu nólgu John u uichis lu chililguizétén, etgúi chzítgus.

Maly lu lehólzkaeis lu sntentemnèiten esechsuish zkoáko, chitóikan, u niákashilsh (*looked down, stooped*) lu lesnlgóesshen, uichis chesél skulkulstéls Kolinzúten esnazlkéit essize lu i-tpik-algu: lu tchináks lsplkéis u emút u lu chináks lu lszo-zoshiis emút. Zúntem lu Maly: Smeém, gol stem kueszkoákoi? Zúti: Kaenákómilt lu kae-Kolinzúten, u ta kaesmistém lchen u kaekómilt. U pelchemenzut u uichis lu Jesu Kli techsuish (*standing before*) u tassúguis ku Jesu Kli. Zúntem: Smeém, gol stem kues'zkoáko? Suét lu astlutluúsem? Maly ntels lu sgukólka Hizl, zúis: Lu ne kuentgu tanui, kozunt lchen, m-tkoie m-elzuétén. Jesu Kli zúti: Maly. Pelchemenzút u zúis: Io! ku Jesu Kli, kuin-Kolinzúten kuin-mienzúten. Zúntem: Ta koks'chnguntégu, nél ziuzi eteschizsten lu inléu. Guisrant lu ianze: I-kaelchgúiem lu inléu, u lu leeump, lu in-Kolinzúten, u Kolinzúténemp. Ohgúimis lu sgumimiims u zúis: Uichen lu kae-Kolinzúten, u ié lu kokolkunéists.

CXXXIII. JESU KLI ŁAKOMENZUT LU LSGUMIMILMS.

John, XX, 19.

Łu ołtelakeligu łu Jesu Kli, tle chłchichitús, tle lkeikal, u kolinzmapenzòt lzi u niamilsh łu sgumimilms che open, esngelms łu Suip. Łu Jesu Kli łu lniheusems u nt'shelshéus, u teshilsh, zántem: Pukamélsem lempilé. U kuénellem łu snłgolgochiné-chsts, u łu snłgołniuts (*showed them the wounds in the hands and side.*) Lémtemis u eluichis. Tzi elzántem: Pukamélsem lempilé; ezagél tkokúłts łu inlecu, négu kállemen, u chpéulshementem, chpúgusentem, zántem: Tkuénti łu St. Spagpagt: łu suét łu szkueis łu teie m-kolgoéłłtgu, m-shéi kolgoéłłtem: łu suét łu kuéis łu teie m-takskolgoéłłtgu, m-takskolgoéłłtem.

CXXXIV. JESU KLI ŁAKOMENZÚTEMIS LU THOMA.

John, XX, 24.

Thoma chináks łu tel sgumimilms tam i-lshéi, tasnshéi u lzi chizentem t-Jesu Kli. Tkuítł zántem: Kaenichentem łu Kolinzúten: Zúti Thoma: Ne tasuichłtem łu esłogłog łu tłptpgomin łu chelshis, łu snłpogehinéchsts, łu snłgoehinéchsts, u nłochistúłtem łu tinchélsh, łu ne tasuichłten łu snłgołniuts, m-shéi ntkaúłten, ta iksnoninguéne. Potu baumáskat, u eljamenzút lzitgu, u lzi esnshéi łu Thoma; eskolinzmap łu kolinchemép, u chizentem t-Jesu Kli. Łu lniheusem u teshilsh, u zúis: Pukamélsem, pgéstem lempile: kuemt zúis łu Thoma: nłochistúłsent łu anchelsh ié leé, u koázgalt łú inehélsh, m-zkuentgu łu anchélsh m-ko ntkaúłtgu łú is'chitélze; ta kaeskaúłtúms, pen kaksnoninguéne. Zúti Thoma: Ia t'in-Kolinzúten; Ia t'inilimigum! Zántem t-Jesu Kli: Néi kouichentgu siz kunoninguéne. Lemmszút łu suét tasuichem esnoninguéne.

CXXXV. JESU KLI ŁAKOMENZUT LU LESMŪLI.

John, XXI. 2.

Piel u Thoma eziamilsh esngaztuéus (*associated,*) nègu kuitlt. Zúti Piél: Chiksmŭli (*I'll go a fishing with nets.*) U zúntem t'selagłágtš: Nem chsinzít. Nłákaka lktunt tlié, u lskukuéz tu epszmł, tas'chnkué. Łu lskuékust uichis Jesu Kli łgazin esech-sushnétiku (*standing on the shore.*) Zúntem t-Jesu Kli: A ta teé pepstem tksiilen? Zúti: 'Ta. Zúti Łu Jesu Kli: Zi chaz'hélzes tlieémp m-pmulem nem pepszmł. U neluátkuis Łu mŭlemen, u ełtiliguis Łu kaėłnkutlétikuis Łu mŭlemen, nėhi kuezť t'suėł. T-John zúntem Łu Piel: He, ku Jesu Kli řizi, shee Łu Kolinzúten. I-mipenŭis ku shėi Łu Kolinzúten, Piel nazłkėitem, nłgnpenzút Łu t's'chłłkaltchálks nėhi nptłłks, u ntiptkumist la'chłłptlemétiku. Łu kuitlt Łu lzii ltlė u zkuntės Łu mŭlemen kuezť t'suėł. Łu ntėshilsh Łu łgazin uichem Łu tžągozogť, u Łu suėł es'chkamnŭs łžągozogť, u snkolpėlegu lzí eskamin. Zúntem t-Jesu Kli: Zntėshilshskui Łu szmŭlemp Łu suėł iėtelgoá. Gui Piél, u nzkuzinėtikuis Łu mŭlemen u kuezť Łu tpishť t'suėł. Uė goeit Łu suėł tas-totuák Łu mŭlemen. T-Jesu Kli elzúntem: Zgúui pksntogkėini (*come to dinner.*) T-Jesu Kli teltelintės Łu snkolpo, u guizłtem, negu t'suėł u eėmtem.

CXXXVI. TėSHILSHTEM LU PIŁŁ.

John, XX, 15.

Shėi Łu uisntogkėinem zúis Łu Piłł: A koanmłłgamėnch iė tel aiėu? Zúti Piłł: Unė esmistėgu ku ingamėnch. Zúntem t-Jesu Kli: Shėi koeėmłť Łu inkaelgolgoál. Ułėłť zúntem: Piłł, a koan-gamėnch? Zúti Piłł: Esmistėgu kuingamėnch. U elzúntem: Koeėmłť Łu inkaelgolgoal. Zi potu ks'chełės zúntem Łu Piłł: A koangamėnch? Pupunench Łu Piłł gol chełės sėuntem a koan-gamėnch, u zúis: Kolinzúten esmistėgu esiá tee stem, u esmistėgu

kuingaménch. Zúntem: Koeémít lu ingolgoál. Kuiesunégum, lu potu lastituit kun: chuuszút, u tchen kuntéls kukagú, shéi kugú. Pen ne kumiłchéulsh m-shéi gupgupmáganemstemt leseiméus, m-tchináks m-elchuuszútemíts lu asnlchéus; m-shéi ném chohiné-pilénsit lu chshéi u tam asntels kukagú, Estméiełtems lohen m-ezageil m-łil, U zúntem: Gu kochshintéku,

CXXXVII. JESU KLI EL' VUISSELH CHS'CHCHEMÁSKAT,
Acts, I.

Jesu Kli lu kaenuisseelsh u zúis lu sgazgazúts: Tapks'cho pen tnemtéusemp lu San Spagpágt lu zogshítemen. Néti John guizełts lu lbatém t'séulku; empilé m-tel kuinsháskat nem kuelbatem t'San Spagpágt. U kuemt lu tesłzi séuntem: A iéłgoa anui lu kukłchzóguepilenzútis lu Suip? T-Jesu Kli kolkuén-guzis: Pumesmistép, tam pes'chiságai lu inleeu kłznilz eskuésts. Nem tkuéntep lu ioiót tel San Spagpágt, ks'chgú lempilé. Nem koesmeieshemłtgu esiá lu skeligu lu iszkol kouichttgu tas'chkut-kutłsten. Lu shéi uiszúts, chcháupiléis, ełnuisselsh tel smilchemélsz, t's'chitemip u kułchelúg, u hoi esuichists. Kuemt ié skušigults esnazgaépems chnuist. Lu uuichits chesel i-l-pík u esgazgaz-númt, u chshemneéustem, u zúntem: Stem lu esázgamp chnuist? Lu lzi u ezagéil lu esuichstep u esnuisselsh, nem i-lzi i-ezagéil m-éłzgú.

CXXXVIII. PENTECOST.
Acts, II.

Kuemt siz ełgúni npilsh lnkuélgu lu lshéi u aiéut Piel u lu sgumimíms Jesu Kli, u lu Maly lu skois Jesu Kli, kuemt tashói es'cháaui. Lu potu esiáa i-lnkolégu i-tel snkamkamtiis u lëshinmis ntlagzin tel nuist, u chizentem lu zitgu ezagéil tioiót snéut. U łako tíguzeh ezagéil t'solshizten lesiá lsntguáuskais u tkóko, u kuemt esiá chkuézt t'San Spagpágt, u kuemt nsugunémis lu estog-tígulzin, kuemt tesiálgu u eskolkuelt, t'shéi tesiálgu u kolkuéelt.

Lu etchoóp ié ntlagzin, gooit lu skeligu lu lahéi u íaa, esiá u kussús nêti esiá che esntigulzin [u tiguñkolkuelten] lu séunemis ié eskamkamilsh tznilz nkolkuéltis. U lu Piel teshilsh, aitzin: Tam'eskoéui, potu snluis: pen t'San Spagpagt u tesiá lu tankolkuelten u kaeskolkuélti. Tempilé pólstep Jesu Kli, u t-Kolinzúten u eltelskéligu; u t-kaempilé t-kaes'chkutkutlústen kaesuichentem. Noninguenémenti lu Jesu Kli, pupusénchui, m-kuéntep lu lbatém. Tgooit t'skeligu noninguenémentem u guizlts lu lbatém chełopench-stakan lu lshéi sgalgált.

CXXXIX. T-PIEL U PAAGSTÈM LU ESKANÉLISSHIN.

Aets, III.

Tle t'snois u kuis'chu... (*when the sun was high already they went to Church*) lu Piel u John. Lehólzkae lkolinchéméps sncháumen u agalá tkontém, chtkochinélguntem chináks lu i-kóilil u tle estilguenzát eskanelishin (*lame, with contracted feet*) u agaláskat esngalizini tel eskuis'chaum. T'shéi u tuiehís lu Piel kanólgui lsncháumen, u ngalizis. Chméisemis (*looked at him fixedly*) lu t-Piel, u zúis: Mi kaeázgalilt. Chkaspúsementem, u ntels goa tee stem koks'chépenems (*give him a present*). Zúntem t-Piel: Lu i-plk'ululim, i-kualit ululim i-cho lkaempilé. I-nko lu koié tee istém m-guizetzin. Gol skuésts Jesu Kli m-kuelgutlsh, m-kuetguist. Chinéhsentem u teshilshtem, ioiótuilsh lu szozoshíia u gup'pélishin, nêti eskanelishin (*took him by the hand, made him stand up, his legs got strong, and stretched, being contracted-feet*). Gut'tpenúmt, eskézlshi (*jumped up, was capering*) u tel shéi u kutenélsemis lu Kolinzúten. Tesiá u uichtem tesnólgui lsncháumen eskanelishin u etgusteluis. Súguntem t'znilz shéi lu eskanelishin esngalizin. Pspmántem, kussusementem lehen u ezagéil es'chéstem. U es'chinágais chznpáchst lu l-Piel (*held fast to the hand of Peter*). U chiámintem lu Piel, u i-chtúumentem, u tesiá kussúsementem. Uchiszut (*perceived*) lu Piel u geentés, u kolkuéltis: Snkusagusigu, gol stem u pkussús tetelgoa? u gol stem kaes'chkaspúsemilt? u

kuntels gol kaesioiòt u elgustleluis iè konkoint? T-Kolinzútenemp t-Kolinzútis pogpogotemp lakomstès kutúnsts lu skusées, lu Jesu Kli lsmiléhmièlsem. Tempile u támstep lu Jesu Kli u guizshementep lsgupelstuegu lpselsútis uè ntels Pilat kaehtalim, u galhtentep lu espelskeligu lu i-katalim. Eltelskéliguntem lu Jesu Kli lu tlééus, u tkaes'chkutkutlústen kaesuichstem eltelskéligu; u gol shéi i-chàultem lu skuésts u paág tiè. Esmistén gol spásiemp eszagéil t-chselpéchstementep, u pòlstep lu Jesu Kli. Espupu-sénchui eltgomenzútui pkaetkolgoélttem lu teie szkuénemp. Néli i-chmish lu skuésts Jesu Kli lu knguilguilttenemp (*your salvation*) ta negu teé stem. Potus'choóp lu Piel chiaamintem lu tkoikoáialks tililimigum, u zúntem: Gol stem auiluistep lu Jesu Kli u mimistègu lu skuésts? (*why are you naming Jesus, and teaching his name.*) U kuentem, u nelontém. "Koén'mem lu lehen goá m-ageistem lu Piel; u lu lnihéusems teshilshtem lu Piel, u suséuntem: Telchen skuést lshéi u pagéilem? Nchitéchemistementem (*inspired, assisted*) t'San Spagpagt u ioiot kolkuelst lu Piel zúis: A koks'chzoguèpilemp gol espaagstén iè konkoint? kaesmümp gol skuésts Jesu Kli lu szpolstemp u elpaág ielee echsuish. Ta negu kaepskuest t'shéi kakaesguilguilt. U pspmáltem lu skutispuús (*they wondered at his boldness*) u ta kslkontès kszúti ta. U kamkamilsh tznílz, sunuégu: Kaeschéstem lu Piel? Tle mimíltém szkols i-lákot lu szkols ta kaestámítem. Pen géi mellúkuku (*it becomes divulged*) lu szkols, kaeksz'mz'mzinem (*threaten*) ta kael-mimíms lu skuésts Jesu Kli. Kolkuénguzis t-Piel: Chen lu kakaesséunem? a empilé, a iè Kolinzúten? Tempilé m-koméielstep. Ta kaekslkontém lu ta kakaesmimim (*tell*) lu kaeszéune. U elz'mzímzinementem, u elguistementem. Néli mšopenchspén tich ezagéil lu eskanélishin.

CXL. ŁU PIEL OZKAESTEM TEL SNICHEMÍNTEN.

Acta, XII.

T-Helod u nolontém łu Piel u t'sguilinuëgu es'chitestem lsnlo-
 minten, u t'skusigults es'chaushitem. Helod potuntéls kš'chzoguë-
 pilems, u łu lskukuëz esitsh Piel es'chshemntustem t'sguilinuëgu.
 Tosél kalgnélis ululim eslichí łu Piel, u negu kłólinchemép epsgu-
 ehgalém (*watchmen.*) Shée chechsuishmentem t-Ange, kupen-
 tem, u kéilentem; zúntem łu Piel: Guetle gutilsh. Shéi talíp łu
 kalguélis, tkak (*fell on the floor,*) u ulél zúntem: Nelcheuszútsh,
 kaeshiniish. Kuémť lshéi u ageilem. U zúntem: Sizish, m-koch-
 shintégu. U ozkae u es'chshistés łu Ange u tasgest esmistés ku
 unegu Ange. Kłiussenzut (*did not believe his own self,*) ntels
 chinuspsú. Ue ululim łu kłólinchemép, u kłólinmaupenzút. Łu
 ózkae u choonzút łu Ange (*disappeared*) u kułmipenumť ku unegu
 t-Ange. Łu eluchszút łu Piel zúti: I-místen ietelgoá ku Ange łu
 szkúlstem t-Kolinzúten u kłółguilguilt's tel Helod. Tłutluúsis łu
 kłshushuél, u gúi chuť Maly lzitgus lshéi u niáa łu skusigults u
 es'chaushitemś. Kolinzuzuép (*knocked at the door,*) u t'skukui-
 melt smeém tgúi ksazgam goá suét, u séuis: Ku suét? Nsúguzis
 (*knew him by the voice*) ku Piel, u npíéls taskólinchegkuépshtis, u
 guismimishitemś łu toms. Ku Piel lchółzkae esechsuish es-kłólin-
 zuzuép. U zúntem łu smeém: Kueskoéui. U aizist u zúti: Ku
 Piel. Chinkanáks zúti: Goá tentemnei, smelmelkoéis, skuskus'-
 chaské (*a dead' a shadow, a ghost*) łu aszuich. Kuemť Piel agatchim
 eskołinzuzuép. Łu kłólinchegkuépshtem u uichis ku unegu Piel,
 npíéls. Pen Piel tkalséchst (*made signs with the hand*) esgeenims,
 zúis: I-tłilui. U mimishíts łu lshéi u ezagéil u ózkaeúsentem tel
 minsłoten.

Łu etcho tel snłomínten łu Piel, Helod mipenúis ku cho łu Piel;
 t'shiumilgest łu gaznúmtis łu t'shéi u gaznumtem, u lchółzkae lnuíst
 u chłkalshéus (*sat on high*) u kolkuélts łu skusigults. Łu lëshino-

mentem u zântem t'skeligu: Ta kuesnegukânzin t'skeligu (*your voice is not of a man*), kunegukânzin t-Kolinzûten. I-potu uêe, u lzentem t-Ange, gol esnagalelsemist (*thought himself alike to*) l-Kolinzûten. U gamentâm t-gamalteni (*gnawed by worms*) uizementem tgamalteni u hoi.

CXLI. TELÛISENTEM LU ECHÊN.

Acts, VI, VII.

Echên goeit lu psâchestemis lu skoligu, kutunt lu kolkuêlsts. Goeit lu skêligu lu esmîlkaîmin (*learned in the books*) ehgûimis kankulkolkolstuégums u taksaknâis nêi siopiêuti. Kuêmt kâlstem lu ngusâls (*mean fellows*) ks'chiôkopilems, kszûti: Shêi es'cheszinmist eh-Kolinzûten. U gûistem lu Echen chsnkamkamêlisten (*council hall*), u âzgantem t'sgukamkamêlsh, u uichtem lu skutlûsz ezagulâs t-Ange. U nolguelzeentem t'San Spagpagt, zkamnêlsen-tem, ntechelzeentem t'San Spagpagt lu tkskolkuêlts, zûis: Lu putlizkan, lu putlizene, lu putlizpuâs, (*ye hard-headed, hard-hearted, hard-eared*), pentich asêizinem ascutûsem lu San Spagpagt, ezageil tlelêump esêizists lu estkomstêm (*killing*) lu estmeiems lu klêhkôliltis Jesu Kli, u tempilê ehguzguzinêchstemp u tempilê u pôlstep.

U lu stunemis lu skolkuêlts chestemîtem, nchesenémîtem. U ehussulshelshûsem lu ls'chchemaskat u uichis lu snpiêlsts Kolinzûten, u lshêi echsuish lu Jesu Kli, neêis t-Echên: Uichen lu kôfînchemêps lu s'chchemâskat eskofînchegkuép, u Jesu Kli lu ls'chzhêchst Kolinzûten esechsuish. U zelzalkêpem (*halloed*), u ntakatkanenzût (*put their hands on the ears*), u ehgutpmiis, u ôzkaem lu tel sniapkêinten, u teluisists lu t'sshensh (*pounded him with stones*) u lu mishzûtis (*witnesses*) nptlâlksem lu tchiikaltchâls u lu lszozoshiis Paul tkontêm. Lu esteluiistem tshêhsh chàum Echên u zûti: Kolinzûten Jesu Kli, ko tkuêlt lu isngapêus. U koikoishênem, nlagzin, zûti: Kolinzûten, ta kskultkaltêgu lu

szkuéís ié teié (*do not write down to their account this sin.*) I-uis'-chaum tlil. U kuentem tchochomút, u lákantem, u tesia u chzoó-temmentem.

CXLII. ELPELCHMSTÉM PAUL.

Acts, IX.

Paul kufkamentém komi esia lu chochomút (*christians*) u komentém. Potu nehemtéus ksgúi ch-Damascus kskuiskommims esia lu chochomút. U lesgúi potu lehichiit lsniapkéinten i-kuemt u richem t'speégu, kuemt chsilchize t'speégu, chpeguizéntem. Kuemt ntkóko lshushuél, u séune i-tpéu, pupuilsh (*a noise, make noise*) zúntem: Paul, Paul, golstém kochtkaluistgu, koes'chestemistgu? Zúti Paul: Kusuét, Kolinzúten? U zúntem: Ié koie chin-Jesu Kli lu konkuséltchinemstgu (*you torture me.*) Tiltílugt lu tanúi kstelkaluisentgu lu iskuénel (*to kick what I hold in my hands, my weapon.*) U lu ngél gualip zúis: Kolinzúten, stem lu asztels lu kskólshtemen? Zúntem: Tëshilsh m-kugúi lu chesiapkéini u lzi m-zúzt ln akszkol. Lu sgazgazúts psáp lëshinmentém lu i-tpéu, pen ta epluichists. U tëshilsh Paul, u tlutluúsem, tasuchskéligu. U chinéhsentem u guistem chesiapkéini. U lzi kolchítshstem (*made him arrive*) u chatáskat tasilen, tassúst, tasuchskéligu. U lzi zúntem lu Ananias chináks lu tel chochomút: Tëshilsh m-kugúi lesngakéus (*street*) lsniapkéinten m-tlutluúsentgu lu Paul u lzi u es'cháu. Zúntem t-Ananias: Kolinzúten, chinez-séune goeit lu espólstem lu chochomút lu t-Paul, u zkuístem kslchlehims lu t'suét esáustemt (*call your name.*) Zúntem: Gúish, tle uiskoénetten lu koksmeiëshemlts kokskuélts lu iskuest lu lesia lu skéligu u lu lilimigum. Nem koénkten lehen m-ezagéil koks'chnguzguzmélsems. Chgúimentem t-Ananias u tkáiakantem, u zúntem: Sinze, kozkúlats t-Jesu Kli lu lakomenzut lanúi lu laszgúiten, kuiks'chgúiem, u kuiksnuézelzem t'San Spagpagt. I-egukúistem u ezagéil tmáut lu t'shéi es'chililigus, u ełuchskéligu, u lzi lbatémentem esmaliém. U lzi gusteluis Yesmilko u mimiltés lu Jesu Kli esia lu skéligu.

CXLIII. PAUL NTĚSHILSH L-MALTA.
Acts, XXVIII.

Malta lu ls'chitihéusem u es'chisúanko (*it is an island in the sea.*) Paul guí ch-Malta, u lzi chzkakéshin u máut (*the boat went on a rock and got wrecked*) u lu kolchítsh zkák lu l-Malta, u tesiá lu t'skéligu u esázgam, u tolútem (*prepared fire for him*) ks'chè-guisti, u ta ks'chszléini tigumúsem. Paul chmchemmésikupem (*picking up sticks*) lu tks'chkamiis. Lu es'chmchemmésikupem melkuéis (*took together*) lu geúlegu lu essúti, u chkamiis. U lu efoim (*unfroze*) u gut'tpenuumt, eltipemenzut (*leaped up*) u koeéhsentem lu Paul. U uichentem lu geúlegu es'chshalút es'chkoeém lu lchelsh, u zúti: Teie zi skaltemigu; i-potuntéshilsh lu tel s'chilptlemétiku, u koeentém tgeúlegu: uichentgu saaimes t-Kolin-zúten, tasntésemstem komi guilguilt. U lu t-Paul zkamnéchstemis (*shook it off from his hands*) lu chsolshizt, u ntkokús lu geúlegu u tasigupéchsem lu Paul. Esázgastem lu t'skeligu, ntésementem nem súkut m-tkoko m-tlil. Kasip u esazgastem, lu tasuichtem lu kssúkut u zúti: Ku shéi lu Kolinzúten. U potu tel shéi zi geulegu, s'cheuile tasnchesélse (*are not bad*) ue koeélze, shéi tasntellemiktem (*though they bite, one does not find it fatal.*) U elbatementem esiá lu t-Paul.

CXLIV. SIMON PIEL, U SIMON LU ESTLEKUILSH.

Piel u Paul guí ch-Lome, u goeit lu pelchmistés kantagolúsi lu l-Jesu Kli. Goeit lu szkólis lu klniopiéuten. Chináks Simon tlekuilsh (*magician*) lu ltenemús u pspmántem lu t-kuilt. Tnko zúis Neron lu ilimígums: Pentich t-Piel u esmimisté lu Jesu Kh, lu golskutunts, eskutenzinemstem, eszúti ełnuisselsh chs'chchemáskat. Nem kouichentep nem nkosgalgált nem négu m-chinnuisselsh chs'chchemáskat: nem mipenúntgu lu koié lu mł chinkutunt tel Jesu Kli. Hoi luko sgalgált galitis esiá lu skéligu lnkolegu, lu

ilimígum Inustùlogu (*high place*) u chlkalshéus, u lesmilko i-chmish skeligu u tpiént. U tóshilsh Simon lu Inihéusem lu skéligu zúti: Hoi m-kouichentop m-chinnuisselsh, nem ménzementop lu Jesu Kli. Hoi kólis lu klehtelkamintis (*his dances*) telkém, spentés lu pomintis (*beat his drum*) u esiá lu teie u chsugumémis, kolsugumémis (*made every kind of signs*), esnzuzuéhssem lu sguélemin (*played the devil*.) Esiá lu sguélemin u galitis chinanáksémists (*one by one*.)

U lzi nemtéus lu Piel, chestemintem lu esguémzinemists (*insulting*) lu Jesu Kli u cháum: Jesu Kli, ta kstlegúpents lu t'sgoélelemen, ta kszliistgu ksnoninguénémentem Kolinzúten tié eskolkol-teluisi (*this babbler*.) Lakomenzútish ksnoninguénem anui lu ku-Kolinzúten. Hoi Simon nuisselsh lu tel stoligu, i-kukuiiet esnuisselsh; u nuisselsh géil nuist. Esiá u uée: Shéi lu kac-Kolinzúten. Lu t-Kolinzúten séunemíts lu szcháus Piel, u kolkuélts lu sgoélemen kaptléchstems Simon. U uichentem ztiíp ezagéil tgémt lu sshensh lu lskolchemésshis lu kutunt ilimígum, u tkóko Simon lu lsshensh, u chteésshin (*struck upon the rock*) u goílti, kaukaúp lu szozoshiis u líkat lu skeltichs, lózt (*got smashed*.) Esmistés t-Simon ku t-Piel tlegúpítem lu somésh. Lu Neron lu t'szeesh u lu t's'chgut'tels u tlutlúsis lu Piel ka-polstem, u lu t-Piel mipenúis u telóko. Lu guíst Piel tchizis Jesu Kli u zúis: Kolinzúten chechen lu kukagúi? Zúntem: Chinezgúi ch-Lome kokaelmilchpt-ptkominálko leseimeus. U mipenúis t-Piel ku znílz lu kstlil gol Jesu Kli, ksníkalshélpems lu Jesu Kli, kstlelshitem. U etpel-chúsem, u etuichentem, u nólgustem lsnlchminten.

CXLV. LU KOMENTÉM LU PIEL U LU PAUL.

A. C. 67.

Lu snlchmintis lu Piel lu szhensh u esnítguésshin, lu lehníst lu leheltich eslóg lu t'shéi u nólgustem lu eslich. Lu sgulchím lu lskukuez séune lu esnkunéi u lzi uíchem i-nkukul'lélze (*was bright inside as by sunlight*), u npichélze, u npeguélze, u zúis lu Piel:

Mipenánzin i-kutòg kuskéligu: koméieft lchen m-chinagéilem m-chinguilguilt. Éu t-Piel meméientem goà kuinshàskat u meméientem. Kuemt uéksmaliéms, ksilbatémms, u lenlchimintem néhi taepsoulku, u lu t-Piel lu lsshensh u eiméusem lu t'chélsu u lzi u zozkaétikum, u tel shéi kuentem lu seulku, u maliémentem, lbatémentem, u potu tel shéi pentich epsseulku lshéi lsshensh, u tasngamip, tasnsuú.

Lzi chzoguepiléntem lu t-Neron lu Piel u lu Paul kskomilm. Tle ks'chptptkominalkomintem kaezagéili t-Jesu Kli lu kszútéchstem, u zúti Piel: Ta: ta iezagéil lu tin-Kolinzúten: kaesnauia-kani lu ineiméus. U esmilchptptkominalko esnauiaikan. I-tshéi negu ozkaèstem lu Paul tel sniapkéinten kspolstem. U chtóikaniem lu lsshensh u nspúsentem lu t'anspústen, u eltip lu splkéis (*bounded, his head made a bound*) a áuis: Jesu Kli. Tel zi eltip, tel zi áuis: Jesus: u tel zi eltip u eláuis Jesus. Lshéi u tkòko lu splkéis kuemt tigu séulku i-tnlàka. Éu lshéi u tel zi tkoko ózkae séulku i-nmal. Tel zi tkòko lu splkein, u ózkae seulku nzlatiku.

CXLVI. ÉU SNCHAUMEN KATOLIK.

Jesu Kli lu soguéps lu snchaumen, u Piel lu s'cheméps, u l-Lom u nshitoléguntem; u tel zi chkualéchst, u mellúkuku lu snchaumen, u tel sognèp u eskualemi, lu sogueps lu nkualtiis lu snchaumen. Éu tñl Piel u eltchináks u eltlákshilshtem lu kl-Pap, lu klnkalshelpenzutis Jesu Kli. Shéi tñil tié, u eltchináks u eltlákshilshtem, u tesià lu tl-Pap lu esnlkalshélpems lu Piel, shéi lu slòkolkos lu skaltechálkos (*the trunk of a tree*) lu snchaumis Jesu Kli tel zi eskualéchsti. Shéi tel esshite tel slòkolko tel skaltechálko u chkualechst, u mellúkuku. Lu potu tel stlils lu Piel u ietelgoá kuaál ie snchaumen, u tapistém kskoeél, ta pistém ks'chéie, tapistém kstlil. Ietelgoá telshéi u Pius u esnlkalshelpems lu Piel.

Esiá łu skeligu u eplbatem shéi łu s'chlichshemechst łu s'nchaumon. Esiá łu skeligu ta snkuepenchaumen łu l-Pap tasn-
kuepenoningueneten łu l-Pap, ezageil t'schlichsheméchst tes'-
chkaupéchst, u ta ks'chkualéchst. Nem eltkuentgu ié es'chkau-
kaupéchst ne ełnshiteséuseutgu (*if you graft them again in the
trunk*) łu lslókolko, m-shei nem etchkualéchst, nem ettigu spiliak.

(A. M. D. G.)

echets to
Pap tasn-
chst tes'-
es'chkau-
in in the
spialk.

CONTENTS.

PART THE FIRST.

NARRATIVES FROM THE OLD TESTAMENT.

CHAPTER	PAGE
1.—Creation of the world,	1
2.—Creation of man,	1
3.—The sin of man,	2
4.—Cain and Abel,	3
5.—Noah,	3
6.—Diversification of tongues,	5
7.—Sodoma,	5
8.—Abraham and Isaac,	6
9.—Joseph is sold,	7
“—Joseph is found out,	9
“—The birth of Moses,	11
10.—Mission of Moses,	12
11.—The character of Pharaoh,	12
12.—The plagues of Egypt,	13
13.—The crossing in the sea,	15
14.—Sinai,	15

CHAPTER	PAGE
15.—Manna,	15
16.—Core,	16
17.—Mary, sister of Moses,	16
18.—Moses is charging the people,	17
19.—The canticle of Moses,	17
20.—Joshua,	18
21.—Sampson,	19
22.—David is made King,	21
23.—David and Goliath,	21
24.—David and Jonathas,	22
25.—David in the cavern,	23
26.—Death of Saul,	23
“ —Adultery of David,	24
27.—David and Natan,	25
28.—Absalom,	26
29.—Job,	27
30.—Tobias,	32
31.—Judith,	35

PAGE

PART THE SECOND.

NARRATIVES FROM THE NEW TESTAMENT.

CHAPTER

PAGE

1.—Conception of St. John,	39
2.—Gabriel's message to Mary,	40
3.—The visit to Elisabeth,	41
4.—Nativity of St. John,	42
5.—The trouble of St. Joseph,	42
6.—Nativity of our Lord,	43
7.—The three Kings,	44
8.—Our Lord is presented in the Temple,	45
9.—They fly with our Lord into Egypt,	46
10.—The children massacred,	46
11.—They lose our Lord,	47
12.—St. John preaching,	47
13.—Our Lord is baptized,	48
14.—Our Lord fasts,	49
15.—Who is St. John,	50
16.—He calls the Apostles,	50
17.—The feast of Cana,	51
18.—The Temple is avenged,	52
19.—Nicodemus,	53
20.—The Samaritan woman,	54
21.—St. John is beheaded,	55
22.—The Ruler whose son was sick,	56

CHAPTER	PAGE
23.—The great draught of fishes,	56
24.—The unclean devil,	57
25.—Peter's mother-in-law,	58
26.—The would-be followers of our Lord,	58
27.—He calms the tempest,	59
28.—Legion, many devils,	59
29.—The paralytic,	60
30.—Matthew is called,	61
31.—Jairus; the woman with an issue of blood,	64
32.—The two blind men,	62
33.—The Probatica,	63
34.—The man with a hand withered,	64
35.—The ten lepers,	64
36.—What belongs to Cæsar,	65
37.—Who is the son of David,	65
38.—The Beatitudes,	66
39.—The light of the world,	67
40.—How just we must be,	67
41.—Love thy enemy,	68
42.—That we must not be hypocrites,	69
43.—The man with two masters,	69
44.—That we must not judge,	70
45.—Prayer,—the narrow gate,	70
46.—False teachers,	71
47.—The wise house-builder,	71
48.—The servant of the Centurion,	72
49.—Naim,	72
50.—Our Lord speaks of St. John,	73

PAGE

CHAPTER

PAGE

56	51.—Magdalen, the sinner,	78
57	52.—Parable of the seed,	74
58	53.—The bad seed, cockle,	75
58	54.—The hidden treasure,	77
59	55.—The grain of mustard,	77
59	56.—The workmen,	78
60	57.—The ten Virgins,	78
61	58.—The talents,	79
64	59.—The lost sheep,	80
62	60.—The Prodigal son,	80
63	61.—The smart steward,	81
64	62.—Lazarus and Dives,	82
64	63.—The Widow, and the Judge,	83
64	64.—The Pharisee, and the Publican,	83
65	65.—The King's wedding-feast,	84
65	66.—Forgiveness,	84
66	67.—The Samaritan,	85
67	68.—The bread is multiplied,	86
67	69.—Our Lord walks on the water,	87
68	70.—The bread of life,	87
69	71.—The woman of Canaan,	88
69	72.—The dumb Devil,	89
70	73.—The adulteress,	90
70	74.—That Christ was before Abraham,	91
71	75.—The blind-born,	91
71	76.—Our Lord instructs his Apostles,	93
71	77.—The good Shepherd,	94
72	78.—Peter's Primacy,	94
72	79.—Transfiguration of our Lord,	95
72	80.—Martha and Mary,—the two sisters,	96
73	81.—The man with the dropsy,	96
	82.—Zacheus,	97

83.—The last day,	97
84.—Lazarus is resuscitated,	99
85.—They consult what to do with our Lord,	100
86.—Palm-Sunday,	101
“—The destruction of Jerusalem,	102
87.—Our Lord washes the feet,	103
88.—Holy Eucharist,	104
89.—The traitor is pointed out,	104
90.—Faith,	105
91.—Prayer,	105
92.—Charity,	106
93.—I give you my peace,	106
94.—I am the Vine,	106
95.—Fraternal charity,	107
96.—Gethsemani,	107
97.—Our Lord sorrowful and pleading,	108
98.—The chalice—sweats blood,	108
99.—What will be the use of my blood?	109
100.—Our Lord sympathizing with his friends,	110
101.—The Apostles sleeping,	110
102.—Our Lord kissed by Judas,	111
103.—Our Lord arrested,	111
104.—Malchus,	112
105.—Annas,	113
106.—Caiphas,	113
107.—The night,	114
108.—Peter weeps,	114
109.—Judas's despair,	115
110.—Pontius Pilate,	116
111.—Our Lord carried to Herod,	117
112.—Our Lord postponed to Barrabbas,	117
113.—Our Lord scourged,	117

CHAPTER

PAGE		PAGE
97	114.—Our Lord crowned with thorns,	119
99	115.—Ecce Homo,	119
100	116.—Our Lord condemned to death,	120
101	117.—Our Lord carrying the Cross,	120
102	118.—Veronica,	121
103	119.—Simon of Cirene,	121
104	120.—He is crucified,	121
104	121.—The thief at the right hand,	122
105	122.—Mary stands at the foot of the Cross,	123
106	123.—The eclipse of the sun,	123
106	124.—The seamless coat,	124
106	125.—The death of our Lord,	124
106	126.—The side of our Lord is transfixed,	125
107	127.—He is taken down from the Cross,	125
107	128.—Our Lord is buried,	126
108	129.—He descends into the Limbo,	126
108	130.—The guards at the sepulchre,	127
109	131.—Our Lord rises again from the dead,	127
110	132.—Our Lord appears to Magdalen,	128
110	133.—He appears to his Apostles,	129
111	134.—He appears to Thomas,	129
111	135.—He appears to the Apostles fishing,	130
111	136.—Peter's Primacy,	130
112	137.—Our Lord ascending to heaven,	131
113	138.—Pentecost,	131
113	139.—Peter heals the lame man,	132
114	140.—Peter is delivered from prison,	134
114	141.—Stephen is stoned,	135
114	142.—Paul is converted,	136
115	143.—Paul lands at Malta,	137
116	144.—Simon Peter, and Simon the Magician,	137
117	145.—Peter and Paul are killed,	138
117	146.—The Catholic Church,	139

I N D E X

OF THE

GOSPELS OF THE SUNDAYS.

	PAGE
I.—Sunday of Advent.....	97
II. “ “	78
III. “ “	50
Christmas.....	48
The Innocents.....	46
Sunday after Christmas.....	45
Circumcision.....	44
Epiphany.....	44
I.—Sunday after the Epiphany.....	47
II. “ “	51
III. “ “	56
IV. “ “	59
V. “ “	75
VI. “ “	77
Septuagesima.....	78
Sexagesima.....	74
I.—Sunday in Lent.....	49
II. “ “	95
III. “ “	89
IV. “ “	86
V. “ “	91

PAGE

Palm Sunday	101
Easter Sunday	127-128
I.—Sunday after Easter	129
II. “ “ “	
III.—Patronage of St. Joseph	48
V.—Sunday	105
Ascension Day	181
Pentecost	181
Trinity Sunday	70
Corpus-Christi	86-104

III.—Sunday after Pentecost	50
IV. “ “ “	57
V. “ “ “	67
VI. “ “ “	86
VII. “ “ “	71
VIII. “ “ “	81
IX. “ “ “	102
X. “ “ “	83
XII. “ “ “	85
XIII. “ “ “	64
XIV. “ “ “	69
XV. “ “ “	72
XVI. “ “ “	96
XVII. “ “ “	65
XVIII. “ “ “	60
XIX. “ “ “	84
XX. “ “ “	56
XXI. “ “ “	84
XXII. “ “ “	65
XXIII. “ “ “	61
XXIV. “ “ “	97

Y.S.

PAGE

.....97
.....78
.....50
.....48
.....46
.....45
.....44
.....44
.....47
.....51
.....56
.....59
.....75
.....77
.....78
.....74
.....49
.....95
.....89
.....86
.....91

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
3.	11,	lkaelkolgoál	lkaelgolgoál
"	29,	kuankot	kuaukot
5.	16,	solchizten	solshizten
7.	16,	lznlz	lznilz
"	20,	lsngulssin zemp	lsnguls sinzemp
"	21,	Chi	Chit-
9.	9,	éekòis	elkois
11.	1,	łeshin	lëshin
"	24,	szizemelk	szizemêlt
12.	1,	Alkuikstlutluúshtem	A kuikstlutluúshtem
"	3,	koskakaemłegu	koksakaemłtègu
"	4,	elkakaemés	elkakaemtés
"	5,	kolskusiligultemis	kolskusigultemis
"	12,	chizisehemis	chit'shilshemis
18.	5,	kasi	kais
"	6,	łsuét	lsuét
14.	12,	mpguigoa	m-pgui goa
"	22,	takaepłesilem	takaepłesuilem
15.	14,	chinłakomeuzut	chinłakomenzút
"	19,	, lu	lu
"	22,	(Kaesgazmeuzuti)	(kaesgazmenzúti)
16.	8,	zuti	zúis
"	22,	zúit	zútui
17.	8,	lsgsumeém	lsgusmeém
18.	27,	uègu	tuègu
"	31,	estłók	estók
19.	2,	chztılzıl	chzilzil
20.	24,	iszúti	ılszúti
21.	9,	łsmiulchmelsts	łsmilchmelsz

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
23.	1,	koesnkonnemuistgu	- koesnkonnemistgu
24.	8,	gutish	- gutish
"	10,	eszoaulshi	- eszoáulshi
"	"	nkuletis'shemis	- nkułetít'shemis
"	ult	klnogonsogs	- kłnògonogs
26.	3,	inkomkam	- inkòmkan
"	20,	mkokaekongais	- m-kokaekòàngais
27.	8,	Joab	- Joab.
"	22,	kuesnge lems	- kuesngèlems
"	30,	chinguilgułt	- chinguilguilt
28.	8,	nchesnels	- nchèsels
"	15,	guizets	- guizłts
"	18,	kokuén	- kokuén
"	19,	chánish	- cháunish
"	20,	tasknłpagem. Łu	- taskułpagém. Łu
		kakaouèstem	- kaeskuèstem
"	35,	esgests zut	- esgest'szùt
32.	8,	tapshòii	- taps'hòi
"	17,	leeus	- leéus :
"	25,	elzłi	- lzii
33.	4,	elkont	-
"	8,	epłstomcheelt	- epstomchèelt
"	9,	se'	- se-
"	12,	lesngenogueus	- lesngonogueus
"	28,	lszich'hechsts	- ls'chz'héchsts
"	29,	U	- U
34.	34,	ucks-	- uéks-
"	35,	t'suél	- t'suèł
35.	2,	gest łu s'cháum	- . Gest łu s'cháum

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE	
"	9,	chinchinksa . . . chinchinaks
39.	7,	potillimigum . . . potilimigum
"	11,	epskapkapulse . . . epskapkapusel
"	20,	chspel . . . chsispel
"	22,	kuesthau . . . kuestkau
40.	14,	t'gkaltemigu . . . t'skaltemigu
"	25,	lekulgults . . . lskusigults
"	32,	sguagoluisit . . . sguagaluisz
"	38,	nkoegukuéistgu . . . u koegukuistgu
41.	15,	nsnielsemists . . . npielsemists
"	20,	etngelemstema . . . esngétemstema.
"	25,	koi ulegu . . . koiulegu
"	30,	lchaeilés . . . lcheles
42.	22,	zunis . . . zûis
"	24,	mgulguit tsts . . . m-gulguit'ts
43.	4,	Kaeschsizuti . . . Kaes'chsinzuti
"	8,	sniapkinten . . . sniapkéinten
"	20,	tigushemenuégn . . . tigushemenuégu
44.	19,	chséuplei . . . chséupleis
"	24,	tentem . . . entem
46.	16,	cha t oligu . . . chastòligu
"	26,	sl u i . . . skusi
"	28,	taepskupsigult . . . taepskusigult
47.	4,	spagtlilsh . . . spogtlilsh
"	16,	lnieheusems lu . . . lnihèusems lu
		sgukatpagem . . . sgukulpagem
"	17,	lu kus . . . lu ks-
"	18,	titut . . . titant

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
107.	17,	tehlis	tehlis
108.	11,	n uiezageili	u i-ezageili
110.	11,	ksamskagelem	ksamskagaom
112.	11,	komiutitests	komiútiests
113.	27,	eslutluusem	estlutluúsem
121.	24,	pelzutis	pelszútis
126.	26,	t'sKolizuten	t'Skolinzúten
134.	28,	minsnoten	snlominten

IGB